

Betænkning om virksomhedernes miljøtilsyn (VMT)

ARBEJDSMINISTERIET
MILJØMINISTERIET

Betænkning nr. 1193 - Marts 1990

Publikationen kan købes i boghandelen eller hos

Statens Informationstjeneste
Postboks 1103, 1009 København K.
Telefon 33 92 92 28 - Postgirokonto nr. 1 09 14 25.

Ved fremsendelse af check eller ved indbetaling
på giro til Statens Informationstjeneste
undgås ekspeditionsgebyr.

ISBN 87-503-8324-6

Ar 15-156-bet.

B. Stougaard Jensen, Kbh.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Side

UDVALGETS	KOMMISSORIUM	OG	SAMMENSÆTNING.....	1
INDLEDNING OG SAMMENFATNING				7
I.	DET INDRE OG YDRE MILJØTILSYN 1987			13
1.1.	DET INDRE MILJØTILSYN 1987			13
1.1.1.	Tilsynspersonale			13
1.1.2.	Tilsynspersonalets uddannelse			14
1.1.3.	Tilsynsbesøg fordelt på brancher			18
1.1.4.	Henstillinger, påbud/forbud, retslige tiltaler			19
1.1.5.	Anmeldte arbejdsskader			19
1.2.	DET YDRE MILJØTILSYN 1987			20
1.2.1.	Tal fra kommunernes tilsynsberetninger			20
1.2.2.	Tal fra amternes tilsynsberetninger			22
1.2.3.	Miljøtilsyn og reaktion 1987			24
1.2.4.	Ressource og kvalifikationsanvendelse			24
II.	DET INDRE- OG YDRE MILJØTILSYNS PRIORITERING, PLANLÆGNING OG TILSYN MED ERHVERVSVIRKSOMHEDER			41
2.1.	DET INDRE MILJØTILSYNS PRIORITERING, PLANLÆGNING OG TILSYN MED ERHVERVSVIRKSOMHEDER			41
2.1.1.	Prioritering			41

	Side
2.1.1.1. Top-Il	43
2.1.1.2. Registre	44
2.1.1.3. Varsler	46
2.1.1.4. Arbejdsmiljøforskning	46
2.1.1.5. Sammenfatning og prioritering	48
2.1.1.6. Indsatsniveau	49
2.1.1.7. Indsatsmidler	49
2.1.1.8. Indsatsform	51
2.1.2. Arbejdsmiljøområdets struktur	54
2.1.2.1. Mål	54
2.1.2.2. Virksomhedernes og sikkerhedsorganisa- tionernes opgaver	55
2.1.2.3. Organisationernes opgaver	56
2.1.2.4. Planlægning	60
2.1.3. Arbejdstilsynets virksomhedstilsyn	61
2.1.4. BST's opbygning og udvikling samt funk- tion i forhold til virksomhederne	67
2.2. DET YDRE MILJØTILSYNS PRIORITERING, PLANLÆGNING OG TILSYN MED ERHVERVS- VIRKSOMHEDER	74
2.2.1. Centrale bidrag til den lokale prio- ritering	74
2.2.1.1. Miljøstyrelsens vejledninger og anke- systemet	74
2.2.1.2. Plantvang	75
2.2.1.3. Lovgivning, andre regler og politiske aftaler	76
2.2.1.4. Kampagner på centralt initiativ	77
2.2.1.5. Informationsstyring	77
2.2.1.6. Sammenfatning af de lokale frihedsgra- der	78

	Side
2.2.2. Miljøbeskyttelsesområdets struktur: Mål, Decentralisering, Interessenter	79
2.2.2.1. Mål	79
2.2.2.2. Decentralisering	81
2.2.2.3. Interessenter og beslutningsstruktur	82
2.2.3. Miljømyndighedernes tilsyn	83
2.2.4. MLKE	89
2.3. VIRKSOMHEDSTILSYNET PÅ HOVEDBRANCHEOMRÅDER (Skemaer)	99
2.4. BRANCHEANALYSE	113
2.4.1. Indledning	113
2.4.2. Støj	113
2.4.3. Støv	116
2.4.4. Organiske opløsningsmidler (dampe)	117
2.4.5. Oplag af råvarer/færdigvarer	120
2.4.6. Øvrige forhold	120
III. DET INDRE OG YDRE MILJØTILSYNS PRIORITERING, PLANLÆGNING OG TILSYN MED ERHVERVSVIRKSOMHEDER I KØBENHAVNS AMT 1988	123
3.1. DET INDRE MILJØTILSYNS PRIORITERING OG PLANLÆGNING I KØBENHAVNS AMT	123
3.2. DET YDRE MILJØTILSYNS PRIORITERING OG PLANLÆGNING I KØBENHAVNS AMT	126
- Københavns Amt	126
- Høje Tåstrup Kommune	131
- Herlev Kommune	134

	Side
3.3. DET INDRE OG YDRE MILJØTILSYN MED ER-HVERSVIRKSOMHEDER I KØBENHAVNS AMT	136
Kontaktflader mellem Arbejdstilsynet og Københavns Amts miljøtilsyn	136
- Kontaktflader mellem Arbejdstilsynet og Høje-Tåstrup kommune	151
- Kontaktflader mellem Arbejdstilsynet og Herlev kommune	161
IV. DET INDRE OG YDRE MILJØTILSYNS TILSYN MED LAND-BRUGSEJENDOMME I RIBE AMT 1988	173
4.1. Vejen kommune	173
4.2. Ølgod kommune	177
V. FORVALTNINGSMODELLER FOR ET FREMTIDIGT VMT	179
5.1. Indledning	179
5.2. Den statslige forvaltningsmodel	181
5.2.1. Modellen i hovedtræk	181
5.2.2. Centralt niveau	182
5.2.3. Regionalt niveau	186
5.2.4. VMT-opgaver	190
5.2.4.1. Godkendelser m.m.	190
5.2.4.2. Tilsynsopgaver	192
5.2.4.3. Rådgivning og vejledning	194
5.2.4.4. Andre indsatsformer	195
5.2.5. VMT-enhedernes ressourcer	196

	Side
5.3. Den amtskommunale forvaltningsmodel	198
5.3.1. Modellen i hovedtræk	198
5.3.2. Centrale niveau	201
5.3.3. Decentralt niveau	202
5.3.4. VMT-opgaver	205
5.3.4.1. Godkendelser m.m.	205
5.3.4.2. Tilsynsopgaver	207
5.3.4.3. Rådgivning og vejledning	209
5.3.4.4. Andre indsatsformer	210
5.3.4.5. VMT-enhedernes ressourcer	211
5.4. Udvalgets kommentarer til den statslige og den amtskommunale forvaltningsmodel for et fremtidigt VMT	213
	213
5.4.1. Centralt niveau	
5.4.2. VMT's opgaver	214
5.4.3. VMT-enhedernes ressourcer	215
5.4.4. Organisationernes synspunkter	215

UDVALGETS KOMMISSORIUM OG SAMMENSÆTNING

Ét af hovedforslagene i regeringens afbureaukratiseringsplan, der blev offentliggjort den 13. december 1988, er forslaget om samling af det ydre miljø og arbejdsmiljøet i et fælles tilsyn.

Formålet med etableringen af et fælles regionalt miljøtilsyn er ifølge planen at forbedre den service, den offentlige forvaltning yder over for virksomhederne, idet forslaget indebærer en lettelse for virksomhederne, der fremover kun skal henvende sig ét sted.

Forslaget omtaler ikke det offentliges ressourceforbrug.

I handlingsplanen for afbureaukratisering er forslaget beskrevet således:

"Det foreslås at samle tilsynet med miljø- og arbejdsmiljø vedrørende virksomhederne i et enstrengt system.

Det overordnede princip for et virksomhedernes miljøtilsyn bør være en samling af en lokale ekspertise for så vidt angår erhvervsvirksomhedernes relationer til det ydre og indre miljøområde.

Herudover bør et virksomhedernes miljøtilsyn basere sig på følgende yderligere grundlæggende principper:

Der etableres ét virksomhedstilsyn.

Virksomhedernes miljøtilsyn har som hovedsigte, at miljøproblemerne skal løses ved kilden.

Informations- og vejledningsindsatsen skal styrkes og målrettes med sigte på, at virksomhederne i højere grad selv kan løse deres miljøproblemer.

Tilsynet skal etableres ud fra princippet om, at der skal ske den størst mulige decentralisering og samling af miljøekspertisen (bedriftssundhedstjenestens, amtskommunernes, kommunernes, Arbejdstilsynets miljøekspertise samt miljø- og levnedsmiddelkontrolenhedernes) i et mindre antal regionale enheder.

Ved tilsynets etablering bevares den nuværende lovgivning og det nuværende regelsæt i de eksisterende ressortministerier.

Med etableringen af virksomhedernes miljøtilsyn skal eksisterende centrale enheder, fx Direktoratet for Arbejdstilsynet, nedlægges eller reduceres mest muligt.

Tidsplanen for realiseringen af virksomhedernes miljøtilsyn er 1989 til 1992, således at tilsynet er i funktion ved realiseringen af det indre marked."

Ved møder i begyndelsen af 1989 med arbejdsministeren og miljøministeren udtrykte en række organisationer ønske om, at regeringens forslag blev gjort til genstand for en mere detaljeret undersøgelse og drøftelse.

De to ministre besluttede efterfølgende at imødekomme dette ønske og nedsatte "udvalget om et virksomhedernes miljøtilsyn". Udvalget har følgende kommissorium:

"Udvalget har til opgave at belyse, hvorledes de eksisterende funktioner på arbejdsmiljøområdet og det ydre miljøområde i forhold til erhvervsvirksomhederne kan forenkles og koordineres ud fra de principper, der er nævnt i den statslige handlingsplan for afbureaukratisering.

Udvalget skal som led i arbejdet beskrive opgaver og administrativ struktur på både arbejdsmiljø og ydre miljøområdet. Udvalget skal herunder belyse ressourceanvendelsen til opgaverne og den indbyrdes sammenhæng imellem opgavetyperne.

Udvalget skal belyse sine forslag ud fra de ovennævnte principper og med hensyn til

ressourcefordeling

økonomi

fordele og ulemper i forhold til eksisterende system bl.a. med hensyn til serviceniveau og effektivitet

behovet for væsentlige lovændringer

mulighederne for at foretage en samlet politisk/økonomisk prioritering

de eksisterende beslutningskompetencer hos de kommunale råd og medspillet fra arbejdsmarkedets parter på det centrale plan.

Tilsynssystemet skal integrere eksisterende ekspertise såvel vedrørende de ydre som de indre miljøspørgsmål, således at der er tale om en forenkling og forbedring for borgerne og erhvervsvirksomhederne og om en rationalisering.

Udvalget udpeges af arbejdsministeren og miljøministeren.

Sekretariatsfunktionen varetages af Arbejdsministeriet og Miljøministeriet i fællesskab samt i fornødent omfang med bistand fra Finansministeriet."

Udvalget har følgende sammensætning:

Kommitteret Asger Lund-Sørensen, formand for udvalget.

LO-sekretær Niels-Jørgen Hilstrøm, udpeget af Landsorganisationen i Danmark.

Økonom Ingelise Buck, udpeget af Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.

Direktør Per Andersen, udpeget af Industrirådet.

Afdelingschef Peter Skov (indtil 15. november 1989)

Afdelingschef Jens Andersen (fra 15. november 1989), begge udpeget af Dansk Arbejdsgiverforening.

Cand. scient. Stig Helmig, udpeget af Danmarks Naturfredningsforening.

Kontorchef Ove Nissen, udpeget af Amtsrådsforeningen.

Kontorchef Birgit Herslund, udpeget af Kommunernes Landsforening.

Kontorchef Henrik Grove, udpeget af Arbejdsministeriet, departementet.

Kontorchef Karen Westerbye-Juhl, udpeget af Miljøministeriet, departementet.

Direktør Erik Andersen, udpeget af Direktoratet for Arbejdstilsynet.

Kontorchef Mogens Moe, udpeget af Miljøstyrelsen.

Kontorchef Henrik Hjortdal, udpeget af Administrations- og Personaledepartementet.

Fuldmægtig Lisbeth Binderup, udpeget af Indenrigsministeriet

Desuden har afdelingsleder Inge-Marie Lorenzen, Danske Husmandsforeninger, og gårdejer Niels Th. Ilsøe, De Danske Landboforeninger deltaget i udvalgsarbejdet.

Udvalgssekretariatet består af:

Fuldmægtig Kim Maske11, Arbejdsministeriet.

Kontorchef Jens Jensen, Direktoratet for Arbejdstilsynet

Fuldmægtig Herbert Mariboe, Miljøministeriet.

Fuldmægtig Linda Bagge, Miljøstyrelsen.

I sekretariatsarbejdet har desuden deltaget fuldmægtig Anne-Marie Møller Larsen, Arbejdsministeriet, fuldmægtig Jette Hansen, Direktoratet for Arbejdstilsynet, og assistent Dorte Johansen, Arbejdsministeriet.

Udvalget holdt sit første møde den 29. marts 1989.

Ud fra kommissoriet deltes udvalgets opgaver i tre

en beskrivelse af de eksisterende systemer

en udredning af opgavesammensætningen og opgaveomfanget i et fremtidigt enstrengt miljøtilsyn

forslag til det »fremtidige tilsyn.

Gennemgangen og analysen af de eksisterende systemer med henblik på afgrænsning af et sammenhængende opgavesæt for et fremtidigt enstrengt virksomhedstilsyn blev gennemført i perioden frem til august 1989, hvorefter drøftelsen af

forvaltningsmodeller for virksomhedernes miljøtilsyn blev påbegyndt.

I oktober 1989 forelagde udvalgsformanden arbejdsministeren og miljøministeren udvalgets overvejelser. På denne baggrund har ministrene over for formanden oplyst, at de to ministerier har igangsat et arbejde med formulering af en samarbejdsaftale, der omfatter både det centrale og det decentrale niveau. Samtidig er udvalgsformanden anmodet om på et passende tidspunkt at indkalde udvalget til en principiel drøftelse af indholdet af en sådan aftale, forinden ministrene træffer beslutninger herom. Udvalget har taget dette til efterretning og har herefter udsendt denne betænkning over sit hidtidige arbejde.

INDLEDNING 06 SAMMENFATNING

Denne betænkningens første fire kapitler beskriver det indre og ydre miljøtilsyns opbygning og virkemåde. Formålet er at give en fremstilling af de eksisterende tilsynssystemer på arbejdsmiljøområdet og ydre miljøområdet, der gør det muligt - så langt det lader sig gøre - at sammenholde oplysningerne om tilsynene på de to områder. I kapitel fem fremlægges to forvaltningsmodeller til et fremtidigt enstrengt miljøtilsyn.

Betænkningen er udarbejdet af VMT-udvalgets sekretariat på baggrund af bidrag fra Miljøstyrelsen, Arbejdstilsynet, miljøforvaltningerne i Københavns Amt, Høje-Tåstrup, Herlev, Vejen og Ølgod kommuner, Den Danske Dyrslæge Forening, Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen.

I betænkningens kapitel I gives i kort form en karakteristik af tilsynene i 1987. Når 1987 er valgt, skyldes det, at det er det seneste år for hvilket, der foreligger anvendelige statistiske oplysninger for hele landet. Kapitlet er ligesom de efterfølgende opbygget i to dele, første del om det indre miljø og anden del om det ydre miljø.

Kapitlet beskriver tilsynsaktiviteten og antallet af påbud og forbud i tilsynene for 1987. Det har ikke

været muligt at beskrive tilsynsaktiviteten på brancheniveau på en ensartet måde i de to underafsnit. Der kan, hvad angår tilsvarende oplysninger for begge systemer på regionalt niveau, henvises til kap. III. Kapitlet viser, at der på arbejdsmiljøområdet i 1987 anvendtes 230 årsværk til tilsynet med erhvervsvirksomheder.

På ydre miljøområdet anvendtes i 1987 249 årsværk til tilsyn med byerhvervenes virksomheder. Der er ikke i tallet medregnet den øvrige miljøadministration vedrørende virksomheder (godkendelser m. v.). Tilsynet med landbruget og det amtslige tilsyn med lossepladser og spildevandsanlæg er heller ikke medregnet. Det skal dog tilføjes, at kommunerne netop dette år gennemførte en kampagne over for landbrugets ulovlige udledninger med i alt 70.000 tilsynsbesøg og et årsværksforbrug på 203. Til sammenligning kan oplyses, at kommunerne i første halvår af 1986 aflagde 6000 tilsynsbesøg i landbruget.

I afsnit 1.2.4 gengives en supplerende undersøgelse af ressource- og kvalifikationsanvendelsen i miljøtilsynene, som er gennemført på udvalgets foranledning. Undersøgelsen viser, at det samlede årsværksforbrug på miljøområdet i amter og kommuner udgør 1730. Hertil kommer 444 årsværk, der anvendes i miljø- og levnedsmiddelbrancherne til miljøkontrol (laboratriekontrol) og miljøtilsyn excl. drikkevandsområdet. Tallene er excl. kontorphonale. De virksomhedsrelaterede funktioner varetages af 1020 årsværk i ydre miljøtilsynene og 510 i Arbejdsmiljøtilsynet. I Bedriftssundhedstjenesten anvendes 500 årsværk.

Uddannelsessammensætningen i amternes og kommunernes miljøforvaltninger er præget af ingeniører, biologer og andre naturvidenskabelige kandidater samt mellemteknikere. Uddannelsessammensætningen blandt de ansatte i

Arbejdstilsynet viser, at der er mange med en sundhedsuddannelse, en stor gruppe faglærte med gennemført videreuddannelse og efteruddannelse samt en mindre gruppe ingeniører og næsten ingen med naturvidenskabelig kandidatuddannelse.

¹ kapitel II beskrives prioritering og planlægning i tilsynene, og der gives en indholdsbeskrivelse af tilsynsfunktionerne, herunder besøg, godkendelse, tilladelse, klage m.v. Der er store forskelle i de anvendte prioriterings- og planlægningsredskaber på de to områder, hvilket ikke kun kan tilskrives forskelligheder i den administrative opbygning på områderne (decentralt amtsligt eller kommunalt i forhold til regionalt statsligt), men nok i mindst lige så høj grad skyldes aldersforskellen i reguleringsindsatsen på de to områder. På arbejdsmiljøområdet er der således centralt udviklet mere finmaskede prioriteringsredskaber end på ydre miljøområdet, ligesom planlægningssystemet på arbejdsmiljøområdet giver mere detaljerede og langsigtede udmeldinger end på ydre miljøområdet.

Denne forskel er i nogen grad fastholdt, fordi Folketinget på ydre miljøområdet har været stærkt involveret, endog på et højt detaljeringsniveau. På arbejdsmiljøområdet er regeludviklingen inde i en roligere og mere planlagt fase.

I kapitlet beskrives for begge områder det lokale spillerum for planlægning og prioritering. Hvorledes dette spillerum udnyttes lokalt i AT-kredsene, amterne og kommunerne er ikke beskrevet i dette kapitel, men i kapitel III er blandt andet dette forhold søgt belyst i et bestemt geografisk område.

I afsnit 2.3 er indholdsbeskrivelsen af tilsynsfunktionerne på begge områder sammenstillet branchevist.

Afsnittet viser således branche for branche, hvad henholdsvis Arbejdstilsynet, amterne og kommunerne hver især kigger på. Disse brancheskemaer kan bruges til på et meget generelt niveau at få et overblik over de anvendte tilsynsparametre.

Udvalget har ønsket denne skematiske opstilling af tilsynsparametre kvalitativt uddybet. I afsnit 2.4 er der derfor givet en sådan uddybning med eksempel i træ- og møbelbranchen. Afsnit 2.3 og især 2.4 viser en betydelig overensstemmelse i kilderne til observerede problemer, men samtidig en stor forskel i vurderingen, idet de to myndigheder ser på forskellige påvirknings- og belastningsmuligheder fra samme kilde.

Kapitel III beskriver indre og ydre miljøtilsynet i Københavns Amt, i Høje-Tåstrup og Herlev kommuner i 1988. Når 1988 er valgt, skyldes det, at omlægningen i opgavefordelingen på ydre miljøområdet først trådte i kraft i 1988. Københavns Amt og de to kommuner er ikke udvalgt, fordi de kan betragtes som repræsentative, men fordi de er velfungerende.

Beskrivelsen i kapitlet er struktureret på samme måde som "lands"beskrivelsen i kapitel I og II, men giver især i afsnit 3.3. et særligt bidrag til beskrivelsen af eksisterende samarbejdsflader og opgavesammenfald på virksomhedsniveau. Beskrivelsen giver ikke et entydigt billede heraf.

I kapitel IV er der på udvalgets opfordring gennemført en analyse af det indre og ydre miljøtilsyn med landbrugsejendomme. Undersøgelsen er gennemført i Esbjerg, Vejen og Ølgod kommuner og i Ribe Amt. Den viser, at de to myndigheder på landbrugsområdet beskæftiger sig med forskellige kilder og opgaver, og der derfor ikke synes at være sammenfald i

tilsynsaktiviteten. Dog er der berøringsflader på kemikalieområdet.

I kapitel V fremlægges to **forvaltningsmodeller** til et enhedsmiljøtilsyn, henholdsvis en statslig forvaltningsmodel og en amtskommunal forvaltningsmodel.

Baseret på drøftelserne i udvalget af disse to modeller beskrives i afsnit 5.4 forskelle og ligheder mellem de to modeller. I afsnittet gennemgås desuden organisationernes hovedsynspunkter på modellerne. Det fremgår af afsnittet, at udvalget ikke samlet kan anbefale én af modellerne. Der har dog bredt i udvalget været fremsat ønske om, at samarbejdsrelationerne mellem de indre og ydre miljømyndigheder blev styrket.

KAPITEL I

DET INDRE- OG YDRE MILJØTILSYN 1987

1.1 Det indre miljøtilsyn 1987

Arbejdstilsynet er organiseret i 3 "søjler": Direktoratet, kredsene og Arbejds miljøinstituttet under ledelse af direktøren.

Grundlaget for det forebyggende tilsynsarbejde er et tæt samarbejde mellem de 3 "søjler".

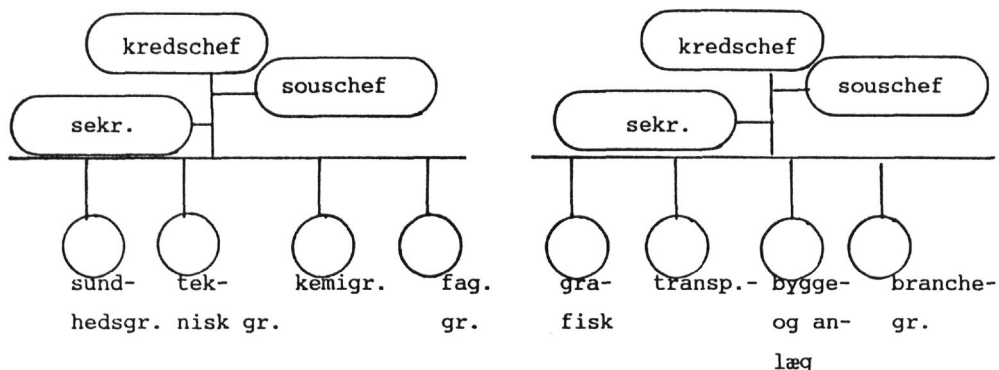
Arbejds miljøinstituttet afdækker og oplyser om påvirkninger i arbejdslivet, direktoratet udarbejder regler, planlægger og sætter systematiske aktiviteter i gang, eksempelvis indsatskampagner, og kredsene udfører tilsynsarbejdet efter de retningslinjer, der er udstukket.

1.1.1. Tilsynspersonale og kredsenes organisering

I Arbejdstilsynets 14 kredse er ansat 232 tilsynsførende, hertil kommer 24 tilsynsførende til lovbundet arbejde - kedel-/beholder- og elevatoreftersyn - samt 17 kredsjurister.

Kredsene har ikke en ensartet organisatorisk opbygning. Typisk vil de dog være organiseret efter fag- eller **branche-**grupper.

Eksempler på organisationsplanen fra to kredse:

1.1.2. Tilsynspersonalets uddannelse ro.v.

Det tilsynsførende og sagsbehandlende personale i Arbejdstilsynets kredse omfatter mange forskellige faggrupper.

Faggruppeopdelingen tager grundlæggende udgangspunkt i en afsluttet kompetencegivende uddannelse i nogle tilfælde helt overvejende teoretisk/videnskabelig, i andre en kombination af teori og praktik.

For visse faggrupper er ansættelsen betinget af erhvervserfaring hidrørende fra relevante beskæftigelser.

Faggrupperne

Ingeniører (40 årsværk), hvor især kemi-, bygnings- og maskiningeniørretningerne er stærkt repræsenteret.

Magistre (2 årsværk), cand.scient. i henholdsvis kemi og biokemi.

Farmaceuter (3 årsværk).

Inspektører (94 årsværk), som har en udvidet maskinmester-uddannelse og elektroinstallatørprøve. Mange har en faguddannelse som smed/maskinarbejder, og en del har været ude at sejle. De fleste har en betydelig erhvervserfaring forud for ansættelsen i Arbejdstilsynet.

Maskinkonsulenter (27 årsværk), som har en faglig uddannelse som smed/maskinarbejder kombineret med adskillige års erhvervserfaring.

Konsulenter inden for bygge- og anlægsområdet (31 årsværk) med en lang byggepladserfaring enten på grundlag af håndværksmæssig uddannelse eller en specialarbejderuddannelse som fx snedker/tømrer, maler, elektriker, VVS'er, murer eller jord- og betonarbejder.

Arbejdshygiejnikere (11 årsværk) med en uddannelse som laboranter/ laboratorieteknikere/miljøteknikere kombineret med erhvervserfaring inden for deres område.

Fysio- og ergoterapeuter (13 årsværk) med autorisation som sådanne.

Sygeplejersker (14 årsværk) med autorisation som sådanne.

Arbejdslæger (13 årsværk) hidtil enten som honorar- og deltidsansatte med speciale i arbejdsmedicin eller i uddannelsesstillinger som assisterende arbejdslæger. Det forventes fremover, at arbejdslægerne skal være speciallæger inden for arbejdsmedicin.

Arbejdspsykologer (9 årsværk) med en afsluttet universitetsuddannelse fortrinsvis med speciale i arbejdspsykologi eller tilsvarende.

Kredsfuldmægtige (15 årsværk) med en afsluttet universitetsuddannelse som jurist og ofte med erfaring som sekretærer/fuldmægtige inden for specialet.

Kredspersonalets aldersfordeling

Fordelingen af kredspersonalet efter alder fremgår af følgende tabel:

alder	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	total
antal	10	75	112	54	22	273
%	4	27	41	20	8	100

Videreuddannelse

Udover en formaliseret grunduddannelse med et eller flere specialer eller særligt uddybede fagområder har de fleste tilsynsførende en omfattende videre- og efteruddannelse. Den tilsynsførendes generelle færdigheder udvikles gennem introduktion, oplæring, efteruddannelse og opsamling af erfaringer. Gennem intern oplæring sker der en specialisering og personlig udvikling hos den enkelte. Intern oplæring er meget udbredt i kredsene.

De enkelte gruppers specialviden vedligeholdes og udvikles gennem efteruddannelse, i faggruppemøder og ved erfaringer fra jobbet.

Mange tilsynsførende har gennemgået voksenpædagogiske kurser og skoling i videreformidling samt informationsvirksomhed. Dette finder foruden i formidlingssituationen anvendelse i den løbende daglige kontakt med arbejdspladserne, ved møder

med organisationsmedlemmer, foredrag og lokale uddannelses-kurser .

Spredning af viden

I kraft af den betydelige uddannelses- og erfaringsbredde som selv en mindre kreds råder over, sammenholdt med samarbejdet omkring de løbende opgaver, vil der normalt altid være mindst én og ofte endda flere medarbejdere, der kender til en given arbejdsmiljøpåvirkning/ maskine/apparat/proces/materiale eller måde at tilrettelægge og gennemføre et arbejde på, således at det umiddelbart vil være muligt at finde kilden til problemerne og derved komme med mulige løsningsforslag til vejledning for virksomheden. Den stadige og alsidige strøm af meget forskelligartede opgaver betyder en stadig uddannelse og udvikling i/på jobbet.

Organisering af tilsynsarbejdet i kredsene

Et hovedprincip ved fordelingen af indkomne og planlagte arbejdsopgaver i kredsen er en vurdering af de tilsynsførendes særlige sagkundskaber i forhold til opgavernes art og indhold. Det er herved forventningen, at den enkelte medarbejder lettest, mest direkte og hurtigst kan varetage opgavens løsning. Over for et sådant effektivitetshensyn står dog et andet hovedprincip, som består i, at alle tilsynsførende helt generelt skal være kvalificerede til at gennemføre et virksomhedsbesøg, foretage en arbejdsstedsundersøgelse og afvikle møder om arbejdsmiljøproblemer med henblik på at få kortlagt og beskrevet problemstillingerne inden for et bredt spektrum af virksomhedstyper. Der skal træffes beslutning om valg af "instrument" i den givne situation; forbud, påbud, vejledning eller tiltale. Det skal tillige registreres, hvilke behov der derudover måtte bestå for opfølgning, fx ved besøg af særligt sagkyndig eller gennem fælles besøgsvirksomhed.

Det er nødvendigt, at den tilsynsførende kan forholde sig til så mange arbejdsmiljøproblemstillinger som muligt her og nu (generalistkravet). Samtidig skal enhver tilsynsførende være opmærksom på, hvornår et spørgsmåls løsning kræver bistand fra en kollega med specialviden. Den enkelte sag skal løses på et højt fagligt niveau i et tværfagligt samarbejde faggrupperne imellem herunder juridisk vurdering bl.a. ved fortolkningsspørgsmål og indstilling til anklagemyndigheden om retslig tiltale.

Som følge af øget kompleksitet af arbejdsmiljøopgaverne, kravet om helhedsbetragtninger og -vurderinger, større målrrettethed og ønsker om effektvurderinger finder tværfagligt sammensatte arbejdsgrupper og projektarbejde en stadig voksende anvendelse i væsentlige dele af kredsenes indsats.

1.1.3. Tilsynsbesøg fordelt på brancher

Arbejdstilsynet har i 1987 haft 82.066 virksomhedsbesøg excl. lovbundet arbejde. Heraf kan de godt 58.000 fordeles på brancher jf. tabellen.

Branche	Antal besøg	%	Tid i t.	%
Jernindustri	10.874	18,75	16.242	19,05
Bygge- og anlæg	14.875	25,64	18.410	21,60
Grafisk industri	1.634	2,82	2.584	3,03
Transport og engroshandel	3.936	6,79	5.841	6,85
Almen industri	9.901	17,07	15.115	17,73
Kontor og adm.	3.199	5,51	5.724	6,71
Butiksområdet	1.347	2,32	1.393	1,63
Service- og tjenesteydelser	2.633	4,54	3.732	4,38
Nærings- og nydelsesmiddelindustri	2.951	5,09	4.874	5,72
Det grønne område	1.849	3,19	1.915	2,25
Social- og sundhed	2.416	4,16	5.079	5,96
Undervisning	2.394	4,12	4.241	5,09
I alt	58.009	100	85.250	100

1.1.4. Påbud/forbud, retslige tiltaler

Påbud/forbud: 34.381

Påbud gives om forhold, der strider mod loven, bekendtgørelser eller afgørelser efter loven (administrativt påbud) jf. § 77, stk. 1, i arbejdsmiljøloven. Påbuddet fastslår uoverensstemmelser med lovgivningens krav og præciserer, hvad der i det enkelte tilfælde skal ændres. Forbud gives, når Arbejdstilsynet skønner dette nødvendigt til afværgelse af en overhængende, betydelig fare for de ansattes eller andres sikkerhed eller sundhed, jf. § 77, stk. 2, i arbejdsmiljøloven.

Tiltaleindstillinger omfattede 391 sager.

1.1.5. Anmeldte **arbejdsskader**

Branche	Ulykker	%	Arbejdsbetingede lidelser
Jernindustrien	11.513	19	2.694
Bygge- og anlæg	6.648	11	1.041
Grafisk industri	944	2	358
Transport og engros	7.476	12	1.469
Almen industri	5.605	9	2.543
Kontor og adm.	1.807	3	777
Butiksområdet	1.002	2	482
Service og tjeneste	3.063	5	1.070
Næringsindustri	10.047	16	1.615
Det grønne område	1.412	2	339
Social- og sundhed	10.271	17	2.416
Undervisning	1.814	3	559
Uoplyst			1.077
I alt	61.602	100	16.440

1.2 Det ydre Miljøtilsyn 1987

En landsdækkende undersøgelse af miljøtilsynet i 1987 er foretaget af Miljøstyrelsen på baggrund af indberetninger fra de kommunale og amtskommunale tilsynsmyndigheder.

Miljøtilsynet er dog kun én af de mange opgaver, som kommuner og amter varetager i forbindelse med den totale miljøadministration.

Foruden miljøtilsyn omfatter miljøadministrationen også godkendelser af virksomheder, kortlægnings- og planlægningsopgaver, tilsyn og kontrol med olietanke og olieoplag m.m., grundvandskontrol bestående i en overvågning af grundvandskvalitet samt i kortlægning og undersøgelse af kemikalieaffaldsdepoter, tilsyn med vandværker m.m.

I afsnit 1.2.1. og 1.2.2. er oplysningerne fra tilsynsundersøgelsen fra 1987 om henholdsvis amter og kommuner givet.

Udvalget har ønsket mere grundige oplysninger om personaleforbrug og kvalifikationsanvendelse i miljøtilsynene, hvorfor afsnit 1.2.4. indeholder detaljerede oplysninger herom baseret på en spørgeskemaundersøgelse.

Vedrørende miljø- og levnedsmiddelkontrolenhedernes (MLKE) organisering og udvikling samt funktioner i miljøtilsynet henvises til afsnit 2.2.4.

1.2.1. Tal fra kommunernes tilsynsberetninger

Tilsynsberetningerne viste, at kommunerne i 1987 havde anvendt i alt 459 årsværk på miljøtilsynet, hvilket svarer til et gennemsnit på 0,9 årsværk pr. 10.000 indbyggere. Der er

gennemsnitligt i hver kommune anvendt 1,7 årsværk til miljøtilsynet.

Miljøtilsynet dækker tilsyn med landbrug med husdyrhold, forurenende virksomheder (miljøbeskyttelseslovens (MBL) kap. 5), autoværksteder og pelsdyrfarme.

Kommunernes indsats i årsværk til miljøtilsynet er inddelt i egne forvaltninger, fælleskommunale miljø- og levnedsmiddelkontroleheder (MLKE) samt fremmede ydelser. Tilsynsundersøgelsen viser, at kommunerne i forbindelse med oprioriteringen af miljøtilsynet har valgt at udbygge egne forvaltninger. Kommunernes egne forvaltninger udgør ca. 3/4 af det totale årsværksforbrug.

Lidt under halvdelen af de samlede årsværk er medgået til tilsyn med landbrug, hvilket skyldes kampagnen om stop for ulovlige udledninger fra landbruget, som blev gennemført i 1987. Tilsyn med særligt forurenende virksomheder (kap. 5-virksomheder) forbrugte ca. 21% af det totale årsværk, og resten blev anvendt til tilsyn med virksomheder omfattet af branchebekendtgørelser og miljøreglementet.

Registrerede tilsynsobjekter, tilsynsbesøg samt årsværksforbrug fordelt på virksomhedskategorier 1987:

Virksomheds-kategori	Antal reg. tilsynsobjekter	Antal til. synsbesøg	Årsværksforbrug
Kap.5-virksomheder	19.461	8.564	98
Virksomheder omf. af branchebekg.	10.741	4.683	44
Landbrug	74.183	69.778	203
Reglements-virksomheder	12.595		49

På landsplan har kommunerne tilsyn med i alt 104.385 tilsynsobjekter svarende til ca. 380 tilsynsobjekter i gennemsnit pr. kommune. Med ordet tilsynsobjekter menes summen af antal registrerede kap. 5-virksomheder, antallet af virksomheder omfattet af branchebekendtgørelserne (autobekendtgørelsen samt pelsdyrbekendtgørelsen) samt antallet af landbrug med husdyrhold.

Tilsynsfrekvensen - antallet af tilsynsbesøg i forhold til antallet af tilsynsobjekter - er 0,79, hvilket betyder, at kommunerne i gennemsnit har foretaget ca. 0,8 tilsynsbesøg pr. registreret tilsynsobjekt i 1987. Besøgsfrekvensen - antallet af tilsynsbesøg pr. besøgt virksomhed - var i 1987 på 1,32. I 1987 blev ca. 60% af tilsynsobjekterne besøgt.

1.2.2. Tal fra amternes tilsynsberetninger

Amternes miljøtilsyn består i et generelt tilsyn med forureningstilstanden i omgivelserne, hvoraf recipienttilsynet - tilsyn med søer, vandløb og kystfarvande - udgør den væsentlige del. Herudover føres tilsyn med en række kap. 5-virksomheder (de ~~A-mærkede~~ på listen til bilaget til MBL'en), kommunale virksomheder og spildevandsanlæg.

I amterne var det samlede antal årsværk til miljøtilsyn på 321,4 svarende til 27 årsværk pr. amt. Halvdelen af årsværksforbruget ligger i amternes egen forvaltning. På landsplan anvender amterne ca. 61% af det totale årsværksforbrug til miljøkvalitetstilsynet. Tilsynet med kap. 5-virksomheder (inklusive kommunale virksomheder) og spildevandsanlæg tegner sig for hver 18% af det totale årsværksforbrug, og tilsynet med lossepladser udgør de resterende 3%.

Registrerede tilsynsobjekter, antal tilsynsbesøg samt årsværks for brug fordelt på virksomhedskategorier

Virksomheds-kategori	Antal reg. tilsynsobjekter	Antal tilsynsbesøg	Årsværksforbrug
Kap.5-virksomheder undt. lossepladser	4.230	3.259	58
Off.spildevandsanlæg	2.284	4.361	58
Lossepladser	744	869	11
Recipienttilsyn (antal målestationer)	12.470	28.957	195

Det amtslige tilsyn omfatter - foruden tilsynet med forureningstilstanden i omgivelserne - ca. 7.200 virksomheder (iberegnet lossepladserne) . Der er således i gennemsnit 63 tilsynsobjekter pr. årsværk pr. amt. Af tilsynsberetningerne fremgår det, at der i alt er besøgt ca. 3.656 virksomheder i 1987. Tilsynsfrekvensen er beregnet til 1,2 og besøgsfrekvensen til 2,3.

I forbindelse med recipienttilsynet er der på landsplan udtaget i alt 28.957 prøver på i alt 12.470 prøvestationer.

1.2.3. Miljøtilsyn og reaktion 1987

	Kommuner	Amter	I alt
Tilsynsbesøg	82.000	8.000	90.000
Henstillinger	5.000	2.000	7.000
Påbud	10.000	1.000	11.000
Forbud	300	40	340
Politianmeldelse	490	140	630

Påbud anvendes i de tilfælde, hvor eksisterende ikke-godkendte virksomheder (før 1974) medfører en forurening, der ikke skønnes at være uvæsentlig - § 44, stk. 1, i MBL - eller hvor godkendte virksomheder tilsidesætter de i godkendelsen meddelte vilkår - § 42 i MBL - eller forureningen i øvrigt går ud over det, der er lagt til grund ved godkendelsen - § 44, stk. 3, i MBL. Påbud skal forvarsles samt meddeles skriftligt, jf. § 68 i MBL.

Forbud mod fortsat drift af virksomheden kan gælde hele virksomheden eller dele heraf. Forbud anvendes, hvis meddelte påbud overtrædes, eller det på forhånd er klart, at påbud vil være utilstrækkeligt.

1.2.4 Ressource- og kvalifikationsanvendelse til miljøadministration i amter og kommuner

For at opdatere og udbygge oplysningerne i Miljøstyrelsens tilsynsundersøgelse (afsnit 1.2.1 og 1.2.2) med oplysninger om anvendte ressourcer og kvalifikationsanvendelse i forbindelse med miljøadministration i amter og kommuner er der

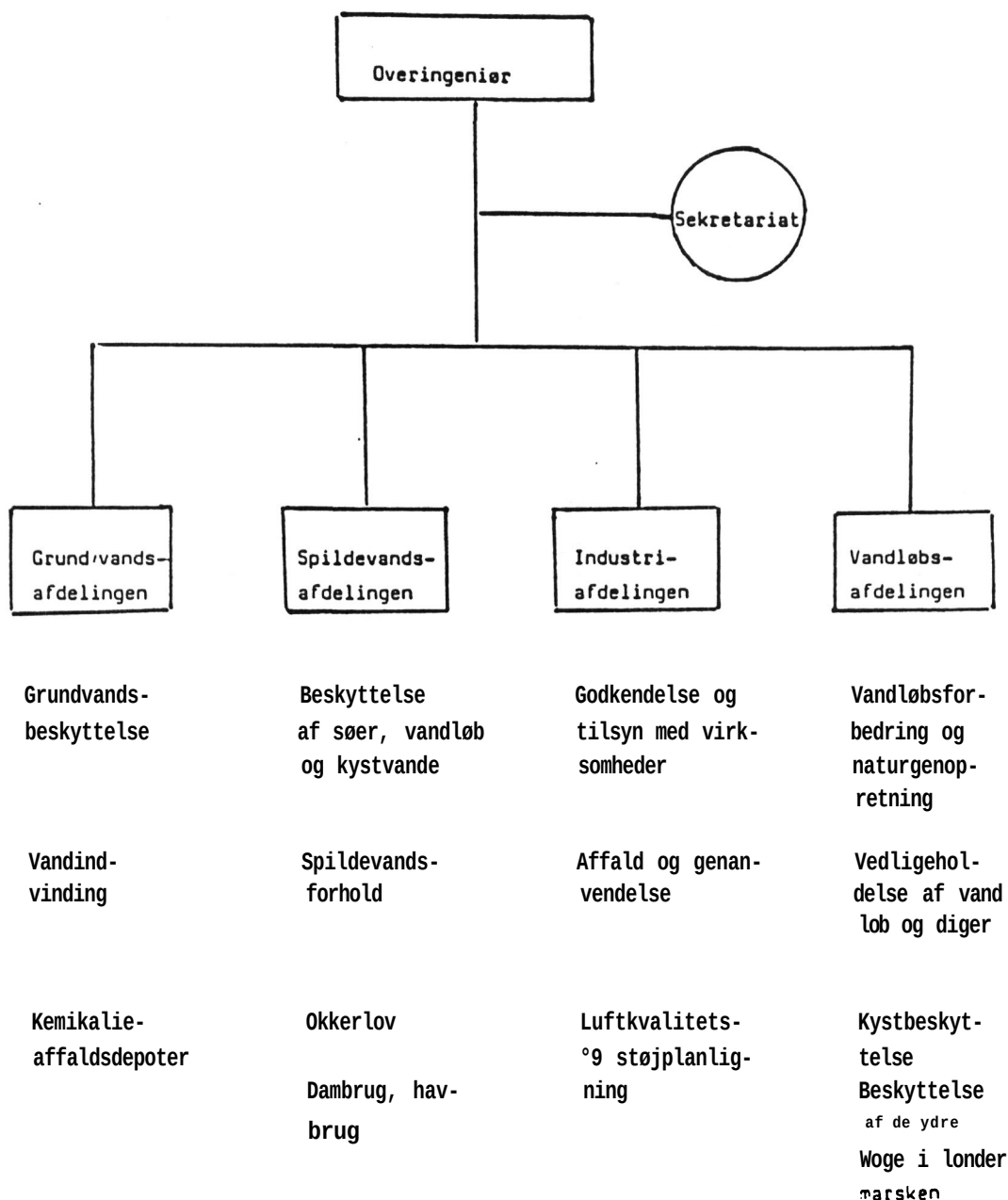
gennemført en spørgeskemaundersøgelse i juni-juli 1989. For amternes vedkommende har alle 14 amter deltaget. For kommunernes vedkommende har Kommunernes Landsforening efter nogle nærmere fastlagte kriterier udvalgt 24 kommuner til deltagelse i undersøgelsen.

Amterne

Det samlede amtskommunale ressourceforbrug til administration af miljølovgivning (excl. kontomedarbejdere og driftspersonale) er ud fra ovennævnte spørgeskemaundersøgelse opgjort pr. 1. juli 1989 til i alt 714 miljømedarbejdere. Dette tal inkluderer miljøchefen, der er leder af det pågældende miljøkontor/-afdeling, samt afdelingsledere. Personale, der ikke udfører sagsbehandling, er ikke medregnet. Det gælder fx kontorphonale, der udgør ca. 1/10 af det samlede personale i amternes miljøkontorer.

Miljøkontoret er placeret i amtets tekniske forvaltning og består af en virksomhedsafdeling (miljøtilsynsafdeling/industriafdeling), der beskæftiger sig med godkendelser af og tilsyn med særligt forurenende virksomheder, planlægning m.m., en vandløbsafdeling, der forestår udarbejdelse af vandløbsregulativer samt revision af gældende regulativer, behandling af vandløbssager og tilsyn med vandløbenes vedligeholdelse m.v., samt en vandkvalitetsafdeling (spildevandsafdeling/marin- og spildevandskontor), der behandler spildevandssager (godkendelser, tilladelser samt tilsyn), forestår tilsyn og overvågning med søer, vandløb og kystvande samt recipientkvalitetsplanlægningen og en grundvandsafdeling, der har at gøre med vandindvinding/-planlægning, grundvandsovervågning, kemikalieaffaldsdepoter (undersøgelser/tilsyn) samt godkendelser, tilsyn og planlægning i tilknytning til affaldsdepoter m.m.

Eksempel på et miljøkontors organisering i et tilfældigt udvalgt amt

Ud af en samlet miljømedarbejderstab på 714 er de 193 placeret i virksomhedsafdeling (miljøtilsyn) og foretager godkendelser af og tilsyn med særligt forurenende virksomheder samt diverse kortlægnings- og planlægningsopgaver.

351 miljømedarbejdere beskæftiger sig med recipienttilsyn, der omfatter såvel medarbejdere i vandløbsafdeling som i vandkvalitets-/spildevandsafdeling, og som forestår tilsyn og sagsbehandling i forbindelse med såvel vandløb, recipienter m.v. samt recipientplanlægning og overvågning.

De resterende 170 beskæftiger sig med grundvandskontrol, der omfatter opgaver, der har relation til grundvand, kemikalieaffaldsdepoter og affaldsdepoter m.m.

Der henvises i øvrigt til efterfølgende tabel 1.

Ca. halvdelen af miljømedarbejderne i amterne - 49% - anvendes til recipienttilsyn. 27% bruges til miljøtilsyn, og de resterende 24% til grundvandskontrol (heri indbefattet sager om kemikalieaffaldsdepoter).

Tabel 1

Antal medarbejdere i amterne fordelt på miljøtilsyn (godkendelser, sagsbehandling og tilsyn med særligt forurenende virksomheder), recipienttilsyn (administration af vandløbsloven, spildevandssager, tilsyn med vandløb, søer og kystvande) og grundvandskontrollen (grundvand og kemikalieaffaldsdepoter).

Tallene inkluderer miljøchef og afdelingsledere.

Amter	Miljø-tilsyn	Recipient-tilsyn	Grundvands-kontrol	Medarbejderstab totalt
Kbh.amt	8,5	12	12,5	33
Nordjyl.amt	13,5	44	15,5	73
Vestsj.amt	11,5	23	13	47,5
Storstrøms amt	14	27,5	14	55,5
Ribe amt	21	17	12	50
Roskilde amt	5,5	13,5	9	28
Århus amt	24,5	35	19	78,5
Fyns amt	17,5	48,5	14	80
Bornholms amt	3,5	4	1,5	9
Ringkøbing amt	27	17,5	13,5	58
Vejle amt	13	32	12	57
Sønderjyllands amt	15	30	14	59
Viborg amt	10,5	20,5	13	44
Frederiksborg amt	8	26	7	41
I alt	193	350,5	170	713,5
I %	27	49	24	100

Fra Hovedstadsrådet overføres pr. 1.1.1990 ca. 50 miljømedarbejdere til Københavns Amt, Roskilde Amt, Frederiksborg Amt, Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune. Heraf er ca. 9 medarbejdere virksomhedsrelaterede.

Medarbejdernes uddannelsesmæssige baggrund varierer. Ud fra spørgeskemaundersøgelsen fremgår det, at 193 af de i alt 714 miljømedarbejdere er ingeniører af uddannelse, enten civil-, akademi- eller teknikumingeniør.

220 har en naturvidenskabelig kandidatuddannelse og er enten biologer, geologer, geofysikere, hydrologer, landinspektører, agronomer, hortonomer, farmaceuter, læger og dyrlæger m.v.

24 er generalister, hvoraf hovedparten udgøres af miljøplanlæggere (**cand.tech.soc.**) med undtagelse af Ribe og Vejle amter, som hver har to jurister ansat i deres miljøafdeling.

Den resterende medarbejderstab på 274 har en mellemteknisk uddannelse og er enten miljøteknikere, tekniske assistenter, byggeteknikere, skovteknikere eller lignende - jf. tabel 2.

Kontorpersonalet er organiseret i miljøafdelingen dels som et sekretariat med stabsfunktion og dels med tilknytning til de enkelte afdelinger. Der påregnes ca. 1 HK pr. 8-10 miljømedarbejdere.

Miljømedarbejdernes uddannelsesmæssige baggrund er opgjort i efterfølgende tabel 2.

Tabel 2

Medarbejdernes uddannelsesmæssige baggrund i amterne.

Amter	Ingeniør	Naturvidenska- belig kandidat- uddannelse	Genera- lister	Mellem- teknikere
Kbh.amt	8	10	5	10
Nordjyl- lands amt	26	20	-	27
Vestsjællands amt	10,5	14	4	19
Storstrøms amt	7	18	3	27,5
Ribe amt ²⁾	11	18	3	16
Roskilde amt	5	10	2	11
Århus amt	22	25,5	1	30
Fyns amt	30	22	1	27
Bornholms amt	3	3		3
Ringkøbing amt	13	21	-	24
Vejle amt	19	15	4	19
Sønderjyl- lands amt	17	21	-	21
Viborg amt	15,5	11	-	17,5
Frederiks- borg amt	6	12	1	22
I alt	193	220,5	24	274
I %	27	31	3	39

Mellemteknikere omfatter miljøteknikere, ~~tekniske~~ assistenter, byggeteknikere, skovteknikere og ~~liggende~~ uddannelser.

2 ubesatte stillinger

Alderssammensætningen hos miljømedarbejderne fremgår af nedenstående tabel 3.

Tabel 3

Antal medarbejdere i amterne fordelt efter forskellig alder.

Amter	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	Total
Kbh.amt	4	23	6	-	-	33
Nordjyllands amt	31	25	14	2	1	73
Vestsjællands amt	7	22	16 ¹⁾	2	1	48
Storstrøms amt	14	28	11	12		56
Ribe amt ²⁾	17	16	13	11		48
Roskilde amt	6	17	3	2		28
Århus amt	15	35	20 ¹⁾	8	1	79
Fyns amt	21	40	12	4	3	80
Bornholms amt	-	4	4	1	-	9
Ringkøbing amt	15	28	9	4	2	58
Vejle amt	21	23	8	5		57
Sønderjyllands amt	18	21	18	11		59
Viborg amt	10	16	16	11		44
Frederiksborg	15	16	8	1	1	41
I alt	194	314	158	33	14	713
1 %	27	44	22	5	2	100

¹⁾ tallet forhøjet

²⁾ 2 ubesatte stillinger.

Det fremgår heraf, at lidt under halvdelen af miljøpersonalet i amterne (44%) er mellem 30-40 år, 27% ligger mellem 20-30, 22% mellem 40-50, og de resterende 7% fordeler sig med 5% mellem 50-60 og 2% mellem 60-70.

Kommuner

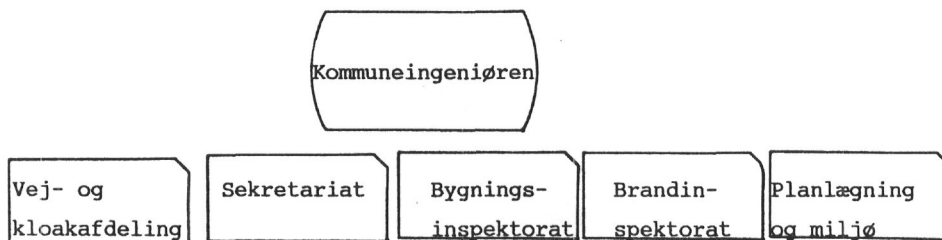
Undersøgelsen af anvendte ressourcer til miljøadministrationen i kommunerne er foretaget på baggrund af 24 udvalgte kommuner, som i indbyggerantal svarer til 10% af det totale indbyggerantal på landsplan. Oversigt over de deltagende kommuner samt undersøgelsens hovedresultater er angivet i bilag 1-3.

Det samlede ressourceforbrug på miljøområdet til såvel sagsbehandling, godkendelser, planlægning og kortlægning samt vejledning m.v. inden for områderne spildevand, miljøtilsyn, vandforsyning m.m. er i de udvalgte kommuner opgjort til 96,5, hvilket på landsplan svarer til 965 medarbejdere. Personale, som ikke udfører sagsbehandling, er ikke medtaget. Det gælder fx kontorpersonalet, der udgør ca. 1/4 - 1/5 af det samlede personale i teknisk forvaltning.

Miljømedarbejderne er placeret i teknisk forvaltning, men ikke nødvendigvis i samme afdeling. Dette skyldes, at opgaverne, der er relateret til miljøområdet - afhængig af pågældende kommunes størrelse og organisation - kan være fordelt på flere afdelinger, fx kan anlægsafdelingen/driftsafdelingen/vej- og kloakafdelingen forestå tilsyn og sagsbehandling med renseanlæg og vandløb m.m. Miljøafdelingen varetager som hovedregel godkendelser af og tilsyn med særligt forurenende virksomheder. Selve miljøafdelingen kan fremtræde som en selvstændig afdeling på linie med de øvrige afdelinger i teknisk afdeling (linieorganisation) eller være integreret i en anden afdeling, fx byggeafdelingen eller vejafdelingen.

Kontorpersonalet kan være organiseret i en stabsfunktion eller fremtræde som en sekretariatsafdeling på samme niveau som de øvrige afdelinger i teknisk forvaltning. Der påregnes ca. 1 HK-medarbejder til 4-5 miljøsagsbehandlere.

Eksempel på organisationsplan fra en af de i undersøgelsen deltagende kommuner:

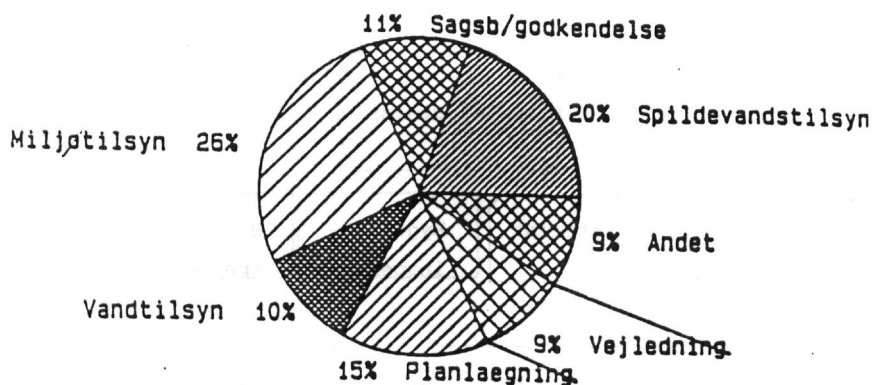

Drift og vedligehold af: vej, kloak, grønne omr. Renseanlæg Vandløb Bygværker på kloakanlæg	Dagsorden T.U. Sagsstyr. til andre forvalt. Regnskab Budgetkontrol Renovation Hyrevogsbev. Sekr. for tekn. forvaltning	Byggesagsbehandl. Kommunale bygninger Civilforsv. Brandvæsen Vinterforanstaltninger Miljølovgivning Zonelov-lovg ivn.	Sekretariat for Brandkommissionen Brandtekn. byggesagsbeh. Bygningssyn i.h.t. brandlovgivning Tilsyn med slukning s-vand Deltagelse i inspektør/vagtordning	Kommuneplanlægning Varmeplan Vand og råstofplan Trafikplan Lokalplan Miljøtilsyn ved landbrug Affaldsplanlægning
---	---	---	---	--

Den procentvise fordeling af medarbejderne på de enkelte arbejdsområder fremgår af figur 1.

Figur 1

Angivelse af den procentvise fordeling af ressourcerne på de enkelte miljøområder på landsplan.

Figuren viser, at 20% af kommunernes samlede ressourcer til miljøadministration anvendes til spildevandstilsyn m.v., 37% til godkendelser af og tilsyn med særligt forurenende virksomheder, hvoraf de 11% går til udarbejdelse af godkendelser/ tilladelser og de 26% til tilsyn. Vandtilsyn og dertilhørende sagsbehandling andrager 10%, og planlægning samt vejledning af borgere og virksomheder udgør henholdsvis 15% og 9%, mens andet, der fx omfatter reglementssager, skadedyrsbekæmpelse, forureningssager, renovationsvæsen m.v., er på 9%.

Det ansatte personale har forskellig uddannelsesmæssig baggrund, og som det fremgår af efterfølgende tabel 4, varetages miljøadministrationen overvejende af ingeniører (civil-, akademi- eller teknikumingeniører) - 42% - samt af personale med mellemteknisk uddannelse - 42%. Den mellemtekniske uddannelse kan være miljøteknikere, tekniske assistenter, bygningskonstruktører, maskinmestre m.v. Den resterende del

- 16% - udgøres af AC med naturvidenskabelig uddannelse med hovedvægten på biologer (10% ud af 16).

Tabel 4

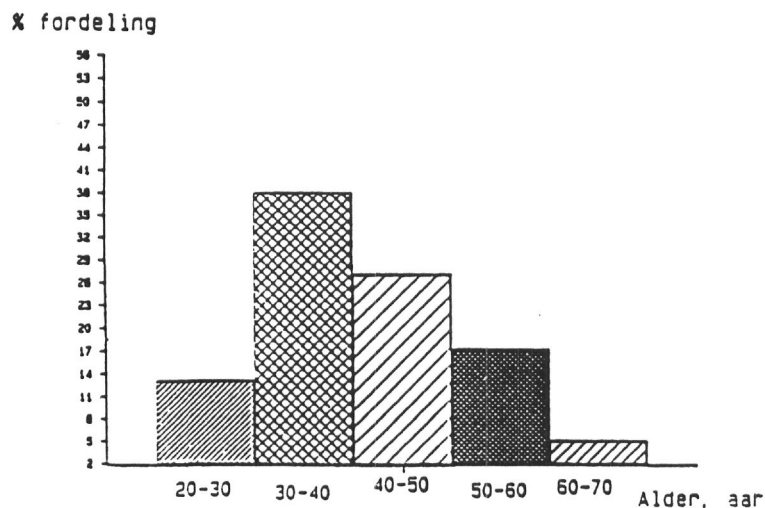
Miljømedarbejdernes uddannelsesmæssige baggrund i kommunerne.

	Ingeniør	Naturvidenskabelig kandidatudd.	Mellemtek- nisk udd.	Total
	460	170	450	1080
1%	42	16	42	100

Aldersfordelingen hos personalet i kommunerne er ligeledes varierende og det viste sig - baseret på undersøgelsen foretaget i 24 kommuner - at 38% af personalet i kommunerne er mellem 30-40 år, 27% ligger i intervallet 40-50, 17% mellem 50-60 samt 13% i intervallet 20-30 og 5% i 60-70.

Figur 2

Procentvis fordeling af medarbejdere i kommunerne fordelt efter forskellig alder.

Efteruddannelse

Efteruddannelse af medarbejdere inden for miljøområdet i amter og kommuner foregår bl.a. på Den kommunale Højskole under et kursusprogram "Den fælleskommunale Miljøefteruddannelse". De landsdækkende kurser gennemføres af Den kommunale Højskole alene eller i samarbejde med en af følgende institutioner: Tune Landboskole/-Koldkærgård Landboskole. Dan Vand Centret i Odder, Ferskvandscentret i Silkeborg samt Dansk Vandteknisk Forening.

Kursusprogrammet indeholder generelle miljøkurser og specialkurser. Generelle kurser omfatter miljøforvaltning og -tilsyn, miljøretsanktioner og håndhævelse. Specialkurser koncentrerer sig om industrien, landbruget, recipienter, grundvand, affald samt spildevand. Kursusprogrammets indhold har relevans for miljømedarbejdere i amter og kommuner.

I 1988 har 524 medarbejdere deltaget i miljøkurser på Den kommunale Højskole, 47 i landbrugsrelaterede kurser på Tune- og Koldkærgård Landboskole, 45 i kurser vedrørende vandløb på Ferskvandscentret og 335 i kurser angående grundvand og spildevand afholdt på Dan Vand Centret.

Foruden ovennævnte følger miljømedarbejderne relevante kurser, der udbydes af fx Danmarks tekniske Højskole, Teknologisk Institut, Danske Ingeniørers Efteruddannelse og lignende. Endvidere foregår der en intern uddannelse af personalet.

Antal miljømedarbejdere i de 24 udvalgte kommuner fordelt på de forskellige arbejdsområder inden for miljøområdet.

KOMMUNE	SPLV. TILS.	SAGSB/GOD.	MILJUTILSYN	VANDTILSYN	PLANLÆGN.	VEJLEDN.	ANDET	TOTAL	MLKE
BJERRINGBRO	0,4	0,4	0,8	0,3	0,2	0,2	0,7	3	
BRADSTRUP							0,5 1)	0,5	1,8
BRØNDBY	-	0,5	0,2	0,5	0,4	0,4		2	
DRAGØR	0,4	0,5	0,5	0,4	1,3	0,9		4	
HADERSLEV	4	0,6	0,7	2,5	1,6	0,6	0,5	10,5	
HELSINGE	0,8	0,5	1,8	0,3	0,1	1		4,5	
HJØRRING	2	2	1	1	0,5	0,5	1	8	
HVIDOVRE	0,1	0,3	0,7	-	0,5	0,3	4,2 2)	6,1	
IKAST	1,5	0,8	1,8	0,5	0,7	0,2	0,5	6	
JELLING	0,9	0,05	0,4	0,1	0,25	0,05		1,8	
KOLDING	1	1	4	1	1	1		9	
LEJRE	0,8	0,4	0,4	0,1	0,2	0,1	0,1	2,1	
NØRAGER	0,1	0,2	0,4	0,1	-	-	-	0,8	
SKAGEN	0,7	0,1	0,1	0,1	1,5	0,3	0,2	3	
SINDAL	1	0,5	1,3		0,2	0,5		3,5	0,1
STRUER	1	0,3	1	0,2	0,7	0,3		3,5	
SVENDBORG	3	0,5	3	0,2	0,5	0,7		8,2	
SØLLERØD	0,6	0,4	3,2	1,3	2,5	0,4	0,3	9	
THISTED	0,5	0,2	2	0,3	0,3		0,6	3	0,7
TOMMERUP	0,3	0,3	0,3	0,8	0,3			2	0,7
TÅRNBY	-	0,6	0,8	-	0,8	0,8		3	
VALLENSBÆK	-	0,1	0,3		0,5	0,1		1,2	
VISSENBJERG	0,3	0,15	0,15	0,1	0,2	0,1	0,2	1	0,3
ÅRUP	0,2	0,2	0,4					0,8	0,7
Total	19,6	10,6	25,3	9,8	14	8,4	8,6	96,5	4,3
På landsplan	196	106	253	98	140	84	86	965	
Områget i %	20 %	11 %	26 %	10 %	15 %	9 %	9 %	100 %	

1) medarbejderen fungerer som koordinator/forbindelsesled mellem kommune og MLKE.

2) tallet inkluderer grundsvandstørring, reglementssager, affaldsplanlægning m.v.

Bilag til 1.2.4.

Antal medarbejdere i de udvalgte kommuner opdelt efter forskellig alder

Kommuner	20-30		30-40		40-50		50-60		60-70		Total
Bjerringbro	1	1					1				3
Bradstrup											
Brøndby							1	1			2
Dragør		1	1				2				4
Haderslev	2			4		3	1		1		11
Helsingør				3		2					1 6
Hjørring		1	3			3					1 8
Hvidovre	2			3			2				7
Ikast				2		2	2				6
Jellinge						1 5					6
Lejre					1		1	1			3
Kolding	4				2		1		1	1	9
Nørager				1							1
Skagen				2		1					3
Sindal				2		2					4
Struer					1 2		1				4
Svendborg				6		2	1				9
Søllerød				2		2	3		2		9
Thisted			1	2							3
Tommerup					1	1					2
Tårnby		1	1				1				3
Vallensbæk							1	1			2
Vissenbjerg				1							1
Aarup					1	1					2
Total	14			41		29	18		6		108
På landsplan	140			410		290	180		60		1080
I %	13	%	38	%	27	%	17	%	5	%	100

1) 1/2 medarbejder virker som koordinator mellem kommune og MLKE og fordelt på flere medarbejdere.

Bilag til 1.2.4.

Medarbejdernes uddannelsesmæssige baggrund i de udvalgte kommuner.

Kommuner	Ingeniør	Naturvidenskabelig kandidatudd.	Mellemteknisk uddannelse	Total
Bjerringbro	3			3
Bradstrup				
Brøndby	1			1 2
Dragør	2	1		1 4
Haderslev	3	3	5	11
Helsingør	4	2		6
Hjørring	2		6	8
Hvidovre	4	1 2)	2	7
Ikast	5		2	7
Jelling	3	1	2	6
Kolding	3	1	5	9
Lejre	1		2 3)	3
Nørager		1		1
Skagen	1	1		1 3
Sindal	1		3 3)	4
Struer		1 1	2	4
Svendborg	4	1	3	8
Søllerød	5	1	3	9
Thisted	1		2	3
Tommerup	1			1 2
Tårnby		1	2	3
Vallensbæk		1	1 4)	2
Vissenbjerg		1		1
Aarup	1			1 2
Total	46	17	45	108
På landsplan	460	170	450	1080
I %	42 X	16 %	42 %	100 %

1) Kommunen mellemed mellem borgere og MLKE • ressourceforbrug her svarer til 1/2 medarbejders tid, fordelt på flere personer.

2) Medarbejderen er cand. teck. soc.

3) Tallet forhøjet til nærmeste hele tal

Heraf en ufaclært medarbejder .

KAPITEL II

DET ~~INDRE~~- OG YDRE MILJØTILSYNS PRIORITERING, PLANLÆGNING OG TILSYN MED ERHVERVSVIRKSOMHEDER

2.1 Det indre miljøtilsyns prioritering, planlægning og tilsyn med erhvervsvirksomheder

2.1.1. Prioritering

Der har i årevis foregået indsamling og bearbejdning af data på arbejdsmiljøområdet. Arbejdet er dels foregået i Direktoratet for Arbejdstilsynet og dels på Arbejdsmiljøinstituttet.

I takt med, at arbejdsmiljølovens rammer er blevet udfyldt, er der imidlertid opstået stigende behov for en egentlig systematisering af datagrundlaget. Det hænger dels sammen med et ønske om at bruge ressourcerne mere hensigtsmæssigt og dels med, at alvorlighedskravet er blevet forstærket. Det vil sige, at mulighederne for at gøre en særlig indsats på arbejdsmiljøområdet hænger nøje sammen med problemets alvor.

I 1981 drøftede arbejdsmarkedets parter mulighederne for at prioritere **indsatsen, på** arbejdsmiljøområdet. Dengang var det ikke muligt at nå til enighed om, at indsatsen burde prioriteres. Kravet om at gennemføre økonomiske konsekvensberegninger og den tiltagende økonomiske stramning omkring udstedelsen af nye arbejdsmiljøregler, navnlig i relation til den offentlige sektor, resulterede imidlertid i nye diskussioner om en prioritering af arbejdsmiljøindsatsen og resulterede i et enigt krav om øget systematisering af datagrundlaget på arbejdsmiljøområdet.

Dansk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen i Danmark opnåede således enighed om en fælles indstilling til en arbejdsmiljøplan for 1984, der betonedede nødvendigheden af, at der tilvejebringes de fornødne data med hensyn til at beskrive omfanget af arbejdsmiljøskader og sammenhængen mellem disse skader og arbejdssituationer.

Den øgede systematisering af viden på arbejdsmiljøområdet giver arbejdsmarkedets parter og Arbejdstilsynet stadig forbedrede muligheder for at prioritere, så ressourcerne hele tiden koncentrerer om de alvorligste arbejdsmiljøproblemer.

Elementerne, der på nuværende tidspunkt indgår i systematiseringen og dermed udgør grundlaget for prioriteringen, er:

Top 11, en liste over de vigtigste arbejdsbetingede sygdomsområder.

Registre, ulykkesregister, arbejdsbetingede lidelser, produktregister, arbejdspladsmålinger
varsler og
Forskning.

Prioriteringen på arbejdsmiljøområdet er anskueliggjort i nedenstående figur. Figuren viser endvidere sammenhæng mellem prioritering, indsatsmidler og indsatsform.

Indsatsform:

Landsindsats

Regionalindsats

Indsatsmidler:

Opinionspåvirkning

Regler

Vejledning

Prioritering:

Top-11

Forskning

Registre

Prioritering

Varsler

I det følgende redegøres kort for indholdet i de fire elementer, som indgår i prioriteringen på arbejdsmiljøområdet.

2.1.1.1. Top-Il

Arbejdstilsynet har i lighed med det amerikanske arbejdsmiljøinstitut og i overensstemmelse med WHO¹s anbefalinger taget udgangspunkt i de alvorligste arbejdsbetingede sygdomme og tilstande ved prioriteringen af særlige indsatsområder. Kriterier for udvælgelse er

- sygdommenes alvorlighed
- antallet af udsatte personer
- forebyggelsesmulighed.

Den foreløbige liste over de vigtigste arbejdsbetingede sygdomme ser ud som følger:

LIVSFORKORTENDE SYGDOMME

- arbejdsbetingede luftvejsslidelser (excl. lungekræft),
- arbejdsbetingede kræftsygdomme (incl. lungekræft),
- arbejdsbetingede dødsulykker,
- arbejdsbetingede reproduktionsskader,
- arbejdsbetingede hjerte-/karsygdomme.

IKKE LIVSFORKORTENDE SYGDOMME

- arbejdsbetingede bevægeapparatskader,
- arbejdsbetingede hudsygdomme,
- arbejdsbetingede nervesygdomme,
- arbejdsbetingede støjskader,
- arbejdsbetingede ikke-dødelige ulykker og
- arbejdsbetingede psykiske sygdomme.

Listen har status af at være foreløbig, da den viden, der tilvejebringes om hvert enkelt sygdomsområde, kan indebære, at prioriteringen ændres.

2.1.1.2. Registre

Arbejdstilsynet har i en årrække haft et ulykkesregister. I de senere år er der endvidere etableret et register for arbejdsbetingede lidelser og et produktregister samt en database for arbejdspladsmålinger.

Ulykkesregistret

Oplysninger i dette register stammer fra arbejdsgivernes anmeldelser om arbejdsulykker til Arbejdstilsynet. Registret bruges bl.a. til:

at kortlægge bestemte erhverv eller fag med hensyn til, hvilke former for arbejde, der er sket ulykker ved, hvilke hændelsesforløb der har medført ulykker, samt hvilke konsekvenser ulykkerne har haft,

at kortlægge bestemte arbejdsprocesser med hensyn til hændelsesforløb og skadeskonsekvenser, samt hvilke faggrupper der udfører arbejdet, og i hvilke erhverv arbejdsprocesserne er foregået,

at kortlægge en bestemt type teknologi med hensyn til anvendelse, hændelsesforløb og ulykkeskonsekvenser, samt

at kortlægge skadestyper med hensyn til skadevolder, skadehændelse og arbejdsproces, hvor skaderne er sket, og i hvilke erhverv/fag.

Register for arbejdsbetingede lidelser

Dette register omfatter anmeldelser, der er sendt til Arbejdstilsynet eller Sikringsstyrelsen, og som vedrører lidelser, der er opstået som følge af påvirkninger i arbejdsmiljøet. Registret bruges bl.a. til:

at beskrive bestemte erhverv med hensyn til, hvilke lidelser der er opstået i erhvervet, hvilke fag eller arbejdsarter der blev udført og som medførte lidelser, samt hvilke påvirkninger som forårsagede lidelserne,

at beskrive bestemte faggrupper med hensyn til, hvilke lidelser de pådrager sig inden for hvilke erhverv og arbejdsarter, samt hvilke påvirkninger der medfører lidelserne, samt

at beskrive bestemte sygdomsgrupper med hensyn til eksponering, erhverv, fag og arbejdsarter.

Produktregistret

Dette er et fællesregister for Arbejdstilsynet og Miljøstyrelsen. På arbejdsmiljøområdet indeholder registret først og fremmest anmeldelser, som producenter og importører af stoffer og materialer skal indgive til Arbejdstilsynet ifølge arbejdsmiljølovgivningen.

Endvidere indeholder registret kemikalieoplysninger, som er sendt til Miljøstyrelsen. Herudover rummer registret en række frivillige oplysninger om stoffer og materialer. Registret bruges bl.a. til:

at kortlægge bestemte stoffers forekomst i fx alle varer, varer anmeldt efter en bestemt anmeldeordning, varer der har en bestemt teknisk funktion, og varer, der anvendes inden for bestemte brancher,

at kortlægge bestemte sundhedsrisici med udgangspunkt i forekomsten af stoffer med bestemte giftige egenskaber,

at kortlægge bestemte brancher med hensyn til forekomsten af alle stoffer med en bestemt teknisk egenskab,

varer med en bestemt teknisk funktion, og varer omfattet af en bestemt anmeldeordning, samt til

substitutionsovervejeiser for varer med en bestemt teknisk funktion.

Databasen for arbejdspladsmålinger

Databasen indeholder resultater af luftforureningsmålinger, der er foretaget af Arbejdstilsynets kredse eller Arbejdsmiljøinstituttet. Databasen bruges bl.a. til:

at kortlægge udsættelsen for bestemte stoffer

arbejdsprocesbeskrivelser

branchebeskrivelser og

konstatering af tekniske løsningsmuligheder.

2.1.1.3. Varsler

Varsler om fx nye arbejdsmiljøproblemer eller foranstaltninger til afhjælpning af velkendte arbejdsmiljøproblemer - substitution og renere teknologi - opfanges og behandles overalt i Arbejdstilsynet såvel i kredse som i direktoratet og på Arbejdsmiljøinstituttet. Inden for de seneste år er der imidlertid sket en formalisering af disse varsler, således at der løbende tages skridt til, hvilket aktionsniveau der skal anlægges omkring indløbne varsler.

2.1.1.4. Arbejdsmiljøforskning

Inden for Arbejdsministeriets område foregår den væsentligste arbejdsmiljøforskning på Arbejdsmiljøinstituttet.

Instituttet er et sektorforskningsinstitut og en del af Arbejdstilsynet.

Arbejds miljøinstituttets opgaver falder inden for de fire hovedområder: Rådgivning og information, undersøgelsesopgaver, uddannelse og forskning. Instituttet har herunder til opgave at indsamle viden om og forske i kemiske, fysiske, biologiske og psykosociale arbejdsmiljøfaktorerers effekter på arbejdstagernes helbred og ikke mindst i forebyggelsen heraf.

Registrering af effekter af arbejdsmiljøpåvirkninger på personer er et hjælpemiddel og et prioriteringsgrundlag for det overordnede mål, nemlig forebyggelse og teknisk profylakse, det vil sige løsninger eller sanering af arbejdsmiljøproblemer. Forebyggelse gælder primært sygdomme, men også arbejdsevnenedsættelse og arbejdsbetingede helbredsmæssige gener. Som et led i dette arbejde og i konsekvens af Arbejds miljøinstituttets administrative tilhørsforhold tillægges samarbejdet med Arbejdstilsynet selvsagt overordentlig stor betydning.

Herudover har det været hensigten, at Arbejds miljøinstituttet skulle virke som det faglige samlingspunkt for arbejdsmiljøforskningen og medvirke til, at danske og udenlandske forskningsresultater udmøntes i praktiske regler og retningslinjer til brug for Arbejdstilsynet og virksomhederne.

Endelig bør det pointeres, at en forudsætning for at oprette Arbejds miljøinstituttet var, at forskningen på instituttet skulle være tværfaglig, således at samtlige helbredsmæssige konsekvenser af arbejdsmiljøets påvirkninger blev belyst og kunne indgå i prioriteringen og vurderingen af effekten af den forebyggende indsats.

Som følge af den brede målsætning udbygges Arbejds miljøinstituttet inden for områderne kemi/toksikologi, arbejdsfy-

siologi, arbejdsmedicin, psykologi, sociologi og teknisk økonomi, således at instituttet kan varetage forskning inden for påvirknings- og effektsiden.

Arbejdsmiljøinstituttets prioritering af egen forskningsindsats styres principielt af Arbejdstilsynets overordnede prioritering. Rammen for denne prioritering er som tidligere nævnt listen over de 11 alvorligste arbejdsbetingede sygdomme/ulykker.

Hovedparten af instituttets forskningsprojekter udføres som samarbejdsprojekter med især universiteter og læreanstalter. Arbejdsmiljøinstituttet søger herved at koordinere egen forskning med den øvrige nationale og nordiske arbejdsmiljøforskning.

2.1.1.5. Sammenfatning og prioritering

Det er Arbejdstilsynets opfattelse, at man skal være forsigtig med at anvende et meget firkantet prioriteringsinstrument på arbejdsmiljøområdet. Det ville indebære, at man meget hurtigt kom ud i at skulle vægte fx bevægeapparatslidelser mod cancertilfælde. En vægtning, der er så godt som umulig.

De samlede prioriteringsovervejelser foregår derfor med skyldig hensyntagen til dels det foreliggende dokumentationsmateriale, dels den økonomiske/politiske situation.

Top Il-listen rummer Arbejdstilsynets foreløbige prioritering af sygdomsområderne. Det er Arbejdstilsynets opfattelse, at man indtil videre bør holde sig til dette prioriteringsniveau.

2.1.1.6 Indsatsniveau

Med udgangspunkt i den foretagne prioritering fastlægger Arbejdstilsynet indsatsniveauet over for erkendte arbejdsmiljøproblemer. Niveaue vil, ud over dokumentationens karakter, være bestemt af de økonomiske og politiske forhold, arbejdsmarkedets parter m.m.

Ved indsatsniveau forstås såvel de anvendte midler som formen, hvorunder midlerne anvendes. Midlerne er opinionspåvirkning, vejledning/rådgivning og regler. Formen er landsindsats og regionalindsats.

Med hensyn til sammenhængen mellem prioritering og indsatsniveau henvises til figur 1, afsnit 2.1.1.

2.1.1.7. Indsatsmidler

Opinionspåvirkning

Arbejdstilsynet har gode muligheder for at foretage holdningspåvirkning af forskellige grupper, virksomheder og deres sikkerhedsorganisationer, leverandører, organisationer, politikere o.a. Holdningerne og dermed adfærden hos kunderne er meget væsentlig for at forbedre arbejdsmiljøet. En gennemarbejdet påvirkning af opinionen er derfor en relativ billig og effektiv metode. Påvirkningerne foregår direkte via medierne og indirekte via Arbejdsmiljøfondet, organisationerne, interessegrupper, bedriftssundhedstjenesten m.fl. Midlerne er artikler, foredrag og undervisning o. lign. for forskellige målgrupper. Den indirekte påvirkning sker via pressemeddelelser, kontakter til journalister eller andre opinionsdannere, foredrag, udarbejdelse og deltagelse i kurser m.v.

Vejledning/rådgivning

Arbejdstilsynet yder en omfattende vejledning og rådgivning over for leverandører, virksomheder, branchesikkerhedsråd, organisationer og offentligheden om arbejdsmiljømæssige spørgsmål.

Den skriftlige vejledning består af vejledninger, AT-meddelelser, rapporter, undervisningsmateriel m.m.

Dette materiale danner i vid udstrækning grundlag for den mundtlige vejledning, der hovedsagelig omfatter konkret vejledning af leverandører, virksomheder, sikkerhedsorganisationer og enkeltpersoner.

Den mundtlige vejledning foregår ved tilsynsbesøg, besvarelse af forespørgsler og gennem undervisning, foredrag o.lign.

Arbejdstilsynets uddannelsessektion tilbyder **arbejdsmiljø-**faglige kurser på forskellige niveauer (basis-, almen- og specialist-), hvor der, udover Arbejdstilsynets medarbejdere, deltager interessenter, som Arbejdstilsynet samarbejder med. Der udbydes ca. 60 **arbejdsmiljøfaglige** kurser som indtægtsdækket virksomhed årligt, hvor der deltager 20-25 personer pr. kursus.

Alle tilsynsførende i Arbejdstilsynet kommer igennem et introduktionsforløb, som strækker sig over det første ansættelsesår og har en varighed af et par måneder. Denne uddannelses formål er bl.a. at give de tilsynsførende en helhedsforståelse for arbejdsmiljøsystemets organisatoriske opbygning, sætte de tilsynsførende i stand til at kunne foretage konkrete, systematiske arbejdsmiljøundersøgelser på virksomhedsniveau, og at sætte de tilsynsførende i stand til at formidle resultater af arbejdsmiljøundersøgelser.

Herudover foretager Arbejdsmiljøfondet, branchesikkerhedsrådene og organisationerne såvel skriftlig som mundtlig vejledning og rådgivning.

Regler

I love og bekendtgørelser stilles en lang række krav, som fx udarbejdelse af planer, forelæggelse af planer og projekter for Arbejdstilsynet til udtalelse og godkendelse, anmeldelse, oplysninger til statistisk brug, kontrolforanstaltninger, vedligeholdelse og eftersyn, mærkninger, kodenumre, brugsanvisninger, substitution, anvendelsesbegrænsninger, forbud, grænseværdier, undersøgelse af personer og arbejdsmiljø.

Arbejdstilsynet udarbejder hvert år en plan over de bekendtgørelser, som tilsynet planlægger at udsende inden for en to-årig periode.

2.1.1.8. Indsatsform

Fra og med 1985 er Arbejdstilsynet overgået til at gennemføre landsdækkende 1-2 årige indsatser. Emnet for indsatsen i 1985 var organiske opløsningsmidler. I 1986 var emnet stoffer og materialer, og i 1987-1988 var emnet ergonomi, hvor der blev sat fokus på tunge løft og ensidigt gentaget arbejde. I 1989-1990 er emnet kræftfremkaldende stoffer og materialer, i 1991-1992 er emnet hud og allergifremkaldende stoffer og materialer, og endelig i 1993-1994 sætter Arbejdstilsynet ind over for stoffer og materialer, som kan resultere i reproduktionsskader.

Ud over de landsdækkende indsatser tilrettelægger de enkelte arbejdstilsynskredse regionale indsatser inden for afgrænsede emneområder.

Emnerne for lands- og regionalindsatser er i vid udstrækning bestemt af, hvor god dokumentation Arbejdstilsynet har for, at effekterne - sygdommene - inden for afgrænsede områder er forårsaget af forhold i arbejdslivet.

Tilrettelæggelsen af landsdækkende indsatser finder sted i Direktoratet for Arbejdstilsynet i tæt samarbejde med arbejdstilsynskredsene, Arbejdsmiljøinstituttet, branchesikkerhedsrådene m.fl.

Tilrettelæggelsesarbejdet består i:

At foretage en problemafgrænsning, dvs. hvilket problem ønskes løst, hvor stort er problemet, og inden for hvilke brancher og arbejdsprocesser skal problemet løses/reduceres.

At fastlægge problemløsningsniveauet, dvs. hvor meget skal påvirkningerne reduceres, hvilke sundhedsmæssige forbedringer skal opnås, og hvordan skal disse ændringer i påvirknings- og sundhedsmæssige forhold måles.

At fastlægge ressourceforbruget, dvs. hvor mange ressourcer skal direktoratet, kredse og Arbejdsmiljøinstitut afsætte til indsatsen.

At udarbejde baggrundsmateriale, dvs. et materiale, der giver alle Arbejdstilsynets medarbejdere viden om baggrunden for indsatsen, målet med indsatsen, regelgrundlag, administrativ praksis, løsningsforslag m.m.

At tilrettelægge uddannelse, dvs. at få etableret undervisning af de tilsynsførende, som skal medvirke i indsatsen.

At udarbejde vejledningsmateriale, dvs. sikre, at der foreligger fyldestgørende vejledningsmateriale til brug

for indsatsen. Fx i form af video, pjecer/foldere, AT-meddelelser m.m.

At informere offentligheden, dvs. beskrive indsatsen, så virksomhederne o.a. har mulighed for at forbedre arbejdsmiljøet inden Arbejdstilsynets ankomst.

Med den detaljerede tilrettelæggelse skabes grundlag for, at Arbejdstilsynet kan føre en ensartet og konsekvent praksis over for det udvalgte arbejdsmiljøproblem. Dette er ensbetydende med, at uanset virksomhedstype, og hvor i landet problemerne konstateres, vil Arbejdstilsynet i forbindelse med landsindsatser benytte samme fremgangsmåde, dvs. påbud ledsaget af vejledning om, hvordan forholdene kan bringes i orden. Derefter konsekvent opfølgning af, om påbuddene efterkommes, og hvis det ikke er tilfældet, en retssag mod **virksomheden**.

De regionale indsatser planlægges lokalt ud fra en eller flere af følgende hensyn:

Ønsker fra faglige organisationer.

Lokale bedriftssundhedstjenester.

Lokale arbejdsmedicinske klinikker.

Kredsens egne erfaringer fra tilsynsvirksomheden i området.

Statistisk dokumentation fra Arbejdstilsynets arbejdsskaderegister.

Ofte forelægges tilsynskredsens samlede plan for året for kredsens lokale samarbejdspartner/lokale organisationer. Dette kan fx være i BST, arbejdsmedicinsk klinik, embedslæger, miljømyndigheder, den lokale fællesorganisation m.v.

Tilsynskredsene gennemførte i 1988 ca. 55 lokalt planlagte kampagner (planlagt til at optage i gennemsnit 8% af udetiden). Som eksempel på indsatser gennemført i 1988 kan nævnes:

Minitværsnitsundersøgelse på støberier.

Minitværsnitsundersøgelse i **betonvareindustrier**.

Udvidet tilsyn med Kemisk Værk Køge.

Nedstyrtningsfare i bygge- og anlægsområdet.

Grafiske virksomheder.

Malearbejde, autolakering.

2.1.2. Arbejdsmiljøområdets struktur

2.1.2.1. Mål

Regelgrundlaget for arbejdsmiljøproblemernes løsning er arbejdsmiljøloven. I denne lov fastlægges de overordnede opgaver og strukturer for de forskellige organer, som er involveret i arbejdsmiljøproblemernes løsning. Desuden giver loven mulighed for, at løsninger på arbejdsmiljøproblemer i givet fald kan gennemtvinges ved hjælp af det offentlige "magtapparat".

Arbejdsmiljøloven kaldes en rammelov, fordi den for det meste indeholder meget brede, rummelige og ikke særligt konkrete bestemmelser. Disse bestemmelser kan udfyldes eller konkretiseres ved hjælp af detailregier, der fastsættes i bekendtgørelser af arbejdsministeren eller direktøren for Arbejdstilsynet. Endelig konkretiseres de brede bestemmelser ved hjælp af vejledende retningslinjer eller konkrete (sags)afgørelser.

I arbejdsmiljølovens formålsbestemmelse er det fastlagt, at loven skal medvirke til at skabe

sikre og sunde arbejdsmiljøforhold, der til enhver tid er i overensstemmelse med den tekniske og sociale udvikling, og

mulighed for, at virksomhederne selv kan løse sikkerheds- og sundhedsmæssige spørgsmål ved hjælp af vejledning fra arbejdsmarkedets organisationer og vejledning og kontrol fra Arbejdstilsynet.

Et afgørende element i arbejdsmiljøloven er den kraftige understregning af, at den offentlige myndighed - Arbejdstilsynet - ikke som eneste aktør skal medvirke til arbejdsmiljøproblemernes løsning. Loven bygger på den forudsætning, at der findes en række andre organer. Den indeholder ligefrem en række bestemmelser om oprettelse af sådanne organer, der sammen med Arbejdstilsynet kan indgå i opgaveløsningen.

2.1.2.2. Virksomhedernes og sikkerhedsorganisationernes opgaver

Som nævnt er det i arbejdsmiljøloven fastslået, at virksomhederne selv har ansvaret for, at der er et godt arbejdsmiljø.

Dette betyder, at virksomhederne i hovedtrækket selv skal løse de arbejdsmiljøproblemer, som opstår. Der er gode grunde hertil. For det første har virksomhedsejerne/virksomhedsledelsen ansvaret for og retten til at lede virksomhedernes arbejde og produktion. For det andet er konsekvensen af denne ledelsesret bl.a. ikke alene en ret, **men** også en pligt til at instruere de ansatte om arbejdet og dets udførelse, herunder på en sådan måde, at arbejdsskader undgås.

For at sikre, at de personer, der har arbejdsmiljøproblemerne tættest inde på livet, også deltager i problemløsningen, er der på den enkelte virksomhed etableret en sikkerhedsorganisation, hvorigennem samarbejdet mellem ledelse og ansatte om sikring af et godt arbejdsmiljø kan udøves. De ansattes interesse i dette samarbejde varetages af sikkerhedsrepræsentanter, der er valgt af de ansatte. Ledelsen har pligt til enten personligt eller gennem en repræsentant at deltage i sikkerhedsarbejdet. Herudover er der etableret en særlig pligtmæssig sikkerhedsuddannelse for personer, der er aktive i sikkerhedsorganisationens arbejde. Det gælder både for ledelse og ansatte.

En stor del af Arbejdstilsynets initiativer retter sig mod sikkerhedsorganisationen for at sætte denne i stand til i stadig større udstrækning at løse opgaverne i de enkelte virksomheder.

2.1.2.3. Organisationernes opgaver

Arbejdsmarkedsorganisationernes medvirken ved **arbejdsmiljø**-problemernes løsning har været og er fortsat ganske betydelig. Organisationernes løsningsindsats på arbejdsmiljøområdet sker på forskellige måder.

Organisationerne i forhold til egne medlemmer

Organisationernes indsats i forhold til medlemmerne har flere niveauer:

For det første er der tale om en løbende information til medlemmerne om arbejdsmiljøproblemer og deres løsning. Omfanget heraf er tiltaget betydeligt i de senere år.

Dernæst foregår der en betydelig kursus- og konferencevirksomhed i organisationerne om arbejdsmiljøspørgsmål. Denne virksomhed sker med henblik på at uddanne sig og på at

skærpe bevidstheden, så medlemmerne bliver bedre egnede til at indgå i løsningen af arbejdsmiljøopgaverne.

For det tredje medvirker organisationerne direkte ved problemløsningerne ved en slags interessevaretagelse for medlemmerne. Det kan ske i forbindelse med de initiativer, der tages med henblik på at finde en løsning. Denne fremgangsmåde anvendes hovedsageligt af de ansattes organisationer. Den direkte medvirken i forhold til medlemmerne kan også ske ved, at der ydes bistand i forbindelse med, at en tidligere truffet afgørelse påklages til en højere myndighed.

For det fjerde kan organisationernes medvirken ske ved, at parterne direkte aftaler, enten lokalt eller centralt, hvordan problemløsningerne skal tilrettelægges.

Organisationernes samarbejde

Arbejdsmiljøloven har givet mulighed for, at parternes indflydelse på løsningen af arbejdsmiljøproblemerne kan kanaliseres via forskellige organer. Disse organer kaldes ofte "partsorganer". Parterne er her i princippet ligeligt repræsenteret, og beslutningerne tages i enighed eller ved aftale.

Undertiden er partsorganerne etableret med et offentligt udnævnt formandskab og tilforordnet særlig ekspertise. Dette gælder fx for Arbejdsmiljørådet og Arbejdsmiljøfondet.

Branchesikkerhedsråd

Der er oprettet i alt 12 branchesikkerhedsråd, der dækker forskellige arbejdsområder. Som eksempler kan nævnes jern- og metalområdet, det grafiske område og undervisningsområdet. Branchesikkerhedsrådene består af arbejdsgiver-, arbejdsleder- og arbejdstagerrepræsentanter, udpeget af branchens organisationer.

Branchesikkerhedsrådene medvirker ved løsning af de særlige arbejdsmiljøproblemer, der findes inden for den pågældende branche. Det sker ved, at rådene holder sig orienteret om og drøfter branchens arbejdsmiljøforhold. Desuden kan rådene udtale sig om forslag til eller selv stille forslag om nye regler. De kan endvidere udtale sig om enkelte sager, og de kan bistå branchens virksomheder ved løsning af arbejdsmiljøproblemer. Endelig kan de, hvad der efterhånden er almindeligt, lave egne vejledninger om forskellige **arbejdsmiljø**-forhold. Sådanne vejledningers indhold vil typisk være drøftet med Arbejdstilsynet, før vejledningerne udsendes.

Branchesikkerhedsrådene har oprettet sekretariater, der for de flestes vedkommende dækker henholdsvis arbejdsgiver- eller arbejdstagersiden. Til disse sekretariater kan der knyttes konsulenter, til hvis aflønning der gives offentlige tilskud. Bortset herfra betaler organisationerne selv udgifterne ved rådernes virksomhed.

Arbejdsmiljøfondet

Arbejdsmiljøfondet ledes af en bestyrelse. Bestyrelsen består af Arbejdstilsynets direktør som formand og yderligere tre medlemmer valgt af Arbejdsmiljørådet. Medlemmerne skal repræsentere henholdsvis arbejdere, arbejdsgivere og funktionærer.

Arbejdsmiljøfondets opgave er gennem oplysning, uddannelse og på anden egnet måde, fx ved støtte til forskningsprojekter, at fremme et bedre arbejdsmiljø.

Fondet varetager en stor del af den pligtige sikkerhedsuddannelse, ligesom fondet gennemfører en række andre uddannelsesaktiviteter.

Fondets informationsvirksomhed har igennem en årrække været meget betydelig. Den foregår både ved udsendelse af

publikationer og ved central og decentral udstillingsvirksomhed. Endvidere er fondets film- og videoproduktion ganske betydelig. Arbejdsmiljøfondets støtte til forskning er betydelig. Der satses i høj grad på forskning, hvis resultater direkte kan anvendes til arbejdsmiljøforbedringer.

Fondets udgifter finansieres ved bidrag fra arbejdsgiverne, enten direkte eller gennem et lovpligtigt ulykkesforsikringsselskab.

Arbejdsmiljørådet

Arbejdsmiljørådets medlemmer kommer både fra det offentlige og det private område. Rådets arbejde ledes af en formand, der er udnævnt af arbejdsministeren. Desuden er tilforordnet teknisk/lægeligt sagkyndige, ligesom Arbejdstilsynets direktør deltager i rådets møder. Rådssekretariatet udgøres af Arbejdsministeriet.

Arbejdsmiljørådets opgave er at kanalisere partsindflydelse i forbindelse med generelle eller konkrete initiativer til forbedring af arbejdsmiljøforholdene. Det sker ved:

Nedsættelse af særlige udvalg.

Behandling af sager, hvor der klages over afgørelser truffet af Arbejdstilsynet.

Udtalelse om og medvirken ved udarbejdelse af nye regler.

At følge branchesikkerhedsrådenes arbejde.

At afgive årlige udtalelser til arbejdsministeren om udviklingen på arbejdsmiljøområdet med forslag til forbedringer, og endelig

At være øverste myndighed for **Arbejdsmiljøfondet**.

Udgifterne ved rådets virksomhed afholdes af Arbejdsministeriet.

2.1.2.4. Planlægning

Planproceduren på arbejdsmiljøområdet indeholder to hovedfaser. En fase 1 (januar-juni), som omfatter udarbejdelsen af en arbejdsplan for Arbejdstilsynets virksomhed i planåret og en fase 2 (juli-december), hvor disse rammer udmøntes i forbindelse med Arbejdstilsynets interne årsplan, AT-planen, og den efterfølgende kontraktunde mellem direktoratet og tjenestestederne.

Fase 1

I fase 1 udarbejdes på departements-/direktoratsniveau en særlig arbejdsplan for arbejdsmiljøaktiviteterne i planåret. Planen skal bl.a. tjene som beslutningsgrundlag for ministerens politiske prioritering og som det overordnede politiske planlægningsgrundlag for Arbejdstilsynets virksomhed.

Direktoratet for Arbejdstilsynet udarbejder forslag til arbejdsplan, som skal være af overordnet (ramme-) karakter, med udgangspunkt i bl.a.

Arbejdsmiljørådets indstilling til det fremtidige arbejdsmiljøarbejde.

Den udmeldte økonomiske ramme for Arbejdstilsynets virksomhed, jf. finanslovsforslaget.

Arbejdstilsynets forslag til prioriteret regelplan.

Arbejdstilsynets forslag til væsentlige udviklingsopgaver, bl. a. ud fra politiske meldinger samt egne

overvejelser, fx om hovedindsatser inden for specifikke emneområder.

Et foreløbigt arbejdsplanforslag forelægges ministeriet i april måned, og ministeren tager endelig stilling til planen i juni/juli måned.

Fase 2

2. fase af planarbejdet iværksættes, når ministerens godkendelse af arbejdsplanen foreligger. Ud fra godkendelsen udarbejder direktoratet et forslag til AT-plan, hvori de aktiviteter, der planlægges gennemført i planåret, beskrives på en sådan måde, at det efterfølgende er muligt at styre Arbejdstilsynets virksomhed ud fra et mål- og rammeprincip. AT-planforslagets mål og rammer fastlægges i løbet af efteråret i et samarbejde mellem Arbejdstilsynets direktion, de enkelte tjenestesteder i Arbejdstilsynet samt medarbejderrepræsentanterne i hovedsamarbejdsudvalget.

Planen danner herefter grundlag for indgåelse af en kontrakt mellem hvert tjenestested og direktionen, som præciserer tjenestestedets drifts- og udviklingsopgaver, ressourcer og målopfølgning. Konkret opstilles der for Arbejdstilsynets kredse særlige målkrav for virksomheds- og indsatsstid, og der føres indgående strategidrøftelser med direktoratskontorerne om udviklingen i de enkelte kontoreres arbejdsopgaver og deres prioritering.

2.1.3. Arbejdstilsynets virksomhedstilsyn

Formålet med et besøg er at vurdere, om der i virksomheden:

kan arbejdes fuldt forsvarligt,

bliver arbejdet fuldt forsvarligt.

Det vil sige, om virksomheden har løst de sikkerheds- og sundhedsproblemer, som produktion og organisation har medført set i lyset af den tekniske og sociale udvikling.

Formen for besøget vælges ud fra anledningen til besøget. De fleste besøg foretages ud fra en konkret anledning. Det kan dreje sig om godkendelser, klager, arbejdsskadeanmeldelser og opsøgende virksomhed i forbindelse med særlige lands- eller regionale indsatser.

Alt efter det skønnede behov for vejledning og/eller kontrol ved besøget vælges besøgets form: anmeldt/uanmeldt, samt eventuel deltagelse af arbejdstilsynsmedarbejdere med særlig viden om løsning af specifikke arbejdsmiljøproblemer.

Forberedelsen til besøget skal skaffe grundlaget for en målrettet gennemførelse af virksomhedsbesøget. Det sker ved, at den eller de tilsynsførende inden besøget bl.a. via tidligere besøg på virksomheden, korrespondance, **arbejdsskade-**anmeldelser, tilsynsrapporter fra tidligere besøg, mødereferater og telefonnotater danner sig et indtryk af:

Hvilke problemer, der har været hidtil.

Hvem, der har håndteret problemerne.

Hvordan de er blevet håndteret.

Med hvilke resultater og

Hvorvidt sikkerheds- og sundhedsarbejdet har haft den prioritet, det skal have.

På grundlag af dette indtryk gør den tilsynsførende op, hvad der skal medbringes ved tilsynsbesøget af regelsæt, vejledningsmateriale, målegrej m.v.

Gennemførelsen af tilsynsbesøget sker ved, at den tilsynsførende tager kontakt til personer, der medvirker i virksomhedens sikkerheds- og sundhedsarbejde. Den tilsynsførende vurderer ved selvsyn og samtale med disse personer:

Virksomhedens arbejdsmiljø.

Virksomhedens opfattelse af dens arbejdsmiljø.

Begge dele set i forhold til den tilsynsførendes opfattelse af et fuldt forsvarligt arbejdsmiljø.

Hvis den tilsynsførende vurderer situationen som helhed sådan, at arbejdsmiljøet ikke er fuldt forsvarligt, selv om virksomheden mener det, må han vurdere, hvilke metoder der er bedst egnede som middel til at fremme et fuldt forsvarligt arbejdsmiljø. Det vil sige, om det skal ske gennem vejledning, påvirkning af holdning til problemerne eller gennem krav om forbedringer (påbud, forbud), eventuelt i særligt grelle tilfælde sanktioner (retslig tiltale).

Valget af metode (eller kombination af metoder) må bl.a. ske ud fra en vurdering af:

- 1) Om virksomheden har erkendt, at den selv skal løse problemerne.
- 2) Om sikkerheds- og sundhedsarbejdet derfor er organiseret efter reglerne herom.
- 3) Om virksomheden har erkendt, at der heri indgår:

Kortlægning af ulykkes- og sundhedsfarer inden for virksomhedens område.

Daglig overvågning af arbejdsforhold og -metoder med hjælp af sikkerhedsorganisationen.

Periodisk kontrol.

Planlægning af nødvendig forbedring af arbejdsmiljøet.

Sagkyndig bistand (branchekonsulenter, arbejdstilsyn, leverandør osv.), hvis man ikke har viden nok til selv at løse problemerne.

Fungerer sikkerheds- og sundhedsarbejdet ikke godt nok, og er arbejdsmiljøet derfor ikke godt nok, må den tilsynsførende skaffe sig et indtryk af, hvad årsagen kan være:

- 1) Manglende viden.
- 2) Manglende eller forkert planlægning.
- 3) Svigtende instruktion.
- 4) Svigtende kontrol eller en kombination heraf, eller

at sikkerhedsgrupper og -udvalg ikke har fået den tid til rådighed, der er nødvendig, eller

at ledelsen ikke har bakket sikkerheds- og sundhedsarbejdet tilstrækkeligt op.

Resultatet af den tilsynsførendes vurdering danner grundlag for, om der skal vejledes, påvirkes eller stilles krav.

Godkendelser

Arbejdstilsynet foretager godkendelse i forbindelse med EF's risikodirektiv, bekendtgørelsen om arbejdets udførelse kap. 5, genteknologibekendtgørelsen samt af lægeattester.

EF's risikodirektiv er på arbejdsmiljøområdet gennemført ved en række arbejdsministerielle bekendtgørelser. Virksomhederne, der er omfattet af risikodirektivet, skal forelægge planer vedrørende nye eller væsentlige ændringer i eksisterende arbejdsgange, arbejdsprocesser og -metoder til godkendelse, såfremt de rummer betydelige risici. Hvis der er betydelige risici, stilles der krav om, at arbejdet i alle led skal planlægges og tilrettelægges således, at det kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

For så vidt angår bekendtgørelsen om arbejdets udførelse kap. 5 er der fastsat krav om, at visse virksomheder, jf. bekendtgørelsens bilag 1 (vedlægges), skal indgive anmeldelse til Arbejdstilsynet om godkendelse af planer over nye arbejdsgange, arbejdsprocesser og arbejdsmetoder, der kan indebære fare for sikkerhed og sundhed. Det samme gælder ved væsentlige ændringer i eksisterende arbejdsgange, arbejdsprocesser og arbejdsmetoder.

I bekendtgørelsen om genteknologi og arbejdsmiljø stilles der krav om, at laboratorier og laboratorieområder, hvori der skal udføres genteknologisk arbejde, skal klassificeres af Arbejdstilsynet. Forskningsprojekter, andre laboratorieopgaver eller produktion, hvori der indgår genteknologisk arbejde, skal anmeldes til Arbejdstilsynet til godkendelse.

Da anmeldelserne omfatter en lang række forskellige processer og anlægstyper, foreligger der ikke på forhånd kriterier for, hvornår det anmeldte i arbejdsmiljøhenseende anses for sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Arbejdstilsynets godkendelser kan gives på bestemte vilkår, og Arbejdstilsynet kan betinge sig besigtigelse af arbejdsstedet med det omhandlede tekniske anlæg, arbejdsprocesser m.v., før arbejdet påbegyndes.

Godkendelserne kan gøres tidsbegrænsede, fx i tilfælde hvor Arbejdstilsynet ikke fuldt ud kan overskue den eventuelle farlighed af nye arbejdsprocesser m.m. Arbejdstilsynet kan tilbagekalde en godkendelse, såfremt fastsatte vilkår ikke overholdes, eller nye oplysninger, der har væsentlig betydning for sikkerhed og sundhed, gør det nødvendigt.

Endelig forestår Arbejdstilsynet godkendelse af lægeattester i relation til unge menneskers arbejde med ioniserende stråling.

Besigtigelser

Arbejdstilsynet foretager efter anmodning færdigsyn af om-, til- og nybygninger. Endvidere foretager Arbejdstilsynet efter anmodning besigtigelse af arbejdsstedet, maskiner og maskinanlæg m.v. med henblik på accept vedrørende arbejdsstedets, maskinens/anlæggets forsvarlighed.

Endelig kan nævnes, at virksomheder, der fremstiller eller anvender giftige stoffer og produkter, skal meddele dette til Arbejdstilsynet.

Dispensationer

Arbejdstilsynet giver dispensationer inden for flere områder. Det drejer sig fx om kranførercertifikater, truckførercertifikater, epoxyuddannelse og bygningsmæssige forhold.

Klager

Klagerne omhandler hele arbejdsmiljølovens område, men er i hovedreglen koncentreret om stoffer og materialer, ventilationsforhold, unges arbejde, maskiner, maskinanlæg og arbejdsstedets indretning, herunder velfærdsforhold.

En klage resulterer normalt i et tilsynsbesøg.

Alle kan klage til Arbejdstilsynet, og en medarbejder i Arbejdstilsynet må ikke over for arbejdsgiveren eller dennes repræsentant oplyse, at et tilsynsbesøg foretages som følge af en klage.

Arbejdsskadesanmeldelser

Arbejdsskadesanmeldelserne omfatter såvel ulykker som erhvervssygdomme. Alvorlige ulykker og hovedparten af de anmeldte arbejdsbetingede lidelser resulterer normalt i et tilsynsbesøg.

Målrettet virksomhedstilsyn

Arbejdstilsynets målrettede arbejde sker hovedsageligt i forbindelse med indsatsaktiviteter inden for afgrænsede emneområder. Dette er navnlig i forbindelse med lands- og regionalindsatser inden for prioriterede emneområder.

2.1.4. BST'S opbygning og udvikling samt funktion i forhold til virksomhederne

BST-ordningen har eksisteret siden vedtagelsen af lov om ændring af arbejdsmiljølovens § 13 om BST i 1978 og bygger i det væsentlige på Arbejdsministeriets embedsmandsudvalgs betænkning nr. 813/77 om bedriftssundhedstjeneste. Bestemmelserne fastsætter de overordnede rammer for **BST's** opbygning, opgaver og funktion og bemyndiger arbejdsministeren til at fastsætte nærmere detailregier herom. Efter arbejdsmiljølovgivningen påhviler det arbejdsgivere inden for visse fastsatte brancher obligatorisk at etablere BST, udvalgt efter Danmarks Statistiks ISIC-kode fra 1977, etapevis udbygget med prioritet for de mest risikobehæftede brancher, dvs. virksomheder, som i særlig grad rummer risici for erhvervelse af velkendte arbejdsmiljøsygdomme og ulykkesrisici.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at BST bl.a. er tænkt som et bidrag til at styrke virksomhedernes interne sikkerhedsapparat særlig med henblik på forebyggelse af arbejdsmiljøskader på helbredet og heraf følgende nedslidninger og udstødning fra arbejdsmarkedet samt at fremme de ansattes sikkerhed og sundhed både fysisk og psykisk.

BST-ordningen er i perioden frem til i dag udbygget i 5 udbygningsetaper omfattende i hovedtræk:

- læderindustri og garverier
- gummiindustri
- jern- og metalværker, støberier
- renovations- og kloakvæsen
- skibsværfter
- fodtøjsindustri
- slagterier
- chokolade- og sukkervarefabrikker
- kemisk industri
- konfektionsfabrikation
- mineralolie- og asfaltindustri
- sten-, ler- og glasindustri
- tobaksindustri
- tekstilindustri
- fiskeindustri
- akkumulator- og tørlementfabrikker
- stenbrudsskærvefabrikker
- skærveknuseri
- boring i granit og sandsten
- skorstensfejer- og autoindustri
- bygge- og anlægsområdet
- træ- og møbelindustri
- hotel- og restaurationsvirksomhed og
- papir- og grafisk industri.

Med gennemførelsen af 5. udbygningsetape er i alt ca. 560.000 arbejdstagere omfattet af ordningen fordelt på ca.

30.000 virksomheder, hovedsagelig obligatorisk, men også en del virksomheder har etableret BST på frivillig basis efter samme regler, som gælder for obligatorisk tilslutning.

Virksomheder omfattet af den obligatoriske BST har pligt til at etablere BST, hvis der er ansatte på virksomheden, uanset antallet heraf, og organiseringen af BST kan ske inden for rammerne af BST-bekendtgørelsen og det bagvedliggende aftalegrundlag på 4 følgende måder:

1. Ved enten at oprette bedriftssundhedstjeneste på **virksomheden**.
2. Deltage i et bedriftssundhedscenter.
3. Deltage i en branchebedriftssundhedstjeneste eller
4. Indgå aftale om bistand fra en anden virksomheds-BST.

Der er i dag oprettet ca. 62 BST-centre i landet, 9 **branche-BST'er** og ca. 50 **virksomheds-BST'er**, som Arbejdstilsynet har registreret.

Der er ca. 700 ansatte i **BST'erne** svarende til ca. 500 årsværk. Disse er fordelt på følgende personalegrupper:

BST-Ledere	35	årsværk
Læger	25	"
Ingeniører	50	"
Ergo-fysioterapeuter	110	"
Bedriftssundhedsplejersker	50	"
Miljøteknikere *)	120	
Sekretærer	80	"
Andre	30	

500 årsværk

*) Udover miljøteknikere består gruppen af laboranter, kemoteknikere, maskinmestre, farmaceuter, **cand.scient'er**, arkitekter og **cand.tech.soc'er**.

Tjenesterne er organisatorisk etableret som private "virksomheder", og centre og **branche-BST'er** er i praksis etableret selskabsretligt som selvstændige uafhængige foreninger i kombination med anpartsselskaber, der foruden at opfylde de selskabsretlige regler for de pågældende modeller, har fx paritetisk sammensatte bestyrelser og andre kendetegn, der er særegne for og tilpasset formålet med BST-ordningen.

BST kan således i sin natur betragtes som en del af virksomheden og opfattes som sikkerhedsorganisationens faglige bagland. Således som opgaverne er formuleret i reglerne, skal BST stå til rådighed med bistand til virksomhederne og i praksis samarbejde med sikkerhedsorganisationen i opgaver, der sigter på at skabe et bedre arbejdsmiljø.

Opgaverne er opregnet i BST-bekendtgørelsens § 4 og består hovedsageligt i rådgivning og vejledning i **arbejdsmiljøspørgsmål**, fx omkring registrering, analysering af arbejdsmiljøets påvirkninger, rådgivning ved produktionsplanlægning og omlægning, rådgivning ved arbejdshygiejniske målinger, anskaffelse af personlige værnemidler, ergonomisk planlægning og tilpasning, helbredsundersøgelser af enkeltpersoner eller grupper af personer. Dette indebærer, at BST ikke har selvstændig myndighedskompetence, men i princippet har adgang til alle virksomhedens oplysninger om virksomhedens produktion og planlægning, herunder arbejdsprocesser, arbejdsnormer, tekniske hjælpemidler, stoffer og materialer, der anvendes eller påtænkes anvendt i virksomheden.

I praksis er det vanskeligt at skelne mellem, om virkningen af **BST's** rådgivning til en virksomhed er, at de ydre miljøforhold ændres, eller om det primært ændrer forholdene i arbejdsmiljøet, selv om opgaven må tage udgangspunkt i sidstnævnte. Ofte vil der være en glidende overgang mellem de hensyn, der varetages, hvilket fx kan være tilfældet ved **BST's** vurdering af luftforurening og forslag til ventilationsanlæg, der opfylder både Arbejdstilsynets arbejdsmil-

jøkrav og miljømyndighedernes krav til udledning i det omkringliggende samfund. **BST's** opgaver afspejler således det forhold, at det er virksomheden, der er "patienten" og ikke de ansatte, og en del af BST's rådgivning vil således ikke nødvendigvis tage højde for de krav, de ydre miljømyndigheder stiller til udledning, men udelukkende fokusere på de krav, der gælder på arbejdsmiljøområdet.

BST har en bred samarbejdsflade med berørte myndigheder, her tænkes primært på Arbejdstilsynet og arbejdsmedicinske enheder, men i praksis er BST's samarbejdskontaktflade større.

BST-ordningen er således centralt koordineret i samarbejde med LO og DA samt andre faglige organisationer med direkte kontakt til bestyrelser og medarbejdere i BST. Personalemæssigt har der været tendens til fra starten at styrke den tekniske side på bekostning af sundhedsfagligt personale, men der synes at være en stigende erkendelse i BST af behovet for at udbygge sundhedssiden. Undersøgelser, gennemført af Arbejdstilsynet, viser, at der er ansat miljøteknikere, **cand.scient'er**, ingeniører, farmaceuter, laboranter, kemoteknikere, bedriftssundhedssygeplejersker, læger, ergoterapeuter og fysioterapeuter i BST i dag, men et stigende antal psykologer ansættes i BST.

I forholdet til Arbejdstilsynet som kontrol- og vejledningsmyndighed over for virksomhederne synes der i stigende grad at være en tendens til, at BST overtager eller supplerer dele af Arbejdstilsynets traditionelle **vejledningsfunktioner** i takt med, at Arbejdstilsynet omprioriterer inden for afgrænsede dele af sit kompetenceområde. BST har hovedsageligt oplevet succes i store virksomheder på bekostning af de mindre virksomheder, hvor ordningen forekommer knapt så institutionaliseret. Det er således især de større virksomheder, der anvender BST's viden til at sikre opfyldelsen af fx myndighedskrav.

Afslutningsvis kan, for at illustrere saraspillet mellem det ydre og indre miljø og **BST's** rolle heri nævnes, at Autobranschens' BST har været initiativtager til at etablere en ordning, der primært sigter mod at løse nogle presserende opgaver, som vedrører det ydre miljø. BST'en har etableret et selvstændigt selskab med indflydelse af både arbejdsgivere og arbejdstagere i bestyrelsen med det formål at yde miljøservice til medlemsvirksomheder til bortskaffelse af stoffer og materialer og øvrige affaldsstoffer i branchen til bl.a. destruktion på Kommunekemi. Det er **branche-BST'ens** opfattelse, at det at håndtere og opbevare disse stoffer i virksomheder, såsom bly, asbest, malerester, både er et stort arbejdsmiljøproblem og også et alvorligt problem for det ydre miljø, idet en del forsvinder ned i kloakkerne. Fra flere sider er der set positivt på tendensen i retning af at skabe sammenhængende løsningsforslag, der både tager højde for miljø- og arbejdsmiljøproblemer, og initiativet må ses som det første skridt i retning af en ændret opgave- og arbejdsfordeling i bedriftssundhedstjenesten.

Eksempel på et typisk velfungerende centers opbygning, sammensætning og opgaver, der varetages:

En forening ejer og driver et BST-anpartselskab, der har ansat en direktør (adm. daglig leder), og desuden er der ansat 4 sekretærer, 1 læge, 2 ingeniører (én beskæftiget primært med ventilationsproblemer og én primært med støj og vibrationer), 1 fysioterapeut, 1 psykolog, 1 arkitekt, 1 cand. scient, 1 laborant. Centeret forventer i konsekvens af hotel- og restaurationsbranchens og den grafiske branches tilslutning af ansatte yderligere én ingeniør (kemisk retning) og én fysioterapeut.

Opgaverne falder bl.a. inden for følgende hovedemner:

bevægeapparatsproblemer

indeklimaproblemer

procesorienterede indeklimaproblemer hidrørende fra
opløsningsmidler, støj, afgangning

giftgrundshåndtering

opgaver med nær tilknytning til afkast fra forurenende
virksomheder, fx freon og støj i en grafisk virksomhed,
der forplanter sig til naboejendommene til gene for
beboerne.

2.2. Det ydre miljøtilsyns prioritering, planlægning og tilsyn med erhvervsvirksomheder

2.2.1. Centrale bidrag til den lokale prioritering

Det enkelte amtsråd og den enkelte kommunalbestyrelse bestemmer selv, hvilke ressourcer der skal sættes ind på miljøbeskyttelsesområdet, og hvordan ressourcerne skal prioriteres, jf. afsnit 2.2.2. En række krav eller tilskyndelser fra centralt hold påvirker imidlertid de lokale myndigheds beslutninger.

2.2.1.1. Miljøstyrelsens vejledninger og ankesystemet

Om de vigtigste former for emissioner til vand, luft eller som støj findes der vejledninger fra Miljøstyrelsen, som foreslår grænseværdier. Ankesystemet giver de vejledende værdier betydelig gennemslagskraft. Dels følger styrelsen selv sine vejledninger. Dels har Miljøankenævnet, som er 3. og sidste instans, det hovedsynspunkt, at vejledningerne bør følges, fordi de er resultatet af omfattende drøftelser med de berørte parter.

Hvis en lokal myndighed vil fravige de vejledende værdier, skal den altså enten have så gode argumenter, at de kan holde til en anke, eller den skal være sikker på, at ingen nabo eller anden ankeberettiget vil gå videre med sagen. Virksomheden selv er selvfølgelig ankeberettiget og vil normalt selv anke, hvis kravene er strengere end efter vejledningen.

I årenes løb har det dog vist sig uhensigtsmæssigt, at den centrale myndighed går i detaljer i sager, som kun har en lokal rækkevidde. Visse småsager er derfor gjort endelige i

kommunerne, og ved den kommende lovrevision vil yderligere afgørelsen af en del mindre sager blive søgt gjort endelige i 1. instansen.

Ved revision af vejledninger kan vejledende værdier skærpes, eller man kan regulere emissioner, som ikke hidtil har været reguleret.

2.2.1.2. Plantvang

Miljøministeriet har - måske mere end noget andet ministerium - benyttet sig af et styringsmiddel, som kan kaldes "plantvang", dvs. man har pålagt de lokale myndigheder at udarbejde planer om nærmere angivne emner og pålagt dem at følge nærmere angivne procedurer ved deres tilblivelse. Planerne har oftest været forbundet med nærmere angivne godkendelsesprocedurer eller indsigelsesprocedurer. Derimod har der ikke været nogen form for bindinger på, hvilken miljøkvalitet planerne skulle sigte mod.

De hidtil mest betydningsfulde sæt af planer i miljøbeskyttelsessektoren er kommunernes spildevandsplaner og amternes recipientkvalitetsplaner. Kommunernes spildevandsplaner rummer bl.a. beslutninger om bygning af renseanlæg og ny kloakering. Recipientkvalitetsplanerne vedrører vandkvaliteten i vandløb, søer og kystnære områder og har betydning for fastsættelsen af de nærmere udledningskrav over for kommunale renseanlæg og virksomheder med direkte udledninger.

Den sammenfattende fysiske planlægning har betydning for virksomhedernes lokaliseringssmuligheder.

De lokale politikere har reageret mod plantvangen under henvisning til, at de har haft svært ved at se nytten af det omfattende planlægningsarbejde. Udviklingen i de senere år

går i retning af at reducere plantvangen. Det har været indholdet i en pr. 1. januar 1989 ikrafttrådt ændring af Miljøministeriets love, og den kommende revision af lovene forventes at gå videre i samme spor.

2.2.1.3. Lovgivning, andre regler og politiske aftaler

Selve loven indeholder normalt ikke de nærmere krav, som stilles til de lokale myndigheders administration. En undtagelse er dog håndhævelsesloven fra 1984, som pålagde tilsynsmyndigheden at sørge for, at ulovlige forhold bringes til ophør. Den nærmere udformning af denne regel er dog sket i form af et cirkulære.

De lokale myndigheders tilsynsindsats (tilsyn her i den snævre betydning: miljøkvalitetstilsyn samt arbejde for at sikre, at gældende regler og godkendelser overholdes) er reguleret ved en politisk aftale fra 1985. Med hjemmel i en senere gennemført lovændring i 1986 følges aftalen op i systemet med tilsynsberetninger. Aftalen har haft betydelig gennemslagskraft.

Bekendtgørelser med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens bekendtgørelser er - navnlig i de senere år - blevet et sædvanligt middel til at opstille almindeligt gældende miljøkrav. De centrale elementer i vandmiljøplanen er udmøntet i bekendtgørelser (om næringssaltfjernelse i kommunale renseanlæg og om opbevaring af husdyrgødning i landbruget). Det samme gælder branchebekendtgørelser, som forventes at blive mere almindelige. Foreløbig dækker de pelsdyrfarme, autoværksteder og dambrug.

Dertil kommer, at EF-direktiver oftest transformeres til bekendtgørelser. Risikobekendtgørelsen er et eksempel på dette. Da EF's aktivitet på området er stærkt tiltagende, kan der i de kommende år ventes et omfattende regelsæt med basis i denne kilde.

I øvrigt har det vist sig, at nye bekendtgørelser ofte - utilsigtet - udløser kampagner blandt de lokale myndigheder.

2.2.1.4. Kampagner på centralt initiativ

Der har ikke været tradition for kampagner inden for afgrænsede områder. Men de senere år har bragt nogle eksempler.

I november 1986 pålagde Folketinget i form af en dagsorden regeringen at sørge for at stoppe ulovlige udledninger fra landbrug, industri og renseanlæg i løbet af et halvt år. På landbrugsområdet blev dagsordenen udmøntet i en egentlig kampagne, hvor stort set alle landbrug med husdyr, som ikke hidtil havde modtaget tilsynsbesøg, fik besøg. På området kommunale renseanlæg betød dagsordenen, at amtskommunerne har skærpet deres indsats over for kommunerne, men det er et flerårigt projekt at få renseanlæggene i orden.

På grundlag af lovændringen i 1986 gennemføres anmeldeordningen for gamle virksomheder i kampagneform, hvilket vil sige, at der centralt udarbejdes skemaer, informationsmateriale og bidrages til efteruddannelsesaktiviteter. En kampagne i træ- og møbelbranchen er gennemført, en i slagteribranchen er under gennemførelse og en i levnedsmiddelbranchen er påbegyndt.

2.2.1.5. Informationsstyring

Såvel minister som styrelse tager del i den livlige offentlige debat på miljøområdet. Denne "synlighed" bidrager utvivlsomt til, at de lokale myndigheder har et indtryk af, hvor de centrale myndigheder vil hen.

Ud over kontakten gennem de kommunale organisationer er der berøringsflader til de lokale politikere gennem **politikerkurserne** på Den kommunale Højskole.

For de lokale medarbejderes vedkommende er **efteruddannelsesaktiviteterne** systematiseret gennem Den fælleskommunale Miljøefteruddannelse. Gennem denne får ca. 800 medarbejdere pr. år lejlighed til at deltage i flerdageskurser. Miljøstyrelsen leverer i betydeligt omfang lærerkræfter. Derudover afholdes et antal 1-dages kurser i kommuneforeningerne. Også her bidrager styrelsen ofte med lærerkræfter.

Danmarks Miljø Undersøgelser (DMU) har også en rolle i den samlede beslutnings- og styringsstruktur på miljøområdet. DMU er etableret på basis af Miljøstyrelsens laboratorier. Tanken med at etablere en selvstændig organisation er at forbedre og styrke det faglige grundlag for de miljøpolitiske prioriteringer og beslutninger og at fastholde og forbedre det faglige miljø samt at bidrage til en konsekvent og sammenhængende prioritering af miljøindsatsen. Men derudover kan placeringen af DMU som en selvstændig styrelse direkte under ministeren betyde, at DMU kommer til at spille en mere selvstændig rolle, fx på informationssiden.

2.2.1.6. Sammenfatning af de lokale frihedsgrader

Hvad angår miljøkravene er der efterhånden en ret tæt central regulering i bekendtgørelser og vejledninger. Spillerummet ved de lokale, skønsmæssige afgørelser er reelt ikke særlig stort.

I de mindre sager er der dog en tendens til opblødning af styringen. Den ytrer sig ved, at flere og flere afgørelser gøres endelige i 1. instansen.

De enkelte lokale myndigheder har frie hænder med hensyn til ressourceindsatsen på miljøområdet. Dog skal den være tilstrækkelig til at sikre en forsvarlig miljøadministration, og specielt på tilsynsområdet skal den være tilstrækkelig i forhold til de indgåede politiske aftaler.

De lokale myndigheder står ret frit med hensyn til prioriteringen af deres ressourcer. Visse af de centrale krav freimtræder dog klart således, at de skal have en høj prioritet. Men hovedreglen er, at de centrale krav udsendes uden indbyrdes prioritering.

De lokale myndigheder står meget frit med hensyn til valg af stil. De skal selvfølgelig overholde forvaltningsrettens krav, herunder reglerne om kontradiktion, som længe har været en del af miljøbeskyttelsesloven. Og de skal også overholde nogle minimumskrav til retshåndhævelsen. I praksis vælger de fleste kommuner en relativt service- (eller konsulent-) betonet rolle i forhold til virksomhederne.

De lokale myndigheder kan helt frit vælge, hvem de vil lade løse opgaverne. Der er ingen centrale krav til, om det skal være en teknisk forvaltning, en miljø- og levnedsmiddelkontroldenhed eller en konsulent. Der er heller ikke krav til personalets uddannelse.

2.2.2. Miljøbeskyttelsesrådetets struktur: Mål, Decentralisering, Interessenter

2.2.2.1. Mål

Målene i de kommende år på miljøbeskyttelsesområdet får man bedst indtryk af gennem "Redegørelse nr. 1 om mål og midler i miljøpolitikken. Miljøinvesteringer 1989-1994" (Miljøministeriet 1988). "Mål og midler" har status som en redegø-

reise, der er tiltrådt af regeringen og drøftet i Folketinget. Dens betydning ligger i, at den fordeler miljøinvesteringer på i alt 33 mia. kr. over en 6-års periode på nogle nærmere angivne områder.

Planen er baseret på tre prioriteringskriterier:

"Forebyggelse/integration" - foranstaltninger, hvis sigte er at forebygge, og som er integreret i samfundets processer, prioriteres højt.

"Effektivitet"-foranstaltninger, der inden for sammenlignelige områder giver størst miljømæssig effekt i forhold til investeringens størrelse, prioriteres højt.

"Sundhed"-foranstaltninger, der direkte påvirker den menneskelige sundhed, prioriteres højt.

"Mål og midler" integrerer de handlingsplaner, som er vedtaget i de senere år, herunder særlig vandmiljøplanen.

De største investeringer ligger på vandområdet. Bl.a. skal kommuner og industri udbygge renseanlæg til fjernelse af nitrat og fosfor, og landbruget skal etablere opbevaringskapacitet til husdyrgødning.

Luftområdet kræver også store investeringer: til rensning på kraftværker for svovldioxid og kvælstofoxider, katalysatorer på biler og bedre affaldsforbrænding.

Det tredje store område er affald og renere teknologi. Der satses meget på renere teknologi og genanvendelse, men nye udgifter til affaldsbehandling er uundgåelige. Under dette punkt er optaget jordrensning med en mindre post.

Ved siden af de 3 hovedområder er der afsat en særlig post på 5 mia. kr. over 6 år til investeringer i byerhverv som følge af miljøkrav på grundlag af lovgivning mv. gennemført siden miljøbeskyttelseslovens ikrafttræden.

Fordelingen af miljøinvesteringerne i de kommende 6 år giver således et indtryk af, hvor miljømyndighederne vil sætte ind for at forbedre miljøet.

2.2.2.2. Decentralisering

Lige fra miljøreformen i 1973 har det været et grundlæggende politisk krav til miljøadministrationen, at den skulle bygge på den størst mulige grad af decentralisering.

Dette hænger for det første sammen med områdets karakter: mange miljøspørgsmål vedrører kvaliteten af de nære omgivelser. Derfor bør folk lokalt have den afgørende indflydelse, og kvaliteten behøver ikke at være den samme over alt.

Men det spiller også ind, at man netop i 1970 havde gennemført en kommunalreform, som i høj grad styrkede det lokale administrationsapparat. Det var meget nærliggende at bruge dette apparat på en opgave, som egnede sig til det.

Endelig spiller det også ind, at de elementer, man før miljøreformen havde af miljøadministration, lå hos lokale organer som sundhedskommissioner og landvæsenskommissioner. Overførelsen af opgaverne til kommunalbestyrelser og amtsråd betød, at opgaverne blev på et lokalt plan, men nu hos langt mere slagkraftige organer.

Kravet om decentralisering har været fastholdt siden. Der er ikke siden 1973 sket afgørende ændringer i opgavefordelingen mellem stat og lokale myndigheder, men tendensen har været øget decentralisering ved udlægning af sager og endelighed

af lokale afgørelser. Denne tendens ventes fortsat ved den kommende lovændring.

2.2.2.3. Interessenter og beslutningsstruktur

Det er karakteristisk for miljøbeskyttelsesområdet, at det er genstand for en omfattende offentlig debat, og at Folketinget træffer en lang række beslutninger på området. Det er dog ikke noget specielt dansk fænomen. Det kendes også fra det politiske liv i de mest udviklede vestlige industrinationer.

I en periode - fra 1982 til **ca.** 1987 - har vi dog haft den særlige situation, at der var et flertal udenom regeringen i miljøspørgsmål ("det grønne flertal"). Det har nok betydet, at Folketingets involvering på området gik mere i detaljer end i andre perioder.

Interessenterne på miljøbeskyttelsesområdet får deres indflydelse ved at kunne påvirke den offentlige debat eller beslutningstagerne på området (lokale myndigheder, centrale myndigheder eller Folketing).

På centralt plan kan interessenterne opdeles i 3 hovedgrupper:

Den første er de kommunale organisationer. De er meget bredt involveret i regeldannelsen og har en meget betydelig indflydelse, dels fordi de har erfaringer med den hidtidige administration, dels fordi de skal føre nye regler ud i livet.

Den anden gruppe er forurenernes organisationer. De inddrages ud fra den betragtning, at det er deres medlemmer, som skal betale for gennemførelsen af nye miljøkrav. Miljøbeskyttelsesloven fra 1973 blev til efter forhandling mellem regeringen og Industrirådet, og den blev vedtaget med

Socialdemokratiets og de konservatives stemmer. Det er nu industriens og landbrugets organisationer, som spiller den største rolle. Lønmodtagerne er repræsenteret ved Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.

Den tredje gruppe er de "grønne" organisationer: Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Dansk Fiskeriforening, Danmarks Havfiskeriforening m.fl.

Ved tilblivelsen af nye regler inddrages alle grupper af interessenter.

På lokalt plan ser man stort set ikke byerhvervenes organisationer optræde. Det er den enkelte virksomhed, som varetager sine interesser over for myndighederne. Derimod er det sædvanligt, at kommunerne inddrager de lokale landboorganisationer i miljøarbejdet på landbrugsområdet.

Over for byerhvervenes virksomheder står ofte en eller flere naboer, som føler sig generet af virksomheden. Naboerne har krav på, at de lokale myndigheder træffer en afgørelse om deres klager. På samme side kan "grønne" organisationers lokale foreninger optræde; deres ret til at kræve afgørelse og anke er dog knyttet til en tanke om, at de varetager almenhedens krav til miljøet.

2.2.3. Miljømyndighedernes tilsyn

Den aktivitet, som i arbejdsmiljøregi karakteriseres som tilsyn, svarer i ydre miljøregi til godkendelse af virksomheder m.v., tilsyn med virksomheder og miljøkvalitetstilsyn.

Godkendelser m.v.

Miljømyndighederne foretager miljøgodkendelser af de virksomheder, der er optaget i bilaget til miljøbeskyttelseslov

i de tilfælde, det drejer sig om nyetablering, udvidelser eller ændringer.

Ansøgning om godkendelse skal være skriftlig og indsendes til kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor virksomheden er beliggende eller agtes anlagt. Ansøgningen skal være ledsaget af oplysninger i det omfang, det er nødvendigt for myndighedernes bedømmelse af virksomhedens forurening af omgivelserne. De relevante oplysninger er nærmere beskrevet i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 783 af 21. november 1986 om godkendelse af særligt forurenende virksomheder m.v.

Ud fra godkendelsesansøgningen udarbejder tilsynsmyndigheden en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af virksomheden, hvori der indgår en redegørelse for og vurdering af de oplysninger, som virksomheden har givet i ansøgningen, herunder de hovedhensyn, der har været bestemmende for afgørelsen. På baggrund heraf fastsættes vilkår for virksomhedens etablering og drift, herunder den kontrol, som virksomheden selv skal foretage. I godkendelsen fastsættes en tidsfrist for den tidligste eller seneste udnyttelse af godkendelsen. Godkendelsen kan tidsbegrænses for så vidt angår hele godkendelsen eller enkelte dele heraf.

Sagsbehandling i forbindelse med en godkendelsesansøgning medfører indsigt i virksomhedens forhold, og ved fastsættelse af vilkår opnås baggrundsviden og sagkundskab. Tilsynet føres normalt af de medarbejdere, som har udarbejdet godkendelsen.

Der meddeles **ca.** 3000 godkendelser pr. år. Tidsforbruget til miljøgodkendelser udgør en betydelig del af arbejdet i forhold til virksomheder. Godkendelserne skal tjene til, at der stilles rimelige og præcise miljøkrav til virksomhederne. Tilsynet med de virksomheder, der er reguleret af en godkendelse, er betydeligt lettere end tilsynet med de virksomheder, hvor der ikke er stillet præcise miljøkrav.

Afledning af spildevand fra virksomheder til offentlige rensningsanlæg kræver tilladelse hertil i henhold til miljøbeskyttelseslovens kap. 4. Afledning af spildevand til recipienter vil indgå som en del af miljøgodkendelsen og blive behandlet i forbindelse hermed. Ved meddelelse af tilladelsen vil der blive taget stilling til, hvilken belastning renseanlægget kan tåle.

Afledning af spildevand til jorden (nedsivning) eller udspøjtning på jordoverfladen kræver særskilt tilladelse.

Miljøtilsyn

Det påhviler tilsynsmyndighederne i henhold til miljøbeskyttelseslovens kap. 7 at påse følgende:

At loven og de regler, der er fastsat med hjemmel i loven, overholdes.

At de forurenende virksomheder, der er underlagt miljømyndighedernes tilsyn, overholder miljøbeskyttelsesloven, herunder især de afgørelser om godkendelser påbud og forbud m.m., der er truffet.

At kontrollere, at de tilgrundlagte forudsætninger i meddelte godkendelser fortsat er gældende, samt at vilkår fastsat i forbindelse med godkendelser og tilladelser overholdes.

At revidere vilkår om egenkontrol, så et mere hensigtsmæssigt tilsyn tilgodeses.

At revidere vilkår i godkendelser, som er mere end 8 år gamle.

Formålet med tilsynet, der både vedrører det faktiske tilsyn (tilsynsbesøg, udtagning af prøver m.m.) og indgreb som led

i opfølgningen af tilsynet (påbud/forbud) er at opnå og fastholde en bedre miljøkvalitet samt at påse og sikre lovens overholdelse.

Miljøtilsynet omhandler to hovedtyper nemlig

Virksomhedstilsynet og

Miljøkvalitetstilsynet.

Virksomhedstilsynet

Ved virksomhedstilsyn forstås tilsyn med forholdene på den enkelte virksomhed. Formen for tilsynet afhænger af anledningen/grunden til tilsynet, men kravet til tilsynet er, at det er effektivt. Ved effektivt tilsyn menes et aktivt tilsyn, hvor tilsynsmyndigheden med passende mellemrum foretager kontrol på virksomhederne.

Tilsynet skal som udgangspunkt påse, at godkendelsespligtige virksomheder ikke ændres uden den fornødne tilladelse, at godkendelsesvilkår og påbud/forbud efterkommes, og at ikke-godkendte virksomheder anlægger en miljømæssigt acceptabel linie, samt at reglementsvirksomhederne ikke medfører uhygiejniske forhold eller ulemper for omgivelserne.

Reglementsvirksomheder er de erhvervsvirksomheder, som ikke er optaget på bilaget til miljøbeskyttelsesloven.

Der er tale om 3 former/typer for tilsyn

1. Førstegangstilsynet.
2. Periodiske tilsyn - opfølgning af førstegangstilsynet.
3. Tilsyn i forbindelse med klager.

Ad 1

Førstegangstilsynet udføres som regel efter aftale med virksomheder for hermed at sikre, at det nødvendige personale stilles til rådighed for, at samtlige relevante dele af virksomheden kan gennemgås, og at de nødvendige oplysninger kan indhentes.

I forbindelse med en godkendelsessag gennemgås virksomheden på samme måde som en førstegangsbesigtigelse.

Ad_2

Periodiske tilsyn er de efterfølgende tilsyn, der normalt gennemføres uanmeldt for at kontrollere virksomhedens forurening under normale driftsbetingelser (stikprøvekontrol).

Ad_3

Tilsyn foranlediget af klager medfører, at den berørte virksomhed besigtiges. Tilsynsmyndigheden vurderer ved modtagelsen af klagen, hvilken kontrol/undersøgelser klagen bør give anledning til. Den påklagede virksomhed orienteres herom, og klageren informeres efterfølgende om sagens forløb.

Reglementsaktiviteter besøges som hovedregel i forbindelse med klager - oftest klager over støj eller lugt - og ved konstatering af forurening. Regelmæssige tilsyn er ikke påkrævet, da denne kategori overvejende rummer virksomhedstyper som fx servicevirksomheder (handel og kontor), detailvirksomheder inden for levnedsmiddelområdet, farvehandlere, cykel- og knallertværksteder o.l.

Efter hvert tilsyn udarbejdes en tilsynsrapport, der sendes til virksomheden. Tilsynsrapporten indeholder beskrivelse af forholdene på virksomheden samt om nødvendigt henstilling, påbud, forbud m.v.

Virksomhedstilsynet består dels i tilsyn med regulerede virksomheder - dvs. miljøgodkendte virksomheder - og dels med ikke-regulerede virksomheder, der også omfatter **reglementsaktiviteterne**.

Ved regulerede virksomheder, dvs. virksomheder hvis forureningsforhold i forvejen er reguleret af godkendelser, tilladelser, påbud eller branchebekendtgørelser m.v., består tilsynet i at kontrollere, at de fastsatte krav overholdes. Endvidere skal tilsynsmyndigheden kontrollere, at de i godkendelsen, påbudet eller tilladelsen bestemte kontrolmetoder benyttes af virksomheden.

Ved uregulerede virksomheder skal tilsynsmyndigheden vurdere, om virksomheden antages at give anledning til væsentlig forurening. Til brug ved denne vurdering anvendes retningslinierne i Miljøstyrelsens vejledninger. Er den uregulerede virksomhed en listevirksomhed, der er etableret før miljøbeskyttelseslovens ikrafttræden, skal tilsynsmyndigheden i forbindelse med tilsynet kontrollere, om der siden 1. oktober 1974 er sket driftsændringer eller udvidelser, som medfører forøget forurening og dermed godkendelsespligt.

Tilsynet med reglementsaktiviteterne udføres i princippet på samme måde som tilsynet med ikke-regulerede virksomheder, men eventuelle indgreb sker efter miljøreglementets kap. 11 og ikke efter miljøbeskyttelseslovens § 44.

Tilsyn med virksomheder omfattet af branchebekendtgørelser (autoværksteder, bekendtgørelse om pelsdyrfarme) udføres ved bl.a. at kontrollere, om virksomhedens indretning og drift er i overensstemmelse med bekendtgørelsens regler.

Miljøkvalitetstilsynet

Miljøkvalitetstilsynet omhandler de generelle miljøforhold i recipienter (søer, vandløb og kystvande) samt luften, jorden

og grundvandet. Et kendskab til miljøkvaliteten er nødvendigt for at kunne meddele godkendelser og tilladelser. Tilsynet består i løbende undersøgelser af udviklingen i miljøkvaliteten i vand, jord og luft samt af støjniveauet og vurdering af tilstand og udvikling i de områder af det omgivende miljø, der påvirkes af forurening fra forskellige kilder.

Recipienttilsynet med søer og vandløb udgøres af biologiske bedømmelser af tilstanden og af fysiske og kemiske parametre samt vandførings- og stoftransportmålinger. Vandløbstilsynet omhandler bl.a. tilsyn med fiskebestandene, muligheder for fiskepassage i vandløb, okkerforurening m.v. Tilsyn med søer er søundersøgelser, tilsyn med forsuring af søer, opmåling og kortlægning af søer samt at følge **udviklingen** i søernes tilstand. Tilsyn med kystvande består i undersøgelse af kystområder gennem indsamling af fysiske, kemiske og biologiske data for at vurdere forureningstilstanden i kystområderne, for at kunne påvise udviklingstendenser samt at tilvejebringe grundlag for beslutninger om forureningsbegrænsende foranstaltninger.

2.2.4. Miljø- og levnedssraiddeIkontrolenhedernes (MLKE) organisering og udvikling samt funktioner i miljøtilsynet

Organiseringen

Der er **på** landsplan 39 **MLKE'er**. En MLKE er en primærkommunal organisation, der løser opgaver for sin kommune på miljø- og levnedsmiddelområdet.

Størstedelen af **MLKE'erne** er organiseret som en fælleskommunal enhed. Ved en fælleskommunal enhed forstås en enhed, hvor flere kommuner har sluttet sig sammen om at drive kontrolenheden og har aftalt betalingsforhold, styrelsesforhold m.m.

Det almindeligste er, at en sådan fælleskommunal enhed er organiseret med en bestyrelse, der består af repræsentanter fra de deltagende kommuner, og som afgør økonomiske og administrative forhold vedrørende driften af enheden. De deltagende kommuner bidrager til budgettet med et beløb, der svarer til deres forholdsmæssige andel af det samlede befolkningsmæssige underlag, en indbyggerafgift (per capita).

En mindre del af **MLKE'erne** er organiseret på den måde, at en enkelt kommune har opbygget enheden og forestår driften heraf. De øvrige kommuner, der hører under enheden, køber de forskellige tjenesteydelser fra enheden.

For Københavns Kommune gør det særlige forhold sig gældende, at levnedsmiddelområdet og miljøområdet varetages af hver sin organisatoriske enhed under magistratens 5. afdeling. Visse **spildevandsopgaver** hører ind under magistratens 4. afdeling.

Leder af enheden er som regel en stadsdyrlæge, men enkelte steder er det en direktør med en teknisk uddannelse. Enhedernes stab består hovedsageligt af dyrlæger og kemikere, men tendensen i udviklingen i de senere år har været, at akademikere med anden uddannelse såsom biologer, ingeniører, miljøteknikere m.m. er blevet tilknyttet enhederne.

Opgaver

MLKE foretager opgaver i henhold til levnedsmiddeloven, mælkelovgivningen samt miljøbeskyttelsesloven.

I henhold til levnedsmiddeloven har **MLKE'erne** følgende to hovedopgaver:

Den ene består i at sikre, at forbrugerne kan indtage deres levnedsmidler uden at blive udsat for en sundhedsrisiko (ved

bakteriologiske-kemiske undersøgelser af levnedsmidler), den anden at sikre forbrugerne en beskyttelse mod at blive vildledt i forbindelse med deres indkøb af levnedsmidler (påse overholdelse af korrekt mærkning).

Kontrollen med levnedsmidlerne udøves gennem alle led, gennem produktionen, distribution og frem til salget til forbrugeren. Kontrollen gennemføres dels ved tilsyn med virksomheder og i butikkerne og dels ved analyser af de udtagne prøver på enhedens laboratorium.

Ud over det løbende tilsyn med eksisterende virksomheder føres der også kontrol med, at fremstilling og forhandling ikke påbegyndes, førend godkendelse hertil er meddelt.

Den anden opgave er laboratoriernæssig undersøgelse af de prøver, der udtages fra fremstillingsvirksomheder, såvel produktions- som detailvirksomheder. De laboratoriemæssige analyser omfatter både mikrobiologiske og kemiske undersøgelser.

På levnedsmiddelområdet er stort set alle opgaver uddelegeret til MLKE'erne. Det er således kun meget få sager, som behandles af politikerne (teknisk udvalg eller byråd) i den kommune, som har ansvaret i den enkelte sag.

Foruden levnedsmiddelopgaverne varetager MLKE'erne også opgaver i henhold til mælkelovgivningen i form af tilsyn med **konsummælksbesætninger** og mejerier samt laboratorieundersøgelser af mælkeprøver og konsummælksprodukter.

Miljøopgaver

På miljøområdet er der også tale om et tilsyns- og kontrolapparat. Men på miljøområdet er det således, at de laboratoriemæssige opgaver hovedsagelig udføres på MLKE'erne, mens

tilsyns- og godkendelsesarbejdet overvejende er placeret hos kommunernes tekniske forvaltninger.

De laboratoriemæssige undersøgelser omfatter mikrobiologiske og kemiske undersøgelser af spildevand, drikkevand, badevand og recipienter. Herudover udføres endvidere en del støjmålinger og luftmålinger.

Nogle **MLKE'er** - ca. 1/3 - udfører foruden de nævnte analyser ligeledes sagsforberedelse i forbindelse med miljøgodkendelser af særligt forurenende virksomheder samt tilsyn og opfølgende sagsbehandling med de særligt forurenende virksomheder, vandværker og rensningsanlæg.

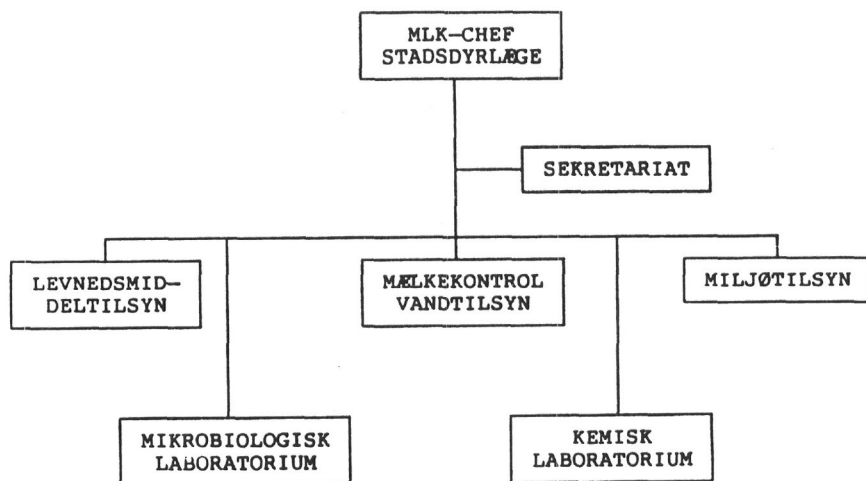
Dette foregår på den måde, at enheden udarbejder en indstilling til pågældende kommunalbestyrelse med forslag til en miljøgodkendelse. Kommunen meddeler tilladelse efter indstilling fra miljø- og levnedsmiddelkontrollen.

De pågældende **MLKE'er** bistår foruden ovennævnte også kommunernes tekniske forvaltninger med udarbejdelse af forslag til afgørelser i klagesager og med at udføre det tekniske tilsyn. I forbindelse med et påbud/forbud udarbejdes en indstilling på baggrund af hvilken, kommunalbestyrelsen træffer en beslutning.

Herudover udfører **MLKE'erne** i forskelligt omfang analytiske undersøgelser for amtskommunerne. På grund af den stærke vækst i amternes miljøindsats og det landsdækkende overvågningsprogram for grundvand og overfladevand har denne opgave efterhånden betydelig vægt. Analyserne udføres som rekvireret arbejde mod betaling i forhold til opgavens omfang. Samlet set lægger analyserne på miljøområdet beslag på mere end halvdelen af laboratoriekapaciteten på **MLKE'erne**.

Til belysning af en MLKE er udvalgt Odense **MLKE**, der både varetager miljø- og levnedsmiddelopgaver.

Odense MLKE fungerer som en central enhed for 18 fynske kommuner, hvoraf Odense Kommune udgør én af kommunerne. Kommunerne har nedsat et repræsentantskab med en bestyrelse, som rådmanden for Odense Magistrat, 5. afd. er formand for. Odense MLKE ejes og drives af Odense Kommune, men den nedsatte bestyrelse har indseende med driften og økonomien, og kommunerne hæfter solidarisk for overskud og underskud i forhold til kommunernes anvendelse af MLKE¹en.

MLKE'en er organiseret, som det fremgår af ovenstående organisationsplan. Lederen af enheden er stadsdyrlæge. Sekretariatet er stabsfunktion til lederen af enheden og varetager administrative opgaver såsom regnskab og personaleforhold. Levnedsmiddeltilsynet udfører tilsyns- og kontrolarbejde inden for de områder, der dækkes af levnedsmiddeloven, kødloven m.fl. Afdelingen består udover de to afdelingsledere (dyrlæger af uddannelse) af 4 dyrlæger og 4 miljøassistenter.

Mælkekontrol/vandtilsyn varetages af en afdelingsdyrlæge, der forestår udførelse af tilsyns- og kontrolarbejde inden for det område, der dækkes af mælkelovgivningen. Arbejdet hermed har i de seneste år været stærkt faldende, og afdelingen varetager derfor opgaver i relation til vandforsyningslovgivningen.

Miljøtilsynet består af to grupper, nemlig en godkendelsesgruppe og en tilsynsgruppe. Godkendelsesgruppen udgøres af 9 personer, tilsynsgruppen har et mandskab på 10 personer. Den uddannelsesmæssige baggrund for personalet i Miljøtilsynet er ingeniører, biologer, miljøtekniker, miljøassistenter og tekniske assistenter.

Godkendelsesgruppen udarbejder godkendelser af virksomheder efter miljøbeskyttelsesloven, behandler klager over eksterne miljøforhold, rådgiver og vejleder inden for områderne luft, støj, vibrationer og indeklime samt behandler sager inden for landbrugsområdet og meddeler spildevandstilladelser.

Tilsynsgruppen udfører tilsyn med industri- og landbrugsvirksomheder samt foretager spildevandstilsyn. Herudover forestår gruppen behandling af forureningssager samt sager vedrørende bortskaffelse af olie- og kemikalieaffald.

Udover nævnte afdelinger forefindes et mikrobiologisk og et kemisk laboratorium. Det mikrobiologiske laboratorium foretager mikrobiologiske, virologiske og økotoxikologiske undersøgelser af prøver. Antal af ansatte i mikrobiologisk laboratorium udgør 13, bestående af 3 dyrlæger og 10 laboranter. Kemisk laboratorium udfører kemiske analyser af de prøver, der udtages i forbindelse med tilsyn - såvel levnedsmiddeltilsyn som miljøtilsyn. Herudover foretager laboratoriet, der i henhold til laboratorieplanen er et A-

laboratorium i Fyns amt, en række avancerede, kemiske undersøgelser af levnedsmidler, drikkevand, spildevand, slam og prøver opstået i forbindelse med miljøsager.

Der er i alt ansat 62 personer i kemisk laboratorium, hvoraf 7 er kemikere (kemiingeniør, farmaceuter m.v.), og 55 er laboranter.

Laboratoriet udfører såvel mikrobiologisk som kemisk analyser for Fyns amt.

På levnedsmiddelområdet er samtlige opgaver uddelegeret til **MLKE'en**, og det er kun få sager, der behandles af politikerne i den kommune, som har ansvaret i den enkelte sag.

På miljøområdet forestår **MLKE'en** tilsyn og efterfølgende sagsbehandling med udarbejdelse af et notat med indstilling, der forelægges den involverende kommune (teknisk udvalg/byråd), der som hovedregel følger enhedens indstilling. Med henblik på miljøgodkendelser udarbejder enheden et forslag/indstilling til en godkendelse, der ligeledes forelægges pågældende kommune, der som regel følger indstillingen. På lignende måde behandles de andre miljøsager, som er skitseret under Miljøtilsynet.

Ressource- og kvalifikationsanvendelse i MLKE'erne.

Oplysninger om antal medarbejdere samt personalesammensætning i de 39 MLKE'er er baseret på en spørgeskemaundersøgelse, der er foretaget af Den Danske Dyrlægeforening, Kommunalsektoren, på foranledning af VMT-sekretariatet.

Ud fra undersøgelsen er det totale antal medarbejdere, inklusive kontor- og rengøringspersonale for de 39 MLKE'er opgjort til 1351.

De samlede ressourcer er beregnet til 978 heltidsbeskæftigede, som ikke omfatter kontor- og rengøringspersonalet. Personalesammensætningen fremgår af nedenstående tabel 1.

Tabel 1

Personalesammensætningen (heltidsbeskæftigede) er følgende:

	Antal	I %
Dyrlæger	170,4	17,4
Kemikere	87,0	8,9
Andet akademisk personale	39,0	4,0
Miljøteknikere	37,8	3,9
Tilsyns- og prøveudtagningspers.	132,4	13,5
Laboranter	511,2	52,3
I alt	977,8	100

Personalegruppen "kemikere" omfatter civil-, kemi-, **akademi-** eller teknikumingeniører, farmaceuter samt biologer med kemi som speciale.

Kategorien "andet akademisk personale" er miljøingeniører, biologer, bromatologer, agronomer, cand.tech.soc'ler mv.

Gruppen laboranter rummer foruden laboranter, der udgør hovedparten, også laboratorieteknikere, kemoteknikere og levnedsmiddelteknikere m.m. I opgørelsen er medtaget **laborant-** elever, som er opgjort til 36.

Tilsyns- og prøveudtagningspersonalet kan fx være personer, der har en håndværksmæssig uddannelse eller er uddannet inden for levnedsmiddelområdet.

I efterfølgende tabel 2 er vist fordelingen af medarbejdere - angivet i årsværk - på områderne: levnedsmiddelområdet, mælkekontrollen, miljøområdet samt laboratoriekontrollen - opdelt i kemisk og mikrobiologisk laboratorium.

Det skal bemærkes, at årsværksopgørelsen er opgjort for 37 MLK-enheder, idet 2 MLK-enheder har angivet, at det ikke har været muligt at udfylde skemaet vedrørende årsværksopgørelsen.

Tabel 2 Årsværksfordeling på **MLK-enhederne**s arbejdsområder .

Arbejdsområde	Antal årsværk	1%
Levnedsmiddelområdet	205,3	19,1
Mælkekontrollen	25,2	2,3
Miljøområdet i alt	204,7	19,1
- heraf til miljøtilsyn	122,2	
¹¹ " andet miljø ¹⁾	32,3	
¹¹ " drikkevand	50,2	

Laboratoriekontrollen:

Kemi:	115,7	10,8
Miljøkontrol	260,3	24,2
Drikkevandskontrol	78,1	7,3
Mikrobiologi:		
Levnedsmidler	78,6	7,3
Miljøkontrol	29,1	2,7
Drikkevandskontrol	52,4	4,9
Mælkekontrol	24,7	2,3
I alt	1074,1	100

¹⁾ Ved andet forstås reglementssager, vandløb, svømmebade o.l.

Tabel 2 viser, at MLK-enhederne anvender 19,1% af det samlede antal årsværk på levnedsmiddelområdet, .2,3% til mælkekontrol og 19,1% på miljøområdet.

Af de i tabellen angivne 204,7 årsværk på miljøområdet anvendes de 122,2 til miljøtilsyn (godkendelse og tilsyn med virksomheder), 32,3 til andre miljøopgaver (vandløbsloven, svømmebassiner, reglementssager excl. virksomheder), og de resterende 50,2 til tilsyn med drikkevand.

Til laboratoriekontrollen anvendes i alt 638,9 årsværk, hvoraf de kemiske laboratorier tegner sig for 454,1 årsværk og de mikrobiologiske laboratorier for 184,8 årsværk.

Laboratoriekontrollen andrager således 59,5% af det totale årsværksforbrug, mens tilsyn, sagsbehandling samt prøveudtagning på henholdsvis levnedsmiddelområdet, mælkekontrollen og miljøområdet er på 40,5%.

Ud af de samlede ressourcer anvendes 624,6 årsværk på miljøområdet herunder miljøkontrol. Heraf udgør ressourceforbruget til miljøtilsyn og -kontrol 443,9 årsværk svarende til 41,3% af MLK-enhedernes årsværksforbrug. Til syn og kontrol med drikkevand udføres af 180,7 årsværk eller 16,8% af de samlede årsværk.

ALMEN BESKRIVELSE AF VIRKSOMHEDSTILSYNET

INDRE MILJØ

Ved tilsynsbesøg kan der skeles mellem almen inspektion, hvor alle forhold på virksomheden gennemgås og tilsynsbesøg, hvor specifikke forhold nærmere gennemgås. Et sådant tilsynsbesøg kan være en følge af en anmeldelse som følge af en ulovlig eller arbejdsbetinget lidelse, samt ved lands- og regionale indsatser.

Ved en almen inspektion ses på følgende:

Arbejdets udførelse

1. Sikkerheds- og sundhedsmæssige foranstaltninger vedrørende arbejder, arbejdsprocesser og -metoder for at undgå:
 - sammen- og nedstyrtning
 - rystelser
 - stråling
 - støj

2. Eksplosions-, brand- eller sundhedsfare ved
 - luftarter
 - dampe
 - støv og røg
 - hede, kulde, lugte
 - sygdomsmidde

3. Ergonomiske belastninger ved

- forke arbejdsstillinger
- forke bevægelser
- belastninger

4. Psykiske belastninger

Arbejdsstedets indretning

1. Arbejdsrum, fx loftshøjde, luftstrøm, gulve, vægge, lofter, belysning, temperatur, luftforurening og støj.
2. Velfærdsforanstaltninger m.v., fx opholds- og spisestue, garderobes, omklædningsrum, toiletter, vaske og baderum samt sovesteder og stole
3. Udgangsforsikring, fx færdsselsveje, trapper og udgange.

Tekniske hjælpemidler

1. Konstruktion, udførelse, opstilling, anmeldelse og afprøvning.
2. Udtalelse eller godkendelse af planer for konstruktion, udførelse og opstilling.
3. Anvendelse, vedligeholdelse og pasning.

Stoffer og materialer

1. Opbevaring
2. Anvendelse/substitution
3. Mærkning
4. Brugsanvisninger

Sikkerhedsorganisationen

1. Er organiseret i orden
2. Fører sikkerhedsorganisationen.

YDRE MILJØ

Ved tilsynsbesøg skal der skeles mellem fast/regelmæssigt tilsyn, hvor samtlige forhold på virksomheden gennemgås og tilsyn som følge af klage, hvor forholdene, der har givet anledning til klagen, gennemgås.

I forbindelse med det regelmæssige tilsyn er der for de enkelte virksomheder en række elementer, der er helt generelle, og det gælder følgende:

Virksomhedens beliggenhed

- check af virksomhedens placering i forhold til omgivelserne, specielt boligbebyggelse
- karakteren af det område, i hvilket virksomheden er beliggende.

Virksomhedens indretning og drift

- check af indretning, drift og vedligeholdelse
- check af "almindelig husorden og ryddelighed, hvor "orden" kan medføre lugtgener, brandfare m.m.
- forbrug af råvarer/hjælpstoffer
- nuværende produktion/kapacitet, maximal produktion/kapacitet
- forureningskilder (støj, skorstene, spildevandsafløb m. m.) vurdering af kilderne samt deres placering, fx udendørs opstillede maskiner
- check af afkast og deres højde
- gennemgang af de forureningsbegrænsende foranstaltninger
- nærmere check af renseforanstaltningerne (evt. instrumentafrensning, check af journaler, betjeningsinstruks for personalet osv.)
- prøveudtagning, analyser/målinger
- observationer i omgivelserne
- check oplag af stoffer, der vil kunne medføre en risiko for forurening af grundvandet
- olie- og kemikalieaffald, herunder anmeldelse, opbevaring, transport og bortskaffelse
- affald (sammensætning/mængde)
- opbevaring/bortskaffelse
- hvortil ledes spildevandet
- foreligger spildevandstilladelse (hvis bekræftende, da kontrollerer om vilkårene i tilladelsen er overholdt)
- vurderer, om der er tale om en virksomhed eller et oplag, der er omfattet af Miljøministeriets risikobekendtgørelse.

Ved klager vil en række af de ovennævnte elementer blive gennemgået - relateret til klagens indhold. Ved tilsyn i forbindelse med klager foretages især vurdering af gener/forureningsomfanget.

NERINGS- OG NYDELSESMIDDELINDUSTRIEN

INDRE MILJØ

(Slagterier, fødevarerfabrikker, konserverfabrikker, kornmøller, foderstoffabrikker, destruktionsanstalter, mejerier, bryggerier, tobaksvarerfabrikker m.fl.)

Arbejdets udførelse

- Ergonomi (ensidigt gentaget arbejde, tunge løft, skub træk, bæreyrder)
- Kulde og træk (ventilationsanlæg, lufthastighed, sluser)
- Støj (transportanlæg og maskiner)
- Støv (mel, krydderier og tilsetningsstoffer)
- Højtrykspuling

Arbejdsstedets indretning

- Flugtveje i forbindelse med ammoniakudslip
- Produktionsliniernes opstilling
- Temperaturforhold (nedkøling/kogning)
- Gulv (skridsikre)
- Støj (lokaleindretning, særlige hygiejniske krav til væg- og gulvmat.)

Tekniske hjælpemidler

- Ny teknologi (procesvejledning og -vurdering)
- Hel eller delvis automatisering af arbejdsproces
- Transportanlæg, køleanlæg m.m.

Stoffer og materialer

- Rengøringsmidler
- Krydderier, tilsetningsstoffer, mel
- Ammoniakudslip
- Nitrogen ved nedkøling
- Brugsanvisning
- Substitution

YDRE MILJØ

Anterne har tilsyn med fx slagterierne, destruktionsanstalter, korn- og foderindustrien m.v.
Kommunerne har tilsyn med fx mejerier, kødvarer virksomheder, brødfabrikker, møllerier, frugt- og grøntsags virksomheder m.v.

Luftforurening

- Emission af lugtende stoffer (lugtgener)
- Emission fra kedelcentral samt diverse processer (fx fra rygeovne fra processen rygning på slagterier/kødvarer virksomheder, fra svidovne på slagterier o.lign.)
- Emission af støv - specielt for korn- og foderindustrien samt produktion af termalkpulver m.m.
- Emission af støv på korn- og foderindustrien i forbindelse med uddørs oplag samt udlevering af varer i løs vægt.

Spildevand

- Spildevandskilder (fx vaskeplads på slagterier, rengøringsprocesserne m.m.)
- Sammensætning
- regulering

Støj

- Støjniveau i skel til omgivelserne
- Støjklider (ventilationsanlæg, køletårne og -kompressorer, trafikstøj, anlægsstøj m.m.).

Affald

- Virksomhedens affald, herunder slam fra eget rensningsanlæg, samt eventuelt olie- og kemikalieaffald.

Øvrige forhold

- Oplag af ammoniak - specielt i tilknytning til slagterier
- Olieoplag
- Oplagring af kemikalier og NPK-gødning (risiko i forbindelse med brand samt for udledning til kloakken af skadelige stoffer, hvis der er afløb i opbevaringsrummet) - gælder for korn- og foderstof forretninger.

BEKLÆDNINGS- OG TEKSTILERANCHEN

INDRE MILJØ

Arbejdets udførelse

- Ergonomi (ensidigt gentaget arbejde, maskiners udformning, arbejdsmetoder/-stillinger)
- Støj (fra maskiner)
- Vibrationer (hånd-, arm)
- Støv

Arbejdsstedets indretning

- Støj
- Maskindesign
- Maskinindretning

Tekniske hjælpemidler

- Lokal udsugning
- Rumventilation
- Maskinbeskyttelse
- Maskinindkapsling

Stoffer og materialer

- Overskudskemikalier fra tekstiler
- Formaldehyd
- Brugsanvisninger
- Substitution

Ydre Miljø

Anter: fx farverier med udledning af spildevand direkte til vandløb, søer eller havet.
Kommuner: fx tekstilblegerier og -farverier, væverier, trikotagefabriker, konfektionsfabriker m.m.

Luftforurening

- Emission af organiske opløsningsmidler
- Emission af støv
- Emission af lugtende stoffer (lugtproblemer)

Spildevand

- Sammensætning (indhold af tekstilfibre, rester af anvendte kemikalier - herunder farvestoffer)

Affald

- Virksomhedens affald, herunder kemikalieaffald

Støj

- Støjniveau i skel til omgivelserne
- Støjkluder (transport og ventilation)

TYPOGRAFISK OG REPRODUKTIONSTEKNISK INDUSTRI

INDRE MILJØ

(Papirindustri og bogbinderi)

Arbejdets udførelse

- Ergonomi/ensidigt gentaget arbejde (skærmterminaler, lysborde, tegneborde)
- Psykisk arbejdsmiljø (alene arbejde, maskinstyret tempo)
- Støj

Arbejdsstedets indretning

- Bygningsmæssig indretning (lokalernes egnethed, velfærdsforanstaltninger)
- Lysforhold
- Ventilationsforhold
- Indeklima (bl.a. varme problemer)

Tekniske hjælpemidler

- Højteknologi (risici ved microprocessorstyring, fjernbetjening)
- Vedligeholdstilstand af kraner, løftegrej, transportmaskiner, maskiner (valser, bevægelige dele, skære, stanse, false)
- Anlæg i drift i forbindelse med rengøring, isætning, justering, placering af nødstop)
- Trykbårne anlæg
- Rensningsanlæg

Stoffer og materialer

- Mærkningsregler
- Opbevaring og affaldshåndtering
- Arbejde med stoffer (brugsanvisning og personlige værnemidler)
- Bly/organiske opløsningsmidler
- Giftige dampe
- Stråling (ozon - UV)
- Lime
- Fotokemikalier
- Substitution/indkapsling

YDRE MILJØ

Amter: virksomheder som fx cellulosefabrikker, papir- og papfabrikker.

Kommuner: fx rotations-, offset og bogtrykkeri, foto-grafisk industri m.m.

Luftforurening

- Emission af organiske opløsningsmidler
- Emission af SO₂, CO₂, støv og forskellige forbindelser - specielt cellulose- og papirfabrikker
- Emission af lugtende stoffer - lugtproblemer

Spildevand

- Sammensætning

Støj

- Støjniveau i skel til omgivelserne
- Støjkilder (transport)

Affald

- Virksomhedens affald (kemikalieaffald, papir)
- Olie- og kemikalieaffald

Øvrige forhold

renere teknologi/genanvendelse

TRÆINDUSTRI

INDRE MILJØ

Arbejdets udførelse

- Ergonomi
- Støv (træ-, sprøjte-, slibe-)

Arbejdsstedets indretning

- Støj
- Ventilation

Tekniske hjælpemidler

- Hurtiggående skærende værktøj

Stoffer og materialer

- Overfladebehandling
- Låmning
- Opløsningsmidler
- Brugsanvisning

YDRE MILJØ

Amter: fx træimpregneringsanstalter
Kommuner: fx savværker, møbelfabriker, maskinsnedkeri m.v.

Luftforurening

- Emission af organiske opløsningsmidler
- Emission af lugtende stoffer
- Emission fra fyringsanlægget (sod)
- Emission af støv

Spildevand

- Regulering
- Sammensætning (indhold af organiske opløsningsmidler, lak- og farverester)

Støj

- Støjniveau i skel til omgivelserne
- Støjkilder (transport, maskiner m.m.)

Affald

- Kemikalieaffald
- Øvrigt affald (træspåner m.m.)
- Jordforurening (afdrypning, utætte betonkummer osv.)

Øvrige forhold

- Risikobetonede aktiviteter (Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 545 af 16.9.1988)
- Trafikfyringsanlæg med hensyn til luftforurening, støj, affald og støv
- Renere teknologi/genanvendelse

STEN-, LER- OG GLASINDUSTRI

INDRE MILJØ

fx cementvareindustri, emballageglasproduktion, kunstglasvareproduktion, thermorudeproduktion, kalk/kridt/grusgrave)

Arbejdets udførelse

- Nedstyrtning/sammenstyrtning
- Eksplosion/sprængning
- Vibrationer
- Brandfare
- Luftarter/dampe/røg
- Støv (sten, glas, kemikalier, cement)
- Temperatur
- Ergonomi

Arbejdsstedets indretning

- Lokaleforhold
- Velfærdsforanstaltninger
- Fri og afmærkede færdselsveje
- Særlige omklædnings- og baderum
- Lysforhold
- Temperatur
- Ventilation

Tekniske hjælpemidler

- Automatisk styring
- Afskærmning
- El-installationer
- Konstruktioner

Stoffer og materialer

- Mærkning
- Brugsanvisning
- Anvendelse/opbevaring
- Udsugning
- Epoxy, polyurethan, cement, quarts, svejserøg m.m.
- Substitution

YDRE MILJØ

Amter: eksempelvis cementfabrikker, kalkværker m.m.

Kommuner: fx mørtelværker, stenkuserier, cementstøberi, glasindustri m.v.

Luftforurening

- Emission af støv
- Udendørs oplag
- Emission fra kedelcentral/fyringsanlæg

Støj

- Støjniveau i skel til omgivelser
- Støjkilder (transportstøj, maskiner)
- Vibrationsstøj

Affald

- Virksomhedens affald

Spildevand

- Sammensætning
- Tilledning af suspenderet materiale/olie fra rengøring af maskiner

TEKNISK-KEMISK INDUSTRI

INDRE MILJØ

Arbejdets udførelse

- Ergonomi/ensidigt gentaget arbejde
- Risiko ved sammenstyrting, el. vibrationer, eksplosion, brand, forgiftning, støv, røg, damp, gasarter)
- Temperatur (varme/kulde)
- Sygdomsmitte
- Infra-lyd/ultra-lyd
- Psykisk belastende arbejde
- Stråling (radioaktiv, røntgen/laser, infrarød, mikrobølger)

Arbejdsstedet indretning

- Lokaleforhold
- Rengøring
- Temperatur
- Velfærdsforanstaltninger
- Tekniske hjælpemidler
- Konstruktion og materiale for maskiner, trykbeholdere, kraner m.v.
- Ulykkesforebyggende foranstaltninger ved maskiner, trykbeholdere m.v. (afskærmning, indkapsling, udsugning, trykafledning)
- Betjeningsanordninger
- Styresystemer
- Automatisk maskineri (fx robotter)
- Leverandørbrugsanvisning for opstilling, anvendelse og vedligeholdelse

Stoffer og materialer

- Sundhedsfarlige egenskaber ved råvarer og halvfabrikata
- Mærkning
- Brugsanvisning
- Substitution
- Klassifikation af laboratorier
- Godkendelse af "genproduktion"
- Kap.5 godkendelser
- Omgang med cytostatika
- Sikkerhedsskiltning
- Opbevaring af giftstoffer

YDRE MILJØ

Amter: eksempelvis petrokemisk industri, kunstgødningsfabrikker, olieraffinaderier, medicinalvarefabrikker, anlæg for fremstilling af organiske eller uorganiske materialer, pesticider, asfaltfabrikker m.m.
Kommuner: anlæg for fremstilling af farvestoffer m.v., farve- og lakfabrikker.

Luftforurening

- Emission af SO₂, NO_x, fluorforbindelser, ammoniak, organiske opløsningsmidler, partikler og støv
- Lugtproblemer
- Emission fra fyringsanlæg

Spildevand

- Sammensætning (indhold af organiske opløsningsmidler, gips, fosfor og tungmetaller samt fenol, cyanid og suspenderet stof).
- Effekt på recipienten
- Prøvetagnings- og analyseprogram

Affald

- Affald, herunder slam og kemikaleaffald
- Oplag af gips (gødningsindustri)

Støj

- Støjniveau i skel til omgivelserne
- Støjkilder

Øvrige forhold

- Nedsivningsrisiko af for eksempel olie til jorden (Olieraffinaderier)
- Risikobetonede aktiviteter (Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 545 af 16. september 1988)
- Godkendelse af "genproduktion" (Lov om miljø og gen-teknologi - § 10).

JERN- OG METALINDUSTRI

INDRE MILJØ

Fx. jernstøberier, maskinfabrikker, skibsværfter, metalstøberier o.a.

Arbejdets udførelse

- Ergonomi
- Støj
- Støv
- Røg/dampe

Arbejdsstedets indretning

- Støj
- Lokaleindretning
- Ventilation

Tekniske hjælpemidler

- Højteknologi
- Nye styresystemer
- Maskinbeskyttelse

Stoffer og materialer

- Brugsanvisninger
- Substitution
- Farlige stoffer og materialer
- Mærkning

YDRE MILJØ

For amternes vedkommende jernværker, stålvalseværker, jernstøberier, metallaftfabrikker og -støberier, akkumulatorfabrikker m.m.
Kommunerne især virksomheder/anlæg for overfladebehandling af emner af jern, stål eller metal, maskinfabrikker, smedjer m.m.

Luftforurening

- Emission af støv (jern- og metaloxider), malepulver og malestøv (partikler), organiske opløsningsmidler, aerosoler
- Emission af tungmetaller
- Emission af lugt
- Emission af støv fra slibning, støbning og formarbejde
- Emission af svejserøg og svejsepartikler
- Emission fra kedelcentral

Spildevand

- Sammensætning (tungmetaller, jernoxider, emulgerende olie-/fedtdråber m.m.)
- Udsivende perkolat fra opfyldningspladser, opbygget på slagger - specielt stålvalseværker
- Målinger omfattende pH og temperatur

Støj

- Støjniveau i skel til omgivelserne
- Støjkilder (fra produktions- og transportudstyr)

Affald

- Deponering af slagger, herunder nedslivning fra oplagspladser
- Slam, olie- og kemikalieaffald, jernaffald m.m.

Øvrige forhold

- Renere teknologi/genanvendelse

INDRE MILJØ

Møbelpolstring, vaskerier/renserier, plastindustri, sprøjte-maling/lakerier, laboratorier, friserier, kloak- og rensningsanlæg.

Arbejdsdets udførelse

- Ergonomi
- Støj (lufttryk/akustisk)
- Damp (udsugning)
- Støv
- Svejsesøg
- Vibrationer
- Varmebearbejdning af plast
- Arbejde ved skærmterminaler
- Vaccinationer (laboratorier, kloak)
- Rengøring/opvask
- Hudkontakt/indånding
- Instruktion i de særlige farer ved kloakarbejde
- Måling
- Sikkerhedsudstyr/særligt arbejdsstøj

Arbejdsdets indretning

- Ventilation
- Oplagring
- Befugtningsanlæg
- Velfærdsforanstaltninger
- Udgangsforhold/adgangsveje/flugtveje
- Lysforhold
- Kabiner/indkapsling/bokse
- Støj
- Temperatur
- Tørrum/afdamningsrum
- Stinkske

Tekniske hjælpemidler

- Hæftepistoler
- Tekniske installationer
- Transportbånd
- Centrifuger
- Maskinbeskyttelse (rundsæve, slibe- og boremaskiner)
- Strykesystemer/sikkerhed ved brug af robotter
- Skiftelig instruktion på dansk
- Aflåselige sikkerhedsafbrydere
- Gaffeltruckercertifikat
- Sprøjtepistoler/lokaludsugning
- UV-lys/ultralyd
- Mikroskopløring
- Løftegrej

Stoffer og materialer

- Substitution
- Løse
- Afdunstninger
- Støv fra tekstiler
- Brugsanvisning/mærkning
- Opbevaring/affald
- Toksikologiske virkninger
- Brand-/eksplosionsfare/komprimerede gasser
- Leverandøroplysninger
- Kosmetiske produkter

YDERE MILJØ

Anter: især energicentraler, forbrændingsanlæg, fabrikker til fremstilling af skumplast og andre polymere materialer m.m.
Kommuner: specielt plastindustri, vaskerier, renserier, autoværksteder, lakerier m.m.

Luftforurening

- Emission af organiske opløsningsmidler samt olie-tåge ved undervognsbehandling
- Emission af støv
- Emission af malingstøv og slibestøv ved lakerier
- Emission af lugt (lugtproblemer)
- Emission af SO₂ (energicentraler/forbrændingsanlæg)
- Emission af partikler, skadelige stoffer, tungmetaller (affaldsforbrænding)
- Emission af svejsesøg (autoværksteder/lakerier)
- Afbrænding af spildolie (autoværksteder)

Støj

- Støjniveau i støl til omgivelserne
- Bygningstranmitteret støj
- Støjkilder (ventilationsanlæg, kompressorer m.m.)
- Udendørs støjende aktiviteter

Affald

- Affald herunder olie- og kemikalieaffald, herunder asbestholdigt affald
- Slagge- og flyveaske (forbrændingsanlæg, fjernvarmeværker)

Spildevand

- Sammensætning

Øvrige forhold

- Råvareoplagring - herunder oplagring af sundhedska-delige/brandfarlige stoffer
- Risiko for udslip til omgivelserne af de oplagrede stoffer
- Jordforurening
- Reglerne i autoværkstedsbekendtgørelsen (bek.nr. 467 af 5. november 1985, ændring af 6. september 1988)
- Substitution af lakker

BYGGE- OG ANLÆGSARBEJDE

INDRE MILJØ

(fx brobygning, bane- og vejarbejde, rør- og kabelarbejde, havnearbejde, jord- og gravearbejde).

Arbejdets udførelse

- Planlægning
 - Støv (luftgener fra jord, cement, mørtel, beton, isolering m.m.)
 - Støj
 - Vibrationer
 - Ergonomi
 - Arbejde i snævre rum/højder/dybder
 - Tænarbejde
 - Brandfare (skjulte installationer)
 - Temperatur/vejr
 - Strålepåvirkninger
 - Sammenstyrtninger
- #### Arbejdsstedets indretning
- Adgangsveje
 - Belysningsforhold
 - Affald
 - Velferdsforanstaltninger
 - Sikkerhed ved nedstyrtningsfare

Tekniske hjælpemidler

- Brugsanvisninger
- Udarbejdelser/ændring af tekniske hjælpemidler
- Uddannelse
- Skiltning
- Specialmaskiner

Stoffer og materialer

- Vejledning i valg af stoffer og materialer
- Særlig uddannelse ved arbejde med bestemte stoffer
- Brugsanvisning
- Affaldsbehandling
- Sprængstoffer
- Forurenet jord
- Kemikalieaffaldsdepoter
- Farligt affald (sorteres/mærkes)
- Substitution

YDRE MILJØ

Amter: fx kommunale materielgårde, lossepladser, modtagepladser for olie- og kemikalieaffald m.m.

Kommuner: entreprenørvirksomheder samt diverse reglementssager i forbindelse hermed m.m.

Indretning/drift

- Check af indretning, opbevaring m.m. specielt for modtagepladser for olie- og kemikalieaffald, lossepladser o.lign.

Affald

- Affaldets sammensætning/mængde
- opbevaring/bortskaffelse

Støjkluder

- Støjkluder
- Støjniveau

Luftforurening

- Eventuel emission af udstødningsgasser i forbindelse med opstart af maskiner o.lign.

Spildevand

- Forekomst af spildevand
- Regulering

Øvrige forhold

- Jordforurening

TRANSPORTARBEJDE, LAGER- OG PAKHUSARBEJDE

INDRE MILJØ

(fx Jernbanedrift, bus- og vognmandskørsel, gods-transport, havnevæsen, lastning og losning, telefon og postvæsen samt lufthavne).

Arbejdets udførelse

- Instruktion om eventuelle farer
- Særligt arbejdstøj
- Uddannelse
- Aldersgrænse
- Ergonomi

Arbejdsstedets indretning

- Fiere arbejdspladser/lokale forhold
- Velfærdsforanstaltninger
- Mobile arbejdspladser
- Ventilation
- Nødhjælps-/redningsudstyr
- Lastrum
- Glatte områder

Tekniske hjælpemidler

- Store transportsystemer og sorteringsanlæg
- Afskærmning
- Arbejdsplatforme, stilladser
- Løfte-, hejse-, kran
- Fartskriver
- Certifikat til trucks
- Certifikat til kraner

Stoffer og materialer

- Brugsanvisninger (regler/normer)
- Instruktion af ansatte
- Skiltning/mærkning
- Emballage
- Advarsel om godssammenblanding
- Oplagring
- Afmærkning
- Hensættelser

YDRE MILJØ

Amter: fx lufthavne og flyvepladser

Kommuner: vognmandsvirksomhed, maskinstationer m.m.

Støj

- Støjniveau i skel til omgivelserne
- Støjkilder

Affald

- Affald - herunder olie- og kemikalieaffald

Spildevand

- Sammensætning

Luftforurening

- Udstødningsgasser i forbindelse med opstart af maskiner

INDRE MILJØ

Arbejdets udførelse

- Ergonomi
- Strålekilder
- Vagt- og arbejdstidsregler
- Psykiske belastninger

Arbejdsstedets indretning

- Vurdering af arbejdsrum
- Rengøringsstandard
- Laboratorier
- Stinkskabe
- Ventilation

Tekniske hjælpemidler

- Snekkerimaskiner
- Installationer, fx i fysiklokaler
- Kraner til personløft
- Ilt-/narkoseanlæg
- Storkøkkener

Stoffer og materialer

- Rengøringsmidler
- Brugsanvisninger
- Substitution

YDRE MILJØ

Amter: knallertbaner m.m.

Kommuner: skydebaner samt de øvrige virksomheder inden for denne gruppe, som overvejende er reglementsvirksomheder

Støj

- Støjniveau i skel til omgivelserne
- Støjkilder

Affald

- affald - specielt sygehusaffald

HANDEL OG KONTOR

INDRE MILJØ

Arbejdets udførelse

- Ergonomi
- Skærmarbejde
- Psykiske belastninger

Arbejdsstedets indretning

- Færdsel- og køreveje
- Lysforhold
- Temperatur
- Indeklima
- Skærmarbejdsplads

Tekniske hjælpemidler

- Kraner
- Truck
- Andre tekniske hjælpemidler
- Laserprintere

Stoffer og materialer

- Beholdere og emballage
- Kemiske stoffers oplagring og brug
- Mærkning
- Brugsanvisning
- Substitution

YDRE MILJØ

Virksomheder inden for denne branche betegnes som reglementsvirksomheder og er overvejende i kommunalt regi. Tilsyn overvejende i forbindelse med klage og vil fx omhandle nedenstående forhold:

Støj

- Støj fra ventilationsanlæg, kompressorer m.m.

Luftforurening

- Lugtgener fra fx kopieringsmaskiner, ventilationsanlæg o.l.

Affald

- Regulering af affald
- genanvendelse

LANDBRUG OG SKOVERUG

INDRE MILJØ

Arbejdets udførelse

- Ergonomi
- Støj
- Vibrationer
- Særligt arbejdstøj
- Personlige værnemidler
- Enegang

Arbejdsstedets indretning

- Særlige bygningskrav (lager m.m.)
- Køle- og fryserum
- Udmgningsanlæg
- Stiger
- Nedkastningslemme
- Gylletanke/-kældre
- Drivhuse/væksthouse

Tekniske hjælpemidler

- Traktorer: førerværn af godkendt type afskærmning af kraftudtag
- Kraftoverføringsbeskyttelse
- Højtryksspuling: el-sikkerheds-spændingsrelæ mekanisk sikring
- Maskinbeskyttelse ved alle maskiner (fastmonterede og håndmaskiner) fx rundsave, boremaskiner, svejseanlæg, slibemaskiner, pumper, motorer m.v.

Stoffer og materialer

- Bekæmpelsesmidler
- Krav om certifikat
- Brugsanvisninger
- Anmeldelse til kemikaliekontrollen
- Vurdering om substitution
- Vejledning angående etiketter og leverandørbrugsanvisning
- Krav om eventuel uddannelse
- Opbevaring af gift
- Substitution

YDRE MILJØ

Anter: dambrug, havbrug
Kommuner: landbrug med husdyrhold, rideskoler, hundekenneler m.m.

Landbrug med husdyrhold

- reglerne i husdyrbekendtgørelsen nr. 568 af 22. september 1988
- spec. husdyrbrugets art
- staldindretning
- ventilationsanlæg (støj/lugtproblemer)
- gødningshåndtering
- spildevand

Pelsdyrfarme

- reglerne i bekendtgørelse om pelsdyrfarme nr. 563 af 22. september 1988
- spec. placering af farmene
- indretning af haller/vaskeplads
- drift af pelsdyrfarme
- lugtproblemer

Dambrug

- dambrugenes udledning af forurenende stoffer
- recipientorienteret tilsyn, hvor udledning fra dambrug sammenholdes med vandløbs kvalititet, opstrøms dambruget
- prøvetagningsprogram

Havbrug

- havbrugs indretning/drift
- lokal forureningspåvirkning
- produktion
- sedimentprøver

2.4. Brancheanalyse for træ- og møbelbranchen

2.4.1. Indledning

I afsnit 2.3. er hovedelementerne i virksomhedstilsynet på henholdsvis indre og ydre miljøområderne angivet branchevist på stikordsform. Som en kvalitativ uddybning heraf behandles i dette afsnit **tilsynsområderne** inden for træ- og møbelbranchen.

Inden for træ- og møbelindustrien har Arbejdstilsynet foretaget en tværsnitsundersøgelse (**TIT-undersøgelsen**), og Miljøstyrelsen har haft en anmeldelses- og tilsynskampagne i 1987/88.

På grundlag af ovennævnte foreligger der et større tilgængeligt materiale om såvel arbejdsmiljøproblemer som om miljøproblemer inden for denne branche.

De områder, der er beskrevet nedenfor, er fælles emneområder for de to myndigheder. Ved gennemgangen af emnerne beskrives først, hvilke forhold de respektive myndigheder ser på, dernæst sammenfaldende aktiviteter, og til sidst angives de foranstaltninger, som anbefales fra myndighedernes side.

I det sidste afsnit (afsnit 2.4.6.) angives de resterende forhold, som de to miljømyndigheder ser på i branchen, dvs. de emneområder, der ikke er fælles.

2.4.2. Støj

Indre miljø:

Registrering af støjkluder, dvs. hvilke maskiner, der anvendes i produktionen, fx hurtigtgående værktøjer (savklinger o. lign.), høvle, afrettere, save, fræsere,

maskiner til pudsearbejde, borearbejde o.lign. samt sugeanlæg.

Vejledning om støjklidernes placering, dvs. om der ved indretning af arbejdslokaler er taget hensyn til lyd/støjforhold.

Undersøgelse af, om støjniveau ved vurdering/målinger er nedbragt så meget som teknisk muligt, og herunder om støjgrænser overholdes.

Krav om nedbringelse af støj.

Krav og vejledning i udarbejdelse af planer for nedbringelse af støj.

Ydre miljø:

Registrering af samtlige støjklid.

Koncentrerer sig om de eksterne støjklid (interne støjklid er de maskiner, der er placeret indendørs og ikke skønnes at give anledning til eksterne støjgener) med en registrering af disse, fx ventilator til **spån**-transportanlæg, kompressorer, til- og frakørsel, flis-hugger o.lign.

Støjklidernes placering, herunder afstand til omliggende boligbebyggelse og deres driftstid.

Støjklidernes støjniveau.

Påser, om der er foretaget støjdæpende foranstaltninger hvis nødvendigt og i givet fald hvilke former, fx støjskærme, indkapsling m.m.

Foretager orienterende støjmåling med henblik på at undersøge, om gældende støjgrænse overholdes eller påser, at krav om udførelse af støjmålinger efterkommes.

Konklusion

Begge myndigheder registrerer støjklilder, ser på placering af støjklilder samt undersøger, om støjgrænser overholdes. Men det er ikke samme støjklilder, der registreres, idet Arbejdstilsynet ser på de forskellige maskiners støjniveau i lokalerne, hvorimod Miljøtilsynet ser på støjklilder i forhold til det ydre miljø, således at støjen holdes under det tilladelige. Med hensyn til støjklidernes placering er det også en forskellig vurdering, der foretages, idet Arbejdstilsynet ser på maskinernes placering i produktionsprocessen, mens Miljøtilsynet overvejende ser på den ydre placering i forhold til omkringboende med henblik på overholdelse af støjgrænser og dermed eventuelle støjklager.

Foranstaltninger

Erstatte for støjende maskiner med støjdæpende/støjsvage maskiner, indkapsling af maskiner, dæmpning af støj ved opsætning af støjabsorbenter på loft og vægge.

Hensigtsmæssig placering af maskiner i forhold til omgivelser.

Brug af høreværn.

Rådgivning/vejledning vedrørende støjdæpende foranstaltninger til projekterende og virksomheder. Ved planlægning og opførelse af bygninger skal der tages højde for de akustiske forhold gennem materialevalg og bygningsstørrelse m.m., og om hvor bistand vedrørende iværksættelser kan indhentes.

2.4.3. Støv

Indre miljø:

Registrering af arbejdsprocessen for at vurdere støv-udsættelsen, herunder arten af støv (træstøv, sprøjtestøv fra overfladebehandling og slibestøv).

Registrering af støvmængder fra de forskellige arbejdsprocesser.

Vurdering af støvkoncentrationen eventuelt ved hjælp af målinger.

Kontrol af rumventilation og procesventilation.
Vurdering af rengøringsmetoder, fx trykluft, fejning og støvsugning.

Vejledning omkring brug af personlige værnemidler.

Kontrollerer, at udgangsforholdene er i orden, og at der er taget de fornødne forholdsregler i forbindelse med brandfaren.

Ydre miljø:

Vurderer hvilke processer i produktionen, der giver anledning til udsendelse af støv, herunder arten af støv og mængde.

Kontrollerer hvor afkastene er placeret, og hvor høje de er, herunder efterser, om de er i overensstemmelse med gældende vejledning eller krav fastsat i godkendelsen samt check af luftmængde og lufthastighed.

Undersøger, om der er etableret tilstrækkelig forureningsbegrænsende foranstaltninger, og i givet fald hvilke typer (cyklon, støvudskillere, posefilter m.m.)

samt, hvorledes deres rensende effekt (renseeffektiviteten) er.

Kontrollerer om renseforanstaltningerne virker/fungerer tilfredsstillende.

Undersøger ved målinger, om de i godkendelsen fastsatte grænseværdier eller gældende normer i henhold til relevant vejledning, overholdes.

Konklusion:

Såvel Arbejdstilsynet som Miljøtilsynet registrerer støvudsættelsen/støvudsendelsen, samt om grænseværdier overholdes, men Arbejdstilsynet vurderer udsættelsen af arbejdstagerne, og Miljøtilsynet vurderer belastningen af det ydre miljø.

Foranstaltninger

Vejledning/rådgivning vedrørende;

1. Begrænsning/forebyggelse af støvkoncentrationen (konsulentbistand).
2. Indkapsling af arbejdsprocesser
3. Ventilation
4. Rengøring
5. Personlige værnemidler m.m.

2.4.4. Organiske opløsningsmidler (dampe)

Indre miljø

Kontrol med arbejdsprocesser, hvor der anvendes organiske opløsningsmidler, fx imprægnering, overfladebehandling (lakering m.v.), afrensning af værktøj og maskiner m.m.

Undersøgelser og målinger for at vurdere, om påvirkninger er nedbragt så meget som teknisk muligt, herunder om grænseværdien overholdes.

Kontrol af brugen og sammensætningen af de kemiske produkter.

Kontrol af, om leverandørbrugsanvisning forefindes, og om der er udarbejdet arbejds giverbrugsanvisning.

Kontrol af udsagningsforhold og indretning og funktionen af sprøjtekabine o.l.

Kontrol af, om eventuelle nødvendige personlige værnemidler forefindes og anvendes samt standarden af værnemidlerne.

Ydre miljø

Undersøger hvilke processer, der giver anledning til udsendelse af organiske opløsningsmidler, som fx limningsproces, lakereringsprocesser samt imprægnering m.m.

Undersøger, om der forekommer processer med udsendelse af formaldehyd.

Indhenter oplysninger om kontrol af forbruget og sammensætningen, herunder indholdet, af organiske opløsningsmidler i de anvendte råvarer såsom lak, fortynder, hærdere, maling, træbeskyttelsesmidler og lim m.m.

Undersøger, om emissionen af ovennævnte stoffer giver anledning til lugtgener for de omkringboende.

Tilsyn med afkast fra de angivne processer. Kontrol af afkasthøjde, luftmængde og lufthastighed samt afkastenes placering i forhold til omgivelserne med henblik på eventuel forekomst af lugtgener.

Undersøger, om der er foretaget forureningsbegrænsende foranstaltninger, hvor dette er nødvendigt/påbudt - ved bekræftelse da hvilke, fx adsorption på aktivt kul, termisk eller katalytisk afbrænding el. lign.

Ved målinger kontrolleres, om grænseværdier eller gældende normer angivet i relevant vejledning overholdes.

Konklusion

Begge myndigheder foretager en vurdering af de processer, hvor der anvendes organiske opløsningsmidler. Endvidere beskæftiger de to myndigheder sig også med brugen og sammensætningen af de anvendte kemiske stoffer og hjælpestoffer. Der er således her tale om sammenfaldende aktiviteter. Herudover foranlediger de to myndigheder, at der bliver foretaget målinger med henblik på at kontrollere, om grænseværdierne overholdes. Arbejdstilsynets målinger er med henblik på indeklimaet, og miljømyndighedernes målinger går på det eksterne miljø.

Foranstaltninger

Rådgivning/vejledning inden for substitution af farlige stoffer til mindre farlige, anvendelse af sprøjtekarbiner.

Indkapsling af proces. Rådgivning vedrørende renere teknologi og information om udviklingen inden for overfladebehandling og limprocesser.

Rådgivning inden for substitution som fx erstatte lakker med stort indhold af organiske opløsningsmidler med vandbaserede lakker o. lign.

Rådgivning/vejledning om, hvor konsulentbistand til foretagelse af afhjælpende foranstaltninger med henblik på at begrænse emissionen kan indhentes.

2.4.5. Oplag af råvarer/færdigvarer

Indre miljø

Kontrol med om kemiske produkter opbevares i overensstemmelse med gældende regler.

Ydre miljø

En vurdering af, hvorledes oplag af hjælpestoffer såsom lak, fortynder, hærder m.v. opbevares med henblik på at undgå tilledning til kloaksystem.

Vurdering af afdrypningspladsen for nyimprægneret træ med henblik på at undgå forurening af omgivelserne.

Konklusion

Begge myndigheder ser på opbevaringen af kemiske produkter/hjælpestoffer - dog ud fra hver sin indfaldsvinkel, idet Arbejdstilsynet ser det ud fra et sikkerheds- og sundhedsmæssigt synspunkt, mens miljømyndighederne foretager en miljømæssig vurdering af eventuelle konsekvenser i forbindelse med forurening.

2.4.6 Øvrige forhold

Arbejdstilsynet ser udover de i afsnit 2.4.2. - afsnit 2.4.5. nævnte områder på følgende forhold:

Ergonomi

Tekniske løsninger.
 Arbejdets organisering.
 Jobrotation.
 Indretning af den enkelte arbejdsplads.
 Tunge løft.
 Arbejdsstillinger.

Maskinbeskyttelse

Instruktion.
 Afskærmning.

samt andre forhold for at afværge arbejdsulykker og arbejdsbetingede lidelser i henhold til arbejdsmiljøloven inden for **hovedområderne**:

Arbejdets udførelse.
 Arbejdsstedets indretning.
 Tekniske hjælpemidler.
 Stoffer og materialer.

Miljømyndighederne fører herudover tilsyn med følgende forhold:

Generelle forhold ved virksomheden

Virksomhedens indretning og drift.
 Bskrivelse af virksomhedens produktion.
 Olysninger om virksomhedens forbrug af råstoffer/-hjelpestoffer m.m.

Virksomhedens opvarmning

Opvarmningsform (oliefyr eller træfyringsanlæg).
 Skorstenshøjde,

Støvemission ved træfyringsanlæg samt oplysninger om .
Støvbegrænsende foranstaltninger.

Virksomhedernes affald

Hvilke former for affald, der forekommer, herunder olie- og kemikalieaffald.

Hvorledes det opbevares.

Hvordan affaldet bortskaffes, herunder dokumentation for aflevering.

Kontrol af anmeldelser af olie- og kemikalieaffald.

Virksomhedens spildevand

Spildevandstilladelse

Forekomst af processpildevand.

Risikobetonede aktiviteter

Hvis virksomheden har risikobetonede aktiviteter, skal der ske anmeldelse herom i henhold til risikobekendtgørelsen.

KAPITEL III

DET INDRE- OG YDRE MILJØTILSYNS PRIORITERING, PLANLÆGNING OG TILSYN MED ERHVERVSVIRKSOMHEDER I KØBENHAVNS AMT 1988

3.1. Det Indre miljøtilsyns prioritering og planlægning 1 Københavns amt

I det geografiske område, som Arbejdstilsynets kreds Københavns amt fører tilsyn med, var der i 1988 ca. 25.000 virksomheder, hvoraf godt 13.000 var registreret i Arbejdstilsynets registre. Til de ca. 25.000 virksomheder var der tilknyttet ca. 316.000 ansatte.

Det samlede budget for kreds Københavns amt var i 1988 på lidt over 12 mill, kr., og der var 22 årsværk beskæftiget med virksomhedstilsyn.

I kredsen findes et betydeligt antal registrerede og uregistrerede virksomheder, som giver anledning til mange henvendelser. Der er en relativ overvægt af middelstore og større virksomheder med mere end 20 ansatte, specielt inden for engroshandel, transport, servicevirksomheder, uddannelse, forskning og udvikling, ligesom en række virksomheder har et højteknologisk indhold. Hertil kommer, at sygehus- og institutionsområdet er meget stort.

For så vidt angår kredsens generelle prioritering og planlægning henvises til de forudgående afsnit om indsatsniveau (2.1.1.6), indsatsmidler (2.1.1.7), indsatsform (2.1.1.8) og planlægning (2.1.2). Med hensyn til den konkrete prioritering og planlægning kan oplyses, at kredsen for 1988 havde som mål, at de tilsynsførende skulle være ude på virksomhederne mindst 27% af deres samlede arbejdstid.

36% af tiden ude på virksomhederne skulle bruges på indsatser inden for særlige emneområder. 28% af virksomhedstiden skulle bruges på landsindsatser inden for emneområderne: Tunge løft/Ensidigt gentaget arbejde, Træ- og møbelbranchen, Genlaboratorier og Støj med sigte på konstruktionsnormer og leverandører. De resterende 8% af virksomhedstiden skulle bruges på regionalindsatser inden for emneområderne: Sikkerhedsorganisation, asfaltarbejde og kraner.

Den resterende tid ude på virksomhederne skulle anvendes til almindelig tilsynsvirksomhed, undervisning, vejledning og informationsvirksomhed. I forbindelse med disse aktiviteter kan følgende væsentlige opgaver nævnes:

Fokusering på det dårligste arbejdsmiljø, de små virksomheder og i øvrigt sætte ind til gavn for flest mulige.

Iværksættelse og gennemførelse af **BST's** udbygning med 5. etape.

Godkendelse ifølge kap. 5 i bekendtgørelsen om arbejdets udførelse, forurenende virksomheder og særligt risikobetonede aktiviteter sammen med amtskommunens miljøtilsyn.

Asbestsager og

Medarbejderudvikling, herunder uddannelse i jobbet og uddannelseskoordination.

Opfølgningen af kredsens plan sker bl.a. ved et **uge-**indberetningssystem på følgende måde:

Een gang pr. måned foretages indberetning til direktoratet af de opnåede procenter for **virksomhedstid** på landsindsatserne, og

Een gang pr. kvartal foretages en kvalitativ indberetning til direktoratet om

Målene er nået.

Særlige problemer.

Påbud og retslige tiltaler på særlige indsatsområder.

Opgørelser for kredsens samlede tilsynsaktiviteter i 1988 viser, at der er foretaget knapt 9.000 virksomhedstilsyn, og de tilsynsførende har været til stede i virksomhederne i knapt 16.000 timer. Endvidere fremgår det af opgørelsen, at der er afgivet godt 5.500 påbud/forbud.

3.2. Det ydre miljøtilsyns prioritering og planlægning i Københavns amt

Københavns amt

Københavns amt beskæftiger sig med følgende fire hovedopgaver inden for miljøområder:

1. Miljøtilsyn
2. Vandmiljøtilsyn
3. Vandløbsvæsen
4. Grundvandskontrol.

I forbindelse med nærværende redegørelse behandles alene det under pkt. 1 nævnte miljøtilsyn.

Ressourcemæssigt udgør Miljøtilsynet 8 ud af 32 medarbejdere, dvs. 25%, medens udgifterne til kontrolmålinger, analyser og andre former for undersøgelser udgør kr. 620.000 ud af et samlet budget på lidt over 10 mio. kr. dvs. ca. 6%.

Af de 8 medarbejdere er 3 kemiingeniører, 1 biolog, 2 cand.tech.soc (miljøplanlæggere) og 2 miljøteknikere.

Miljøtilsyn

Københavns amt er i henhold til miljøbeskyttelsesloven ansvarlig for de forureningsmæssige forhold fra ca. 90 særligt forurenende virksomheder samt ca. 50 kommunalt ejede forurenende virksomheder. Hertil kommer 15 a-mærkede virksomheder og 55 øvrige forurenende virksomheder i Kastrup Lufthavn.

Kun en mindre del - i alt 27 virksomheder - er godkendt fuldt ud. En anden del - på 29 virksomheder - er godkendt delvist. Den øvrige del er ikke miljømæssigt

reguleret på indeværende tidspunkt, da disse virksomheder er etableret eller anlagt før miljølovens ikrafttræden i 1974.

Amtskommunerne har siden miljølovens ikrafttræden været ansvarlig for godkendelser af visse typer af særligt forurenende virksomheder. Frem til 1987 har primærkommunerne været ansvarlige for at føre tilsyn med de virksomheder, som amterne har godkendt. I Københavns Amt er tilsynsindsatsen med de særligt forurenende virksomheder således startet i 1987. For amtskommunen gør der sig ydermere det særlige forhold gældende, at tilsynet i 1987 blev udført på vegne af Hovedstadsrådet, medens det siden 1. februar 1988 har været udført som et led i et særligt kommuneprojekt. Efter Hovedstadsrådets nedlæggelse pr. 1. januar 1990 overgår tilsynet fuldt ud til Københavns amt.

Det følger af miljøbeskyttelsesloven, bemærkninger hertil og diverse udvalgsbetænkninger, at der lægges stor vægt på en individuel vurdering af de miljømæssige forhold på de enkelte virksomheder afhængig af disses lokalisering, produktionsapparatets alder og den til rådighed værende proces- og rensningsteknologi. En betydelig del af de til rådighed værende ressourcer anvendes derfor til miljøtekniske vurderinger af og opstilling af godkendelsesvilkår for nye virksomheder og ved væsentlige udvidelser af bestående virksomheder. Inden for Københavns amts område antages det, at ca. 1/3 af de samlede ressourcer anvendes i forbindelse med behandling af nye godkendelsessager. Det kan oplyses, at der i 1988 var i alt 38 sager vedrørende godkendelse efter miljøbeskyttelsesloven, hvoraf dog en væsentlig del efter nærmere vurdering kunne afgøres uden meddelelse af godkendelse, da de nye aktiviteter ikke skønnes at medføre forøget forurening. Tilsynet med de

forurenende virksomheder placeres i opbygningsperioden efter følgende rækkefølge:

1. Tilsyn med miljøgodkendte virksomheder eller anlæg
2. Tilsyn med ikke-miljøgodkendte virksomheder og anlæg
3. Tilsyn med kommunale virksomheder og anlæg, der er optaget på miljøbeskyttelseslovens liste, men som ikke er A-mærkede
4. Tilsyn med kommunale reglementsaktiviteter.

I 1988 har amtskommunen gennemført en særlig kampagne vedrørende tilsynet med de godkendte A-mærkede særligt forurenende virksomheder. Tilsynet har omfattet i alt 65 godkendte anlæg fordelt på 35 virksomheder. (Tilsynet på de resterende anlæg, enten udført i starten af 1989 eller afventer igangværende godkendelsessagsbehandling). Tilsynet er afrapporteret i en særlig rapport: "Tilsyn med godkendte virksomheder 1988", miljøserie nr. 5, marts 1989.

Ved tilsynet - der har haft karakter af førstegangstilsyn - har der især været lagt vægt på indsamling af eksisterende oplysninger, kortmateriale og målerapporter samt fastlæggelse af fremtidige kontrolprogrammer. Ved tilsynet har der desuden været lagt vægt på at konstatere, om gældende godkendelsesvilkår er overholdt. Hvert eneste tilsyn er afsluttet med en detaljeret tilsynsrapport, hvor samtlige godkendelsesvilkår er kommenteret, og hvor der er gjort samlet status vedrørende virksomhedens forureningsforhold. Virksomhederne er kategoriseret efter følgende kriterier:

1. Vilkår fuldt ud overholdt
2. Vilkår i alt væsentligt overholdt
3. Vilkårene delvist overholdt
4. Vilkårene ikke opfyldt.

Tilsynsrapporten viser, at kun 35 ud af de 65 anlæg fuldt ud havde overholdt de fastsatte vilkår. På de øvrige 30 anlæg var der større eller mindre fravigelser, eller det havde ikke været muligt at afgøre, om vilkårene var overholdt, da der ikke forelå dokumentation herfor. Kun i 7 tilfælde var der dog tale om mere betydelige fravigelser fra de gældende vilkår.

På 16 virksomheder er der fastsat krav om, at der skulle udføres egentlige målinger med hjælp fra anerkendte autoriserede firmaer og på virksomhedernes bekostning. To af virksomhederne, der i henhold til godkendelsen har ret til selv at udføre kontrolmålinger, er blevet checket via miljømålinger, der er foretaget på amtets foranledning.

Tilsyn med de ikke-godkendte virksomheder kræver en ganske omfattende indsats. Et grundigt tilsyn fordrer et kendskab til virksomhedernes produktionsprocesser, råvareforbrug, materialevalg og emissioner til såvel spildevand, luft som affald. Amtet har som målsætning over en årrække at gennemføre et aktivt systematisk tilsyn også med de ikke-godkendte virksomheder. Da der imidlertid forventes en revision af miljøbeskyttelsesloven, således at der fordres miljøgodkendelse af samtlige virksomhedsanlæg fra før 1974 over en vis størrelse (forventet alle de A-mærkede virksomheder),

vil dette dog give et langt bedre grundlag for udøvelsen af tilsynet.

Hertil kommer de tilsyn, som er foranlediget af klager fra omkringboende, fra interesseorganisationer eller henvendelser fra kommunerne. I 1988 har der kun været 20-30 af denne slags henvendelser. I disse tilfælde vurderes og behandles det forhold, der er blevet klaget over, og der foretages en vurdering af, om forureningen er af væsentlig betydning, og i givet fald udstedes påbud om forureningsbegrænsende foranstaltninger.

Der resterer to specialemner: Risikovirksomheder og gensplejsningsvirksomheder.

Hvad angår risikovirksomhederne har ændringerne i bilaget til den såkaldte risikobekendtgørelse medført, at antallet af risikovirksomheder i Københavns amt er faldet fra 7 til 4. De resterende 4 virksomheder har i perioden frem til tidspunktet for, hvornår den endelige anmeldelse skal indgives (1. juli 1989), foretaget ændringer af råvareoplæg og produktionsprocesser på en sådan måde, at flere af dem - muligvis er det 4 - ikke længere vil være omfattet af den såkaldte risikobekendtgørelse.

I amtet er der 3 virksomheder, der i stor udstrækning eller til egentlig produktion anvender gensplejsning. I disse tilfælde er forholdet reguleret såvel efter miljøbeskyttelsesloven som i flere tilfælde efter den særlige lov om miljø og gensplejsning.

Amtet prioriterer såvel risikosagerne som gensplejsningssagerne meget højt, men har for så vidt angår 1988 konstateret, at det samlede omfang af sager ikke har været så stort som forventet.

I 1988 har amtet samlet gennemført

185 tilsyn på forurenende virksomheder, heraf

50 tilsyn på godkendte særligt forurenende virksomheder (6 virksomheder er ikke besøgt)

26 besøg på ikke-godkendte særligt forurenende virksomheder/anlæg (36 virksomheder/anlæg er ikke besøgt)

34 tilsyn på kommunale forurenende virksomheder (18 virksomheder er ikke besøgt).

Hertil kommer

37 tilsyn med affaldsanlæg.

Der er afgivet mindst 30 henstillinger, der er udstedt 5 påbud i henhold til miljøloven og foretaget 3 politianmeldelser for overtrædelse af miljøloven.

Høje Tåstrup Kommune

Indledning

Medarbejderne i kommunens miljøsektion (pr. 1.1.1989) lhar følgende uddannelsesmæssige baggrund:

- 3 cand.tech.soc (miljøplanlæggere)
- 1 cand.scient. (biologi)
- 1 teknikumingeniør (bygning)
- 1 miljøtekniker
- 1 bygningstekniker.

I det følgende afsnit om prioritering beskrives både miljøtilsyn og virksomhedstilsyn (indbyrdes prioritering af disse to, samt prioritering af virksomheder under virksomhedstilsynet).

Prioritering

Virksomhedstilsynets prioritering i forhold til det generelle miljøtilsyn

Virksomhedstilsynet - forstået som kommunens kontrol med virksomheders overholdelse af miljøkrav, fastsat i enten lovgivning eller i godkendelser, dispensationer og påbud i medfør af lovgivningen - er, som følge af en udtrykkelig byrådsvedtagelse, højt prioriteret. Det fastsatte mål er, at kommunens løbende, udfarende **virksomhedstilsyn** til stadighed følger væsentlige forureningskilder i kommunen.

I "den daglige" opgaveløsning - både på politisk og administrativt plan - fastholder man imidlertid reelt en højere prioritering af andre dele af Miljøtilsynet.

Følgende sagstyper vil således altid have højeste prioritet:

Behandling af ansøgninger om godkendelse, dispensationer m.v. (fastsættelse af miljøkrav).

Behandling af klager over miljømæssige gener fra både virksomheder og andre aktiviteter (fastsættelse af miljøkrav i påbud).

Akutte sager vedrørende forureningsuheld, jordforurening o.l. (fastsættelse af miljøkrav).

Prioritering inden for virksomhedstilsynet

Under virksomhedstilsynet tildeles virksomhederne en "miljømæssig prioritet", som kommer til udtryk ved fastsættelse af en tilsynshyppighed for den enkelte virksomhed.

Ved prioriteringen tages udgangspunkt i den ydre miljøpåvirkning ved de processer, som virksomheden benytter - således at der opnås den størst mulige miljømæssige effekt med de givne tilsynsressourcer. Indtil en egentlig miljømæssig beskrivelse af virksomheden er foretaget, tages ved prioriteringen udgangspunkt i virksomhedens branchetilhørsforhold.

Herudover vil "miljømæssigt tunge" virksomheder som udgangspunkt have en høj prioritet.

Gennemførelse af virksomhedstilsynet

Den beskrevne prioritering (miljøtilsyn/ virksomhedstilsyn) har i de forløbne år haft som resultat, at ca. halvdelen af de årlige 90 tilsynsbesøg har relation til det "egentlige" virksomhedstilsyn, mens resten har relation til øvrigt miljøtilsyn, som i parentes bemærket dog også kan vedrøre virksomheder.

Planlægning

Registrering

Udgangspunktet ved planlægning af virksomhedstilsynet er en registrering af virksomheder i kommunen med "potentiale" for påvirkning af det ydre miljø.

Af kommunens i alt ca. 2000 erhvervsvirksomheder er ca. 900 registreret som sådanne.

Styring af tilsynet (EDB)

Til styring af virksomhedstilsynet - og til opsamling og håndtering af tilsynsdata - er etableret et EDB-baseret tilsynsregister.

Systematisering (brancher/store)

Indtil samtlige registrerede virksomheder er besøgt, beskrevet og endeligt prioriteret (tildelt tilsynshyp-pighed) , tilrettelægges tilsynet primært branchevis, således at virksomheder med ensartede processer - og dermed ensartet miljøpåvirkning - gennemgås samlet. Hidtil er følgende brancher gennemgået på denne vis:

Grafisk branche.

Virksomheder omfattet af autobranchebekendtgørelsen.

Træ- og møbelbranchen (delvis).

Løbende inddrages så de større ("miljømæssigt tunge") virksomheder.

Herlev kommune

Det er ikke muligt at lave en egentlig planlægning af tilsynet, da kommunens miljøafdeling ikke på forhånd ved, hvilke virksomheder der søger en miljøgodkendelse efter lovens kap. 5 eller ved, hvilke virksomheders drift der vil fremkomme klager over.

Kommunen kan heller ikke vide, på hvilke virksomheder der bliver opdaget en jordforurening, eller hvor der vil ske forureningsuheld, som kræver tilsyn.

Tilsyn i henhold til miljøbeskyttelseslovgivningen kan være forårsaget af:

ansøgning om godkendelse efter kap. 5,
kontrol af krav eller påbud,
klager over en virksomheds drift,
gammel jordforurening,
nyt forureningsuheld,
opsøgende tilsyn på kendte virksomheder,
tilsyn på "nyopdagede" virksomheder.

Prioritering af tilsynene afhænger af alvoren dvs. af deres nødvendighed. Et uheld eller en klage vil - afhængig af dets skønnede konsekvenser - som regel gå forud for kontrol af krav og behandling af en ansøgning om godkendelse. De sidstnævnte vil igen gå forud for det opsøgende tilsyn på kendte eller hidtil ukendte virksomheder.

Der er i Herlev kommune foretaget opsøgende tilsyn branchevis på alle virksomheder i følgende brancher:

Den galvaniske branche.
Grafiske virksomheder.
Træ- og møbelfabrikker.
Autoværksteder.

Medarbejderne i Herlev kommunes miljøafdeling har følgende uddannelsesmæssige baggrund:

1 civilingeniør
2 akademiingeniører (kemi)
- , 1 bygningskonstruktør
1 overassistent.

Virksomhedsgodkendelser og -tilsyn varetages af de 2 akademiingeniører samt civilingeniøren.

3.3. Det Indre- og ydre miljøtilsyns tilsyn med erhvervsvirksomheder i Københavns Amt 1988

Kontaktflader mellem Arbejdstilsynet og Københavns Amt's miljøtilsyn

I tabel 1 gives en oversigt over Arbejdstilsynets og amtets virksomhedstilsyn fordelt på hovedbrancheområder.

	Indre miljøtilsyn	Ydre miljøtilsyn
TABEL 1	Arbejdstilsynet	Københavns Amt
Næringsmiddelindustri/lev- nedsmiddelindustri	120	6
Tekstilindustri	20	0
Papirindustri, typografisk og reproduktionstek.indus.	245	1
Træindustri	274	2
Sten-, ler- og glasind.	61	0
Jern- og metalindustri	759	14
Teknisk-kemisk industri	208	35
Forskellig industri	285	20
Bygge- og anlægsarbejde	1.673	31
Transportarbejde	287	2
Lager- og pakhusarbejde	124	1
Kirker, skoler, sygehuse, teatre, hoteller, hushold- ning, rengøring	623	1
Handel og kontor	375	
Landbrug, skovbrug og gartneri	22	

På baggrund af en samlet liste over de A-mærkede virksomheder samt de kommunalt ejede forurenende virksomheder i Københavns amt er der i samarbejde mellem Arbejdstilsynets kreds Københavns amt og Miljøtilsynet i Københavns amt foretaget en gennemgang af, hvilke af de ca. 140 virksomheder henholdsvis Arbejdstilsyn og Miljøtilsyn har udført tilsyn eller anden form for sagsbehandling på stedet.

Gennemgangen viser, at Københavns amts miljøtilsyn har udført tilsyn eller besøg på 91 af de berørte virksomheder uden, at Arbejdstilsynet i 1988 har haft sager på disse.

Gennemgangen viser desuden, at Arbejdstilsynet har besøgt 6 af de ca. 140 virksomheder i 1988 uden, at Københavns amts miljøtilsyn har haft sager.

Endelig viser gennemgangen, at på 16 af de ca. 140 virksomheder har såvel Arbejdstilsyn som Miljøtilsyn været på besøg.

Det skal understreges, at den ovenfor nævnte gennemgang kan være behæftet med enkelte fejloplysninger, da den er udarbejdet under stort tidspres. Der er imidlertid ikke tvivl om, at de anførte tendenser fuldt ud afspejler situationen i 1988 og antagelig også i andre år. For så vidt angår de 16 virksomheder, hvor såvel Arbejdstilsyn som Miljøtilsyn har gennemført besøg, foretages nedenfor en beskrivelse af, hvad hver af de to myndigheder har foretaget sig på virksomheden.

Løvens Kemiske Fabrik, Ballerup Kommune

Løvens Kemiske Fabrikker er en meget stor medicinalvarevirksomhed, en gammel virksomhed, der kun i meget

begrænset omfang er omfattet af godkendelser i henhold til miljøbeskyttelsesloven.

Arbejdstilsynet har i 1988 aflagt i alt 3 besøg på virksomheden. De 2 af besøgene var foranlediget af anmeldelser om arbejdsbetingede lidelser. Det tredje besøg var foranlediget af kampagnen vedrørende tunge løft.

Miljøtilsynet har aflagt i alt 7 besøg på virksomheden. Hovedparten af besøgene har drejet sig om en kortlægning af og vurdering af emissionerne af opløsningsmidler fra virksomheden i forbindelse med opfølgning af et påbud udstedt af Miljøankenævnet. Andre af besøgene har drejet sig om forberedelsen af 2 kap. 5-ansøgningssager efter miljøbeskyttelsesloven.

De 2 kap. 5-sager (vedrørende henholdsvis fiskevaccine og psoreasis) har tillige været forelagt Arbejdstilsynet med henblik på en vurdering af, om de er omfattet af Arbejdstilsynets kap. 5-ordning. Den første sag er afgjort af Arbejdstilsynet og vurderes som værende ikke godkendelsespligtig. Den anden sag er fortsat under behandling. Begge sager behandles som ovenfor nævnt også i henhold til miljøbeskyttelsesloven.

Konklusion

Det kan konkluderes, at der ved ingen af de foretagne besøg har været tale om sammenfaldende aktiviteter. Ved vurderingen af de to kap. 5-ansøgninger har der imidlertid været tale om, at to kemikere i henholdsvis Arbejdstilsyn og Miljøtilsyn har foretaget en gennemgang af nogenlunde det samme tekniske baggrundsmateriale. Resultatet af de kemiske baggrundsanalyser har imidlertid været, at sagerne skal behandles på hver sin måde efter hver sine bestemmelser.

Danokemo A/S, Ballerup Kommune

Danokemo er en større medicinalvarevirksomhed i Ballerup. Virksomheden er delvis godkendt i henhold til miljøbeskyttelsesloven, og enkelte anlæg er tillige godkendt efter kap. 5 i Arbejdsministeriets bekendtgørelse om arbejdets udførelse.

Arbejdstilsynet har i 1988 aflagt 2 besøg på virksomheden, hvoraf det ene drejede sig om en konkret anmeldelse af en arbejdsbetinget lidelse. Det andet besøg bestod af en gennemgang af et nyt pilotanlæg, hvori deltog såvel en kemiker, en fysioterapeut som en arbejdspsykolog. Det vurderedes, at pilotanlægget var godkendelsespligtigt efter kap. 5, og denne sag er afsluttet.

Amtets miljøtilsyn har i 1988 aflagt 2 tilsyn på virksomheden, hvoraf det første drejede sig om en samlet gennemgang af hele virksomhedens produktions- og miljøforhold. På baggrund heraf er der indgået aftale med virksomheden om at ansøge om en såkaldt frivillig miljøgodkendelse i henhold til miljølovens § 37. Det andet tilsyn var foranlediget af den samme kap. 5-sag, som Arbejdstilsynet har behandlet. Der er meddelt godkendelse i henhold til miljøbeskyttelsesloven af det omtalte pilotanlæg.

Konklusion

Ved behandlingen af de 2 kap. 5-sager efter henholdsvis miljøbeskyttelsesloven og arbejdsmiljøbekendtgørelsen har der været forelagt tilnærmelsesvis det samme materiale for de to myndigheder, og der er fastsat vilkår om produktionens udførelse. Den samlede gennemgang af virksomheden har Arbejdstilsynet ikke deltaget i, og

anmeldelsen af en konkret arbejdsbetinget lidelse er miljømyndighederne uvedkommende.

Den Kongelige Mønt, Brøndby Kommune

Den Kongelige Mønt fremstiller mønter.

Arbejdstilsynet har aflagt 4 besøg på virksomheden i 1988. De 3 af dem har drejet sig om henholdsvis en anmeldelse af en arbejdsbetinget lidelse, om et besøg i forbindelse med kampagnen om ensidigt gentaget arbejde samt endelig et besøg i forbindelse med en vurdering af støjdæmpning ved etablering af en ny møntpresse. Ved sidstnævnte besøg deltog tillige en medarbejder fra maskinteknisk kontor i Direktoratet for Arbejdstilsynet.

Det fjerde besøg, der kom i stand på baggrund af en henvendelse fra sikkerhedsorganisationen, drejede sig om vurdering af en særlig støbeprocess. Ved dette besøg var tilfældigvis tillige amtets miljøtilsyn til stede. Ved den pågældende støbeprocess udvikles en kraftig røg, som kan give anledning til zinkfeber og andre luftvejsirritationer.

Miljøtilsynet besøgte virksomheden i anledning af overvejelser om at ændre produktionen af mønter ved anvendelse af nye metaller. På baggrund af udførte målinger på virksomheden kunne det konstateres efterfølgende, at den nye støbeprocess vil give anledning til lavere luftemissioner end tidligere. På baggrund heraf vurderedes ændringen ikke at være omfattet af godkendelsespligten i miljøbeskyttelsesloven. I forbindelse med planlægning af målingerne gennemførtes et yderligere tilsynsbesøg en måned senere.

Konklusion

Vurderingen af støbeprocesser både de nuværende og de fremtidige vil have såvel Arbejdstilsynets som Miljøtilsynets interesser.

Brøndby Forbrændingsanlæg og Brøndby Fjernvarme, Brøndby Kommune

Arbejdstilsynet har gennemført ét besøg på virksomheden i forbindelse med en henvendelse om udsivende hydraulikolie, som kunne give anledning til arbejds-miljømæssige problemer. Der blev i forbindelse med besøget udstedt påbud om forbedring af forholdene.

Amtets miljøtilsyn har på baggrund af en henvendelse fra et vognmandsfirma undersøgt forholdene vedrørende bortskaffelse af slagge- og flyveaske fra forbrændingsanlægget. Der har været udført ét besøg.

Konklusion

De 2 tilsynsbesøg fra henholdsvis Arbejdstilsyn og Miljøtilsyn har drejet sig om vidt forskellige anliggender.

Novo, Gladsaxe Kommune

Arbejdstilsynet har i 1988 aflagt 3 besøg på virksomheden, hvilket - i parentes bemærket - er et forholdsvis lavt antal i forhold til tidligere år. De 2 første besøg har drejet sig om henholdsvis besigtigelse af en

såkaldd trevers-kran og et møde om indeklimaproblemer i laboratoriebygninger. Indeklimaproblemet bestod i forhold vedrørende varmepåvirkning og dårlig ventilation.

Den største sag i 1988 for Arbejdstilsynets kreds har været behandlingen af fastsættelse af grænseværdier for enzymet subtilisin i laboratorielokalerne og i produktionen. Sagen har givet anledning til megen korrespondance og adskillige møder i Direktoratet for Arbejdstilsynet. Sagen er endnu ikke afsluttet.

Der har ikke i 1988 været egentlige sager efter kap. 5 i bekendtgørelsen om arbejdets udførelse.

Sager vedrørende Novo i almindelighed behandles af en koordinationsgruppe i Direktoratet for Arbejdstilsynet, hvor sager vedrørende Kalundborg, Bagsværd og København behandles. Sager vedrørende gensplejsning er behandlet af direktoratets gensplejsningssekretariat.

Amtets miljøtilsyn har i 1988 aflagt i alt 11 besøg på virksomheden, hvoraf de fleste har drejet sig om vurdering af, om tidligere meddelte delgodkendelser (15 i alt) er overholdt. Hertil kommer besøg i forbindelse med behandling af kap. 5-sager i henhold til miljøbeskyttelsesloven samt sager vedrørende vurdering af, om et nyt produktionsanlæg er godkendelsespligtigt eller ej. Amtet har behandlet i alt 2 kap. 5-sager samt 5-6 sager vedrørende vurdering af godkendelsespligt.

En af de tidligere meddelte godkendelsessager indeholder vilkår for emissionen af subtilisin, hvor grænseværdien er fastsat på baggrund af den i arbejdsmiljømæssig henseende fastsatte grænseværdi. Ved behandlingen af dette spørgsmål deltog fra Novo's side foruden miljøafdelingen tillige lederen af sikkerhedsafdelingen. Der har imidlertid ikke i løbet af 1988 været

kontakter direkte mellem Arbejdstilsyn og Miljøtilsyn vedrørende Novo.

Konklusion

Miljøtilsynets besøg vedrørende overholdelse af eksisterende godkendelser samt Arbejdstilsynets behandling af sager om travers-kranen og om indeklimaforhold har ikke haft gensidig interesse. Sagerne vedrørende subtilisin og vedrørende gensplejsning har begge myndigheder imidlertid behandlet ud fra hver sine hensyn.

Ferrosan, Gladsaxe Kommune

Arbejdstilsynet har aflagt 2 tilsyn på virksomheden. Det første drejede sig om en byggesag. Det andet var i forbindelse med behandling af en ansøgning om forhåndsgodkendelse efter kap. 5 vedrørende etablering af dyrestalde og et isotop-laboratorium. Herudover har der været et større antal kap. 5-sager, der vedrører synteser i eksisterende forsøgsanlæg.

Amtets miljøtilsyn har gennemført 2 besøg på virksomheden, begge i forbindelse med vurdering af, om en eksisterende godkendelse i henhold til miljøbeskyttelseslovens kap. 5 er opfyldt. Amtets miljøtilsyn har ikke været bekendt med baggrunden for eller indholdet af de kap. 5-sager, der har været forelagt Arbejdstilsynet.

Konklusion

Sagerne vedrørende Arbejdstilsynets behandling af kap. 5-sager har muligvis tillige haft Miljøtilsynets interesse.

Genbrugsstationen, Turbinevej 10, Søborg

Arbejdstilsynet har aflagt ét besøg på Genbrugsstationen, på dennes autoværksted. Besøget var foranlediget af en henvendelse vedrørende svejserøg og støv i autoværkstedet.

Miljøtilsynet har aflagt ét besøg på Genbrugsstationen, med henblik på en vurdering af, om de opstillede godkendelsesvilkår i henhold til en kap. 5-tilladelse var overholdt. Dette var tilfældet.

Konklusion

De 2 tilsynsbesøg har drejet sig om vidt forskellige forhold på Genbrugsstationen. I parentes bemærket kan det dog nævnes, at Arbejdstilsynet året forinden -altså i 1987 - har behandlet en sag vedrørende opbevaring og modtagelse af asbestaffald, og at dette spørgsmål tillige behandles af Miljøtilsynet både på denne Genbrugsstation og andre tilsvarende Genbrugsstationer.

I/S Vestforbrænding, Glostrup Kommune

Arbejdstilsynet har aflagt ét besøg på virksomheden i forbindelse med en henvendelse om støvproblemer ved reparation af én af ovnlinjerne. Arbejdstilsynet har derudover deltaget i et generelt møde vedrørende de arbejdsmiljømæssige og miljømæssige problemer i forbindelse med forbrænding af sygehusaffald i Hovedstadsregionen.

Miljøtilsynet i Københavns amt har deltaget i samme møde som ovenfor nævnt og har herudover aflagt i alt 4 besøg på virksomheden i forbindelse med forberedelsen

af en samlet revideret miljøgodkendelse af hele I/S Vestforbrændings anlæg.

Konklusion

Undersøgelse af forholdene vedrørende forbrænding af sygehusaffald på forbrændingsanlæg har haft begge myndigheders interesse.

Dansk Farmaceutisk Industri A/S, Herlev Kommune

Foranlediget af henvendelser fra et formiddagsblad har såvel Arbejdstilsynet som Miljøtilsynet i samme periode aflagt hver især 2 besøg på virksomheden i forbindelse med en igangsat forsøgsproduktioner af kviksølvholdige tabletter, som kræver en vurdering af såvel Arbejdstilsynet som Miljøtilsynet inden igangsætning. Det bemærkes, at tillige Herlev Kommune i samme periode aflagde tilsyn på virksomheden.

Efterfølgende har Arbejdstilsyn og Miljøtilsyn samarbejdet vedrørende indgivelse af politianmeldelse til Gladsaxe politi og efterfølgende begæring om tiltale-rejsning og har koordineret fastlæggelsen af det bøde-niveau, man vil anbefale politimesteren at kræve.

GEA A/S, Hvidovre Kommune

GEA er en medicinalvarevirksomhed.

Arbejdstilsynet har aflagt 2 besøg på virksomheden i forbindelse med behandling af aktuelle kap. 5-sager. Arbejdstilsynet har ikke været tilfreds med den hidtidige varetagelse af de arbejdsmiljømæssige forhold på virksomheden og har derfor bedt om yderligere anmeldelser og har igangsat et opsøgende arbejde på virksomheden.

Amtets miljøtilsyn har aflagt i alt 7 besøg på virksomheden, fortrinsvis i forbindelse med kontrol med, at 5 eksisterende kap. 5-godkendelser er overholdt. Amtets miljøtilsyn har - ligesom Arbejdstilsynet - fundet behov for en nærmere gennemgang af virksomheden og har truffet aftale med virksomhedens miljøansvarlige om en samlet frivillig miljøgodkendelse af hele virksomheden. Dette er dog endnu ikke afsluttet.

Såvel Arbejdstilsyn som Miljøtilsyn - og i øvrigt også Hvidovre Kommunes brandinspektør - har været indblandet i en sag om en "løbsk syntese", der resulterede i et alvorligt uheld med personskade og et større oprensningsarbejde inden for selve virksomhedens egne grænser. Udslippet til det eksterne miljø vurderedes imidlertid ikke at have været af betydning.

Konklusion

Den samlede miljømæssige godkendelse fra den eksterne miljømyndigheds side og Arbejdstilsynets krav om yderligere anmeldelser og kap. 5-behandling vedrører de samme forsøgs- og produktionsanlæg på virksomheden. Begge myndigheder har endvidere været involveret i op til flere betydelige driftsuheld på virksomheden.

Alfred Benzon A/S, Hvidovre Kommune

Alfred Benzon er en medicinalvarevirksomhed, som tillige producerer konfektur.

Arbejdstilsynet har aflagt ét besøg i 1988 i forbindelse med indretning af nyt laboratorium (overførsel fra Halmtorvet i København).

Amtets miljøtilsyn har gennemført 3 besøg på virksomheden, hvoraf det ene har drejet sig om en kontrol med,

at 3 tidligere meddelte kap. 5-godkendelser er overholdt, medens de 2 andre har drejet sig om muligvis ulovligt etablerede coatinganlæg på virksomheden. Miljøtilsynet har ikke - og skal heller ikke - være indblandet i indretningen af det nye laboratorium.

Konklusion

De udførte tilsynsbesøg har drejet sig om forskellige forhold på virksomheden i 1988.

Rockwool A/S, Høje Tåstrup Kommune

Foruden virksomheden Rockwool A/S er der på samme adresse og som en mere eller mindre integreret del af virksomheden etableret en række andre selskaber, herunder Rockfoon, Rockmint og Conrock. Arbejdstilsynet har aflagt 2 besøg i 1988 på henholdsvis Rockfoon og Rockmint, i begge tilfælde i forbindelse med maskinsager. Den ene var foranlediget af en arbejdsulykke. Amtets miljøtilsyn har i slutningen af 1988 gennemført en større undersøgelse af emissionerne fra Rockwool vedrørende såvel lugt som støv og andre miljøfremmede stoffer. Ved tilrettelæggelsen af måleprogrammet har der været afholdt et betydeligt antal møder (i alt 11). Herudover har der været gennemført i alt 6 tilsynsbesøg med virksomhedens forskellige produktionsanlæg, hvoraf 5 er godkendt, eller der er tidligere meddelt påbud med vilkår om forureningsbegrænsende foranstaltninger.

Konklusion

Der har ikke været sammenfald vedrørende de to myndigheders tilsyn. Den omfattende tilsynsaktivitet fra amtets side er begrundet i en konkret større undersøgelse af emissionen af lugt- og andre forurenende stoffer.

Akkumulatorfabrikken LYAC, Lyngby-Tårnbæk Kommune

Akkumulatorfabrikkens produktion er i løbet af 1988 blevet væsentligt formindsket i forhold til tidligere.

Arbejdstilsynet har sammen med en arbejdslæge aflagt ét besøg på virksomheden, hvor man har drøftet måleresultater vedrørende blystøv og blodbly. Målinger vedrørende blystøv og blodbly udføres regelmæssigt i henhold til særlig bekendtgørelse herom.

Amtets miljøtilsyn har ligeledes aflagt ét besøg på virksomheden - i øvrigt dagen efter Arbejdstilsynets besøg - hvor man drøftede en revision af **egenkontrol**-målingerne vedrørende blyemissionen fra virksomheden. Miljøtilsynet har endvidere været tilkaldt til virksomheden i forbindelse med en brand (amtets døgnmiljøvagtordning).

Konklusion

Målingerne af blykoncentrationen i støv i arbejdsmiljøsammenhæng og i miljøsammenhæng har fælles interesse.

Rødovre Kommunes Sorterings- og **Genbrugscentral**

Arbejdstilsynet har behandlet en enkeltsag om affaldssortering, der foregik manuelt vedrørende storskrald. Der er fastsat krav om, at sortering skal foregå maskinelt og i lukkede førerhuse.

Amtets miljøtilsyn har udført ét tilsynsbesøg til kontrol af, at fastsatte godkendelsesvilkår i henhold til miljøbeskyttelsesloven er opfyldt. Dette var tilfældet.

Konklusion

De to myndigheder har til dels beskæftiget sig med samme emne, men ud fra hver sit formål.

Colstrup Dansk Træimprægnering

Arbejdstilsynet har aflagt 2 besøg på virksomheden og har i den forbindelse gennemført en såkaldt tværsnitsundersøgelse, hvor der særligt er lagt vægt på forhold vedrørende opløsningsmidler, ergonomi, støj, støv og maskinbeskyttelse. Der er tillige gennemført en helbredsundersøgelse af medarbejderne på virksomheden. Ved undersøgelsen er der lagt vægt på vurdering af forhold, der er særlige for træindustrien som sådan, medens spørgsmålene om selve træimprægneringsaktiviteterne ikke har indtaget en speciel plads.

Amtets miljøtilsyn har aflagt ét tilsyn på virksomheden, idet der - bl.a. af arbejdsmiljømæssige hensyn - var stillet krav om, at fikseringstiden skulle forlænges, og der derved var større krav til afdrypningspladsernes indretning. Amtet har derudover modtaget et særligt anmeldeskema vedrørende virksomheden. **Anmeldes** skemaet er udarbejdet som et led i en landsdækkende kampagne tilrettelagt af Miljøstyrelsen, men koordineret med Direktoratet for Arbejdstilsynet.

Konklusion

Arbejdstilsynet har gennemført en større undersøgelse af virksomheden som en repræsentant for træindustrien som helhed, medens amtet særligt ved et enkelt tilsyn

har beskæftiget sig med de miljøøæssige forhold fra en afdrypningsplads (i forbindelse med træimprægneringsprocessen).

ORTANA A/S, Tårnby Kommune

ORTANA er en blandet kemisk/teknisk virksomhed.

Arbejdstilsynet har aflagt ét besøg på virksomheden i forbindelse med anmeldelse af én eller flere arbejdsbetingede lidelser. Der er tale om eksemproblemer, muligvis foranlediget af støv.

Miljøtilsynet i amtet har - foranlediget af gentagne klager fra naboer - besøgt virksomheden 2 gange og har udstedt påbud til virksomheden om etablering af forureningsbegrænsende foranstaltninger.

Konklusion

Begge myndigheder har behandlet støvproblemer, men ud fra vidt forskellige forudsætninger.

Tårnby Kommunes Materialegård

Arbejdstilsynet har aflagt ét besøg i forbindelse med velfærdsforanstaltninger for medarbejdere på materialgården.

Amtets miljøtilsyn har aflagt et orienterende besøg på virksomheden.

Konklusion

Der har ikke været sammenfald i tilsynsbesøgenes karakter.

KONTAKTFLADER MELLEM ARBEJDSTILSYNET OG HØJE TÅSTRUP**KOMMUNE**

I tabel 2 gives en oversigt over Arbejdstilsynets og Høje Tåstrup kommunes virksomhedstilsyn fordelt på hovedbrancheområder.

	Indre miljøtilsyn	Ydre Miljøtilsyn
	Arbejdstilsynet	Høje Tåstrup kommune
Næringsmiddelindustri/lev- nedsmiddelindustri	2	1
Tekstilindustri	4	0
Papirindustri, typografisk og reproduktionstek.indus.	4	4
Træindustri	18	4
Sten-, ler- og glasind.	18	3
Jern- og metalindustri	62	7
Teknisk-kemisk industri	5	1
Forskellig industri	22	64
Bygge- og anlægsarbejde	149	0
Transportarbejde	23	2
Lager- og pakhusarbejde	6	0
Kirker, skoler, sygehuse, teatre, hoteller, hushold. ning, rengøring	34	1
Handel og kontor	43	1
Landbrug, skovbrug og gartneri	2	5

Høje Tåstrup kommune har gennemført i alt 93 virksomhedsbesøg i 1988. Af disse vedrørte 42 tilsyn på autoværksteder, og de blev gennemført som led i en branchegennemgang. Arbejdstilsynet gennemførte ikke i 1988 særlige kampagner over for autoværksteder.

Der har været foretaget tilsynsbesøg af både Arbejdstilsynet og Høje Tåstrup kommune på i alt 8 virksomheder. Nedenfor foretages en gennemgang af, hvad henholdsvis Høje Tåstrup kommune og Arbejdstilsynet har foretaget sig på de berørte virksomheder.

Høje Tåstrup kommune har endvidere gennemført miljøsagsbehandling i 1988 på i alt yderligere 18 virksomheder, uden at dette har nødvendiggjort øget tilsynsbesøg på stedet. Det kan enten skyldes, at virksomheden på forhånd er kendt, eller at der er tale om en virksomhed, der skal nyetable-res. Ud af de i alt 18 sager drejer de 8 sig hovedsagelig om spildevandsforhold, og 4 af sagerne drejer sig om jord- og grundvandsforurening.

Gennemgangen er foretaget under tidspres og er baseret på mundtlige oplysninger fra 2 miljømedarbejdere i Høje Tåstrup Kommune og Arbejdstilsynets elektroniske sagsregister. Københavns amt har deltaget ved gennemgangen.

Virksomheden producerer metalemballage til levnedsmiddel-industri.

Arbejdstilsynet har gennemført en egentlig inspektion med efterfølgende tilsynsrapport på virksomheden i 1988. Forud for inspektionen var der indløbet klager over hovedpine, der var registreret arbejdsbetingede lidelser, og der var sket en arbejdsulykke. Der blev udstedt påbud om forbedret

Ventilation og udsugning. Hovedproblemet er de anvendte stoffer og materialer.

Høje Tåstrup Kommune udstedte på baggrund af klager over lugtgener påbud til virksomheden for 6 år siden. Påbudet indebar, at emissionerne skulle nedbringes. På baggrund af nye klager i 1988 har der været udført 2 tilsyn på virksomheden, og kommunen har konstateret, at produktionen muligvis er ændret væsentligt siden påbudets udstedelse. Virksomhedens hovedproblem er i relation til det ydre miljø de emitterede stoffer.

Konklusion

Begge myndigheder har beskæftiget sig med virksomhedens forbrug af skadelige stoffer, opløsningsmidler m.v. Arbejdstilsynet har især sikret bedre ventilation og udsugning, medens miljømyndighederne har søgt at begrænse emissionen af de samme stoffer. Miljømyndigheden har ikke alene beskæftiget sig med miljømæssige grænseværdier for de udladte stoffer, men søgt at anlægge en strategi, hvorefter der tillige ses på virksomhedens valg af processer, herunder vedligeholdelse af det installerede udstyr.

KVALILAK

Virksomheden producerer metaldåser, som den bukker og lakerer. Virksomheden er en underleverandør til en anden stor virksomhed i Københavnsområdet.

Arbejdstilsynet har på baggrund af en anmeldelse om en arbejdsbetinget lidelse udført en inspektion på virksomheden. Ved inspektionen blev hele virksomheden gennemgået, og der blev foretaget en vurdering af årsagerne til den arbejdsbetingede lidelse. Man så bl.a. på lakeringsprocesser og anvendelse af trichlorethylen. Konklusionen var, at arbejdsmiljøforholdene var tilfredsstillende.

Høje Tåstrup kommune fører tilsyn på virksomheden, men tilsynet i 1988 var begrundet i en samlet kampagne vedrørende virksomheder, der bruger trichlorethylen. Dette stof kan være årsag til en alvorlig grundvandsforurening i området. Kampagnen er i øvrigt tilrettelagt i samarbejde med Københavns Amt.

Konklusion

Begge myndigheder har beskæftiget sig med oplag og forbrug af opløsningsmidlet trichlorethylen. Arbejdstilsynet har derudover set på virksomheden som helhed ved tilsynet i 1988. Høje Tåstrup kommune har gjort dette på et tidligere tidspunkt.

ALBA

Virksomheden er et større vaskeri, der bl.a. vasker industriklude.

Arbejdstilsynet har gennemført inspektion på virksomheden med henblik på opfølgning af tidligere meddelte påbud om etablering af et særligt anlæg til udsugning. Det konstateredes, at det påbudte anlæg var etableret, og forholdene var i orden.

Høje Tåstrup kommune har som byggesagsmyndighed og efterfølgende som miljømyndighed været indblandet i netop den samme sag, hvor kommunen som miljømyndighed har taget stilling til, at det nævnte udsugningsanlæg ikke er godkendelsespligtigt i henhold til miljøbeskyttelsesloven, da det ikke giver anledning til forøget forurening.

Høje Tåstrup kommune har derudover haft en løbende sag vedrørende først og fremmest spildevandsudledningen fra virksomheden. Der har været gennemført uanmeldte tilsyn om natten og gennemført flere møder med virksomheden om dens

samlede miljømæssige forhold, og der er aftalt gennemført en såkaldt frivillig kap. 5-godkendelse. Der har været afholdt i alt 4 tilsyn eller møder på virksomheden i 1988.

Konklusion

Begge myndigheder har behandlet sagen om etablering af et udsugningsanlæg, men denne side af sagen har fra Høje Tåstrup kommune været af marginal betydning. For kommunen har derimod spørgsmålet om spildevandsbelastningen været det væsentligste. Dette spørgsmål har Arbejdstilsynet ikke beskæftiget sig med.

Såfremt virksomheden ændrede sin teknologi (renere teknologi), ville det sandsynligvis løse såvel det arbejdsmiljømæssige problem som det ydre miljømæssige problem.

STATOIL

STATOIL har i Hedehusene et større olie- og benzinlager.

Arbejdstilsynet har modtaget en meddelelse om oplag af farlige stoffer, som man indledningsvis ikke ønskede at påtage, men efter ét besøg på virksomheden, hvori deltog en repræsentant fra Direktoratet for Arbejdstilsynet, blev meddelelsen påtegnet. Anmeldelsen om oplag af farlige stoffer indgives i henhold til lov om kemiske stoffer og produkter (Miljøministeriets lovgivning). Hvad angår produktion, oplagring m.v. er Arbejdstilsynet bemyndiget til at "kvittere", medens det ved engroshandel er **kemikalie**-kontoret i Miljøstyrelsen.

Arbejdstilsynet har endvidere haft en sag vedrørende etablering af et genvindingsanlæg ved udleveringsstedet, hvor luften fra tankbiler opsamles. Arbejdstilsynet har således i alt gennemført 2 tilsynsbesøg på virksomheden.

Høje Tåstrup kommunes miljøsektion har efter en henvendelse fra kommunens brandmyndighed vurderet begge sager i forhold til miljøbeskyttelsesloven. På baggrund heraf er det vurderet, at etableringen og oplaget ikke er omfattet af miljøbeskyttelseslovens godkendelsespligt. Behandlingen af dette spørgsmål har imidlertid ikke udløst et egentligt tilsyn på stedet.

Høje Tåstrup kommune har derimod gennemført tilsyn på virksomheden i forbindelse med et akut miljøuheld, hvor olie udstrømmede på jorden fra anlægget. Foranlediget heraf blev der udstedt et påbud om bortgravning af jord og **afværgepumpning**. Københavns amt orienteres om denne sag. Arbejdstilsynet har ikke og skulle heller ikke være inddraget i sagen.

Konklusion

Oplaget af farlige stoffer har såvel Arbejdstilsynets, brandmyndighedens som miljøtilsynets interesse. Sagen behandles efter den særlige lov om kemiske stoffer og produkter. Olieforureningen er alene ydremiljømyndighedernes opgave.

Ringdals Maskinfabrik

Virksomheden er en mindre maskinfabrik.

Arbejdstilsynet har aflagt ét besøg på virksomheden i forbindelse med anmeldelse af en arbejdsulykke. Der var tale om et maskinuheld.

Høje Tåstrup kommune har besøgt virksomheden i forbindelse med en af Teknologisk Institut og Miljøstyrelsen gennemført undersøgelse af ældre miljøgodkendelser og vilkårsformulering ved revisioner. Der er i den forbindelse foretaget en samlet gennemgang af hele den godkendte virksomhed, og der

er på baggrund af de ti stillede forslag til vilkårsrevision udarbejdet et nyt forslag til vilkårsændring, som dog endnu ikke er endeligt vedtaget. Det væsentligste ydre miljøproblem i denne forbindelse er luftforureningsspørgsmål. I forbindelse med vilkårsrevisionen har der endvidere været foretaget en gennemgang af virksomhedens bortskaffelse af olie- og kemikalieaffald, idet der ikke tidligere har været anmeldelser herom.

Konklusion

De 2 tilsynsbesøg har ikke haft noget med hinanden at gøre.

Rockwool

Rockwool er en A-mærket virksomhed i miljøbeskyttelseslovens forstand og er nærmere behandlet i afsnittet vedrørende kontaktflader mellem Arbejdstilsynet og Københavns amt. Høje Tåstrup kommune er imidlertid **spildevandsmyndighed** for så vidt angår udledning til det kommunale kloaknet. Kommunen behandler tillige sager vedrørende bortskaffelse af olie- og kemikalieaffald samt vedrørende eventuel jordforurening, der er sket efter 1976.

Kommunen har i den anledning gennemført i alt 4-5 besøg på virksomheden, hvoraf de fleste har drejet sig om en **olie**-skade på Rockwool International. Der har været 2 spildevandssager, én vedrørende udledning af spildevand fra et malerianlæg til det kommunale kloakanlæg samt en anden vedrørende recirkulation af spildevand fra et oplag af ikke-hærdet rockwool.

Konklusion

Spildevandssagerne er klart et kommunalt anliggende. Der henvises i øvrigt til afsnittet vedrørende kontaktflader mellem amtet og Arbejdstilsynet.

SHELL SERVICE

SHELL SERVICE er en tankstation med tilknyttet autoværksted (reglementsvirksomhed). Arbejdstilsynet har med udgangspunkt i anmeldelse af en arbejdsbetinget lidelse gennemført inspektion i 2 omgange på ejendommen. Der er foretaget en samlet gennemgang af hele anlægget, herunder særligt det i tilknytning til stationen etablerede værksted (se nedenfor under COPRA-AUTO).

Høje Tåstrup kommune har gennemført 15-20 tilsynsbesøg i forbindelse med en større undersøgelse af en jordforurening, bortgravning af jord og etablering af afværgeforanstaltninger.

Konklusion

De 2 typer af tilsynsbesøg har for så vidt angår selve SHELL-stationen (minus værkstedet) ikke haft berøringsflader.

COPRA-AUTO (omfattet af Miljøministeriets branchebekendtgørelse vedrørende autoværksteder)

Arbejdstilsynet har som nævnt under SHELL-SERVICE gennemført en samlet inspektion af virksomheden, herunder autoværkstedet.

Høje Tåstrup kommune har som led i en samlet branchegennemgang af samtlige autoværksteder i kommunen til opfølgning af autobranchebekendtgørelsen aflagt ét besøg, hvor virksomhedens indretning af drift er blevet sammenholdt med branchebekendtgørelsens krav. Herudover er det konstateret, at dele af virksomheden er etableret i strid med gældende lokalplanbestemmelser, hvorfor der er blevet nedlagt forbud mod disse dele fra Høje Tåsstrups byråds side. Det bemærkes

i den forbindelse, at kommunens miljøsektion fører tilsyn med de byplanmæssige forhold for byplanafdelingen.

Konklusion

Begge myndigheder har detaljeret gennemgået det omtalte værksted. Miljøtilsynet har imidlertid primært set på bortskaffelse af olie- og kemikalieaffald og på spildevand, medens Arbejdstilsynet især har set på de arbejdsmiljømæssige forhold. Såfremt der på autoværkstedet har været bremsevæsker, ville der have været et spørgsmål om asbestholdigt affald, som begge myndigheder ligeledes skal forholde sig til.

DSB's værksteder m.v.

Ved Tåstrup station er der etableret værksted, vaskeanlæg m.v.

Arbejdstilsynet har gennemført en samlet inspektion af alle aktiviteterne ved et tilsynsbesøg i 1988. Der er udarbejdet tilsynsrapport om besøget, og forholdene er fulgt op af DSB. Forud herfor har der især i 1987 været en større aktivitet vedrørende nedtagning af asbest i S-tog og faciliteter hertil.

Høje Tåstrup kommune har året forinden - i 1987 - gennemført en samlet gennemgang af hele virksomheden og har senere i 1988 vurderet bl.a. emissionen af opløsningsmidler til luft på baggrund af klager fra nærliggende etageejendomme. Der har endvidere i løbet af året været overvejelser vedrørende spildevandsbortskaffelse og bortskaffelse af olie- og kemikalieaffald, herunder asbest. Hvad angår luftforureningen har der været overvejelser om mulighederne for substituering af de anvendte lakker i værkstedsbygningen. Der har endvidere været etableret nye anlæg, som er

vurderet som værende ikke godkendelsespligtige. I 1988 har der været gennemført ét måske to tilsynsbesøg.

Konklusion

Begge myndigheder har foretaget grundige tilsyn på den samlede virksomhed, og der har været gjort en række overvejelser om affaldshåndtering, anvendelse af forskellige opløsningsmidler m.v. De to myndigheder har ikke under sagernes behandling i 1987 og 1988 haft direkte kontakt med hinanden.

KONTAKTFLADER MELLEM ARBEJDSTILSYN OG HERLEV KOMMUNE

I tabel 3 gives en oversigt over Arbejdstilsynets og Herlev kommunes virksomhedstilsyn fordelt på hovedbrancheområder.

TABEL 3

Indre miljøtilsyn

Ydre miljøtilsyn

	Arbejdstilsynet	Herlev kommune
Næringsmiddelindustri/lev- nedsmiddelindustri		1
Tekstilindustri	3	0
Papirindustri, typografisk og reproduktionstek.indus.	19	3
Træindustri	53	7
Sten-, ler- og glasind.	12	0
Jern- og metalind.	46	9
Teknisk-kemisk ind.	12	8
Forskellig ind.	10	36
Bygge- og anlægsarbejde	74	7
Transportarbejde	1	1
Lager- og pakhusarbejde	10	0
Kirker, skoler, sygehuse, teatre, hoteller, hushold- ning, rengøring	98	0
Handel og kontor	18	1
Landbrug, skovbrug og gartneri		

Herlev kommune har udarbejdet en liste over besøgte virksomheder i 1988, hvoraf det fremgår, at der er udført besøg på i alt 85 virksomheder, hvoraf de 32 er besøgt som et led i en samlet gennemgang af autoværkstedbranchen. Det kan endvidere nævnes, at ud af de resterende 53 besøg på virksomheder, drejer de 12 sig om jordforurening.

Der er i alt 13 virksomheder, hvor såvel Arbejdstilsyn som Herlev kommune har aflagt besøg i 1988. Nedenfor er beskrevet tilsynenes indhold. Beskrivelsen er foretaget under tidspres og på baggrund af mundtlige oplysninger fra 2 medarbejdere i Herlev kommune og med udgangspunkt i registreringer i Arbejdstilsynets elektroniske register.

ABATOX Anpartselskab

Virksomheden steriliserer hospitalsudstyr og krydderier med ethylenoxid.

Arbejdstilsynet har i 1988 foretaget en inspektion på virksomheden i samarbejde med Miljø- og **Levnedsmiddel**-kontrolenheden fra Skovlunde. Forud herfor havde man modtaget målerapporter fra bl.a. Teknologisk Institut og Herlev kommune vedrørende thylenoxid i produkterne. Arbejdstilsynet havde året forinden gennemført et tilsyn på virksomheden, hvori tillige Herlev kommunes miljømedarbejdere deltog.

Herlev kommune har interesseret sig for emissionen af ethylenoxid fra virksomheden, siden Miljøstyrelsen for en 3-4 år siden gjorde en række kommuner opmærksom på stoffets kræftfremkaldende egenskaber. Der blev udstedt påbud om emissionsbegrænsende foranstaltninger og om spildevandets sammensætning. Som ovenfor nævnt blev der i 1987 gennemført fælles tilsyn med Arbejdstilsynet, og

i 1988 er der udført 2 tilsynsbesøg med henblik på at sikre opfølgning af det tidligere meddelte påbud.

Konklusion

Begge myndigheder har beskæftiget sig med det kræft-fremkaldende stof ethylenoxid og har i øvrigt foretaget fælles tilsynsbesøg på virksomheden. I 1988 her der dog ikke været behov for fælles tilsynsbesøg.

Lysberg Hansen & Terp

Virksomheden er inden for træ- og møbelbranchen, stil-møbler.

Arbejdstilsynet har gennemført en såkaldt tværsnitsundersøgelse på virksomheden i 1988, startende med et introduktionsbesøg og sluttende af med en egentlig gennemgang af virksomheden, hvori deltog 5 forskellige specialister fra Arbejdstilsynet. Ved tværsnitsundersøgelsen lægges der særlig vægt på følgende:

- maskinbeskyttelse,
- materialehåndtering,
- medarbejdernes helbredstilstand,
- arbejdshygiejne,**
- ergonomiske forhold,
- støjforhold.

Herlev kommune har ligeledes som et led i en samlet kampagne - nemlig den af Miljøstyrelsen igangsatte anmeldeordning inden for træ- og møbelindustrien - udført et tilsyn på virksomheden. Ved tilsynet skete der en opfølgning af det i medfør af ovennævnte kampagne indsendte skema, og kommunen har i den forbindelse særlig lagt vægt på følgende forhold:

luftafkastet (især opløsningsmidler),
spildevand,
olie- og kemikalieaffald.

Konklusion

Begge myndigheder har ført tilsyn med virksomheden ud fra centralt fastlagte kampagner. Der er sket en samlet gennemgang af virksomheden, men der er lagt vægt på forskellige aspekter af virksomhedens belastning af henholdsvis det indre og det ydre miljø.

ELWIS

Virksomheden er en kaffemaskinefabrik m.m.

Arbejdstilsynet har, foranlediget af en anmeldelse af en arbejdsbetinget lidelse - udført tilsyn én gang i 1988. Der har i den forbindelse været klaget over et trikar, som tilsyneladende ikke fungerede tilfredsstillende. Der blev udarbejdet tilsynsrapport med krav om forbedret udsugning i forbindelse med arbejdet med opløsningsmidler.

Herlev kommune har aflagt 3 tilsynsbesøg på virksomheden i forbindelse med opfølgning af en alvorlig jord- og grundvandsforurening, der var konstateret året forinden. Ved tilsynsbesøgene blev det kontrolleret, om et nyt tromleoplag for trichlorethylen var indrettet i henhold til påbudet, og om afløb fra trikarret, som aftalt, var plomberet. Det kan oplyses, at Herlev kommune og Københavns amt har arbejdet snævert sammen om løsningen af jord- og grundvandsforureningssagen.

Konklusion

Begge myndigheder har interesseret sig for opbevaring af og anvendelse af opløsningsmidlet trichlorethylen, men kommunen særligt for så vidt angår en allerede sket jordforurening.

Jens Villadsens Fabrikker

Virksomheden er på denne adresse primært udgangspunkt for gennemførelse af bygge- og anlægsarbejder på store dele af Sjælland, og den egentlige produktion foregår ikke her.

Arbejdstilsynet har i 1988 gennemført en inspektion på virksomheden, og der er i særlig grad lagt vægt på en tilstandskontrol med maskinanlæg, herunder siloanlæg.

Herlev kommune har, foranlediget af klager, udført et tilsynsbesøg. I forbindelse med den årlige rengøring af de kar (eller gryder), som anvendes af virksomheden, var der opstået en ukontrollabel røgudvikling. Kommunen har som miljømyndighed ellers normalt ikke opgaver på den pågældende virksomhed.

Konklusion

Der har ikke været sammenhæng mellem de to tilsyn, og koordinationsbehovet mellem de to myndigheder antages at være ringe.

Papyrotex

Virksomheden forarbejder PVC-plast med anvendelse af plastblødgørere.

Arbejdstilsynet har gennemført en samlet inspektion på virksomheden, hvor der blandt andet er fulgt op på tidligere meddelte påbud, og der er udstedt yderligere påbud vedrørende først og fremmest de arbejdshygieniske forhold på virksomheden. Antallet af tilsynsbesøg og korrespondance vedrørende virksomheden igennem årene har været betydelig.

Tilføjelse: Arbejdstilsynet har i 1988 over for politimesteren begæret tiltalerejsning mod virksomheden for overtrædelse af arbejdsmiljøloven.

Herlev kommune har gennemført i alt 14 tilsynsbesøg med virksomheden i 1988, primært koncentreret om konstateret forurening af en uden for virksomheden beliggende grøft og et vandhul samt en på virksomheden konstateret jordforurening. Hvad angår forureningen af overfladevandet har ligeledes Københavns amt som recipientansvarlig myndighed deltaget i sagsbehandlingen. Amtet har i den forbindelse indgivet politianmeldelse mod virksomheden.

Herlev kommune har ligeledes i forbindelse med tilsynet med virksomheden set på bortskaffelsen af olie- og kemikalieaffald samt spildevand, og der har tidligere været en betydelig sagsbehandling vedrørende virksomhedens luftafkast.

Kommunen har i den forbindelse rekvireret oplysninger om Arbejdstilsynets tilsynsrapport, og der har været mundtlig kontakt til Arbejdstilsynet om sagen.

Konklusion

Virksomhedens produktion giver anledning til væsentlige indre og ydre miljømæssige problemer, og selv om der ikke i 1988 har været gennemført fælles tilsyn, har der

tidligere været kontakt mellem kommunens miljømyndighed og Arbejdstilsynet. Det er først og fremmest anvendelsen af et plastblødgøringsmiddel, der har fælles interesse for de to (tre) myndigheder.

Lindholm Repro

Virksomheden fremkalder film som en del af en reproduktionsvirksomhed.

Arbejdstilsynet har gennemført en inspektion af et ny-etableret byggeri og konstateret, at der ikke var problemer i forhold til arbejdsmiljølovgivningen.

Herlev kommune har aflagt i alt tre besøg og har ligeledes konstateret, at etableringen af virksomheden ikke kræver godkendelse i henhold til miljøbeskyttelsesloven samt, at forholdene vedrørende opbevaring og aflevering af olie- og kemikalieholdigt affald er i overensstemmelse med forskrifterne.

Konklusion

Begge myndigheder har inspiceret en nyoprettet virksomhed og konstateret, at deres respektive lovgivning er overholdt.

Dansk Farmaceutisk Industri

Virksomheden er desuden behandlet i afsnit 3.3. om kontaktflader mellem Arbejdstilsyn og Københavns amts miljøtilsyn.

Herlev kommune har som ansvarlig for overholdelsen af reglerne om bortskaffelse af olie- og kemikalieaffald aflagt et besøg på virksomheden umiddelbart efter "sagen" om produktionen af kviksølvholdige tabletter.

Herlev kommune har ved tilsynet påset, at reglerne i almindelighed om bortskaffelse af olie- og kemikalieaffald er overholdt.

Østerbro og Herlev Galvaniseringsanstalt

Arbejdstilsynet har udført en inspektion med ledsagende tilsynsrapport på virksomheden foranlediget af anonyme henvendelser vedrørende brug af opløsningsmidler uden udsugning og arbejde med acetone.

På baggrund heraf er der udstedt påbud om bedre udsugning på virksomheden.

Herlev kommune har gennemført tre tilsynsbesøg på virksomheden i 1988 først og fremmest vedrørende udledning af spildevand. Virksomheden har haft vanskeligheder ved at overholde de af kommunen (kloakværk) fastsatte krav, særligt for så vidt angår zinkindholdet i spildevandet. Kommunen har endvidere beskæftiget sig med bortskaffelsen af olie- og kemikalieaffald.

Konklusion

De to myndigheder har ved tilsynsbesøgene beskæftiget sig med forskellige aspekter af virksomhedens forhold.

Northor A/S Radiator

Arbejdstilsynet har gennemført to tilsynsbesøg på virksomheden, hvoraf det første drejer sig om udførelse af en orienterende støjmåling. Ved det næste **tilsyns**besøg er der blevet foretaget en egentlig inspektion af virksomheden, hvor der særligt har været lagt vægt på de arbejdshygiejniske forhold (olietåger, svejserøg m.m.). Virksomheden har fået en række påbud fra Arbejdstilsynets side, men da de ikke er opfyldt indenfor

de fastsatte tidsfrister, har Arbejdstilsynet i starten af året anmodet politimesteren i Gladsaxe om at rejse tiltale mod virksomheden.

Herlev kommune har i alt gennemført 9 besøg på virksomheden. Besøgene har først og fremmest drejet sig om opfølgning af tidligere meddelte påbud vedrørende begrænsning af lugtgener og vedrørende emissionen af triklorethylen. Der er endvidere meddelt en del-godkendelse af en hærdeovn og en pyrolyseovn før 1988. Endelig har kommunen behandlet en akut forurening af Sømoose Å på baggrund af et uheld på virksomhedens kølevandssystem.

Anvendelsen af overordentlig store mængder triklorethylen og opbevaring af disse har endvidere medført, at Københavns amt i forbindelse med grundvandsundersøgelser i området har udført boringer på ejendommen med henblik på vurdering af jordforurening. Dette er sket i samarbejde med Herlev kommune.

Konklusion

Begge myndigheder har udført forholdsvis detaljerede tilsyn og besøg på virksomheden, men tilsyneladende ikke vedrørende beslægtede forhold. Der har dog tidligere været mundtlige kontakter mellem kommune og Arbejdstilsyn.

Ulfcar

Virksomheden beskæftiger sig med at pålægge gulvbelægninger.

Arbejdstilsynet har udført en inspektion, hvori tillige deltog en arbejdslæge. Det vigtigste problem for Arbejdstilsynet har været de **arbejdshygiejniske** forhold i

forbindelse med gulvbelægningsarbejde, herunder det anvendte stof - raethylmetacrylat.

Herlev kommune har aflagt 2 tilsynsbesøg på virksomheden i forbindelse med opgravningen af en jordtank med et indhold af coated sand og **blymønje**.

Konklusion

De 2 tilsynsbesøg har ikke drejet sig om forhold af fælles interesse.

Rentokil

Virksomheden foretager desinfektion af containere m.v.

Arbejdstilsynet har udført 2 besøg umiddelbart efter hinanden i virksomheden, herunder en egentlig inspektion. Der blev særlig lagt vægt på de hygiejniske forhold i forbindelse med rengøring af affaldscontainere. Herudover behandledes forhold vedrørende arbejdsstedets indretning, støj og manuel transport og sortering.

Herlev kommune har været på 2 tilsynsbesøg, hvoraf det ene var en mindre støjsag (fra en radio). Ved det andet tilsynsbesøg viste det sig, at et anlæg, der mekaniserede rengøringen og transporten af affaldscontainere, ikke i fornødent omfang var overdækket, hvilket resulterede i, at affald herfra spredtes til omgivelserne.

Det pågældende anlæg var installeret efter krav fra Arbejdstilsynet og blev ikke vurderet som værende godkendelsespligtigt efter miljøbeskyttelsesloven. Spredning af affald fra det uafdækkede anlæg er senere ophørt, da dette - i øvrigt i overensstemmelse med den fastlagte plan - efterfølgende blev overdækket.

Konklusion

Begge myndigheder har haft sager vedrørende behandlingen, rengøringen af og behandlingen af affaldscontainere, hvor den af Arbejdstilsynet krævede mekanisering på et tidspunkt resulterede i uhygiejniske forhold i omgivelserne. Forholdet blev umiddelbart efter afhjulpet.

Hans Lystrup A/S

Virksomheden er et autoværksted.

Arbejdstilsynet har udført inspektion på virksomheden, i forbindelse med en sag om anvendelse af arbejdstøj. Tidligere på året har Arbejdstilsynet taget stilling til, om der på baggrund af indberetning i form af skema kunne meddeles dispensation til sprøjtelakering med epoxy.

Herlev kommune har besøgt virksomheden med en konsulent i forbindelse med en samlet kampagne vedrørende autoværksteder og disses overholdelse af autoværkstedbranchens bekendtgørelse.

Konklusion

Tilsynene har ikke umiddelbart haft fælles berøringsflader.

KAPITEL IV

DET INDRE OG YDRE MILJØTILSYNS TILSYN MED LANDBRUGSEJENDOMME I RIBE AMT 1988

Da undersøgelsen i Københavns Amt ikke omfatter landbrugsejendomme er der i uge 24 gennemført en landbrugsundersøgelse i Ribe amt i samarbejde med Arbejdstilsynets kreds i Esbjerg, Vejen Kommune og Ølgod Kommune. Landbrugsanalysen omfatter landbrugsejendomme i de to kommuner.

4.1 Vejen Kommune

Vejen Kommune har i alt registreret 800 landbrugsejendomme, hvoraf landbrugsejendomme med husdyrhold udgør 520.

I 1988 har Vejen Kommune besøgt ca. 120 ejendomme med husdyrhold.

Arbejdstilsynets kreds i Esbjerg har registreret 570 landbrug og har i 1988 besøgt 38.

Fælles virksomhedsbesøg har været udført på 15 landbrugsejendomme.

Besøgene har for begge myndigheder været generelle tilsynsbesøg og Arbejdstilsynet har i forbindelse med tilsynene gennemgået følgende:

I forbindelse med bygninger/arbejdsstedetUdmugningsanlæg

Kanaler, kældre, udliggergraves overdækninger og indhegning.

Gylleanlæg

Lagertankes beskaffenhed, tilstand samt indhegning.

Overdækning af pumpebrønde og kanaler.

Advarselsskilte i stalde samt brønde.

Lader/ladelofter/tårnsiloer

Overdækning/indhegning ved påslag, adgangsforhold m.v. til lofter, rækværker, stiger, trapper og nedkastningslemme.

Adgangsforhold i forbindelse med høje siloer, stiger og rækværk.

Ventilationsforholdene i ensilagehuse, plansiloer, hvor der køres med traktorer samt i stalde, hvor der er ammoniak (svinestalde).

Børns og unges arbejdeKemiske stoffer og materialer

1. Bekæmpelsesmidler
2. Gødningsstoffer - ammoniak m.v.
3. Andre kemiske stoffer og produkter, fx desinfektionsmidler.

Giftrum, opbevaring, mærkning, brugsanvisninger og anvendelse, bortskaffelse af rester og tom emballage. Brug af personlige værnemidler, særligt arbejdstøj, åndedrætsværn og handsker.

Tekniske hjælpemidler

Anvendelse og brug af traktorer uden førerværn (dispensation). Kontrol/besigtigelse af førerværn efter anmodning fra bilinspektionen. Kontrol af førerværns mærkning.

Afskærmning af kraftudtag på traktorer, kraftoverføringsbeskyttelse, maskinbeskyttelse ved samtlige maskiner og anlæg.

Kontrol af kompressoranlæg samt elsikkerhed ved maskiner og anlæg.

Miljøtilsynet i Vejen Kommune har på de fælles landbrugs-ejendomme koncentreret sig om følgende:

Ejendommens besætning

Dyreart og antal.

Møddingpladser

Anvendelse (+/- trillebør, udlægger etc.)

Størrelse/kapacitet

Mure

Afløbsriste

Opsamlingsbeholdere

Ajlebeholdere

Størrelse

Tæthed

Overdækning

Gyllebeholdere

Størrelse

Tæthed

Påfyldning

Tømning

Overdækning

Fortanke

Gyllekanaler - kapacitet

Husspildevand/processpildevand

Afledning

Landbrugskemikalier/olie-kemikalieaffald

Opbevaring

Tom emballage

Tømning af gifte

Affald i øvrigt

Tilsyn med olietanke

Placering (overjordisk/underjordisk)

Vandindvindingsanlæg

Brønde/boringer

Placering

Indretning

Konklusion

De to myndigheder har interesseret sig for de samme anlæg (gylletanke, ajlebeholdere o.lign.), men det er ikke de

samme forhold ved anlæggene, der har haft myndighedernes interesse.

Der har ved de to myndigheders tilsynsbesøg ikke været sammenfaldende aktiviteter udover, at begge myndigheder har set på opbevaringen/håndteringen af kemikalier.

Undersøgelsen af de 15 tilsynsbesøg viser, at de konkrete tilsynsbesøg eller sagsbehandling det pågældende år ikke havde noget sammenfald.

4.2. Ølgod Kommune

Ølgod Kommune har totalt registreret 629 landbrugsejendomme med husdyrhold. Herudover er der ca. 230 landbrug uden dyrehold.

Ølgod Kommune har i 1988 besøgt 161 landbrugsejendomme med dyrehold.

Arbejdstilsynet har registreret 306 landbrugsejendomme og har i 1988 besøgt 40 ejendomme.

På 9 ejendomme har såvel Arbejdstilsynet som Miljøtilsynet været på besøg. For begge myndigheder har der været tale om generelle tilsynsbesøg.

Arbejdstilsynet har i forbindelse med tilsynene i Ølgod Kommune set på de samme forhold, som er beskrevet under Vejen kommune. Miljøtilsynet i Ølgod Kommune har ved landbrugstilsynene gjort brug af standardskemaer udarbejdet af Dafolo og har ved hjælp af disse skemaer gennemgået følgende:

Bedriftstype, hvilke dyr og hvor mange
Ejendommens areal/udspredningsareal
 Prod, gødningsmængde

Opbevaringsforhold/indretningsforhold/afløbsforhold for husdyrgødning og ensilage m.v.
Afløbsforhold for husspildevand (også ved eventuelt toilet i stald), **mælkerumsspildevand**, tagvand m.v.
Drikkevandsboring/markvandsboring placering
Eventuelt dræn/vandløb ved bygninger
Olie- og kemikalieaffald vedrørende opbevaring og bortskaffelse
Olietanke
Eventuelt energianlæg.

Konklusion

Der har ikke været sammenfald vedrørende de to myndigheders tilsyn, men inden for emneområdet kemikalier er der tale om berøringsflade for så vidt angår opbevaring af kemikalier.

Ud af de fælles 9 tilsynsbesøg har der ikke været sammenfald.

KAPITEL V

FORVALTNINGSMODELLER FOR ET FREMTIDIGT VMT

5.1. Indledning

I dette kapitel beskrives to **forvaltningsmodeller** for et fremtidigt VMT. I afsnit 5.2 beskrives en statslig model og i afsnit 5.3 en amtskommunal model.

Udvalget har udover disse to modeller drøftet en tredje model, som var en blandet statslig og kommunal model (en såkaldt kommissionsmodel). Denne model havde ingen støtte i udvalget og er derfor ikke nærmere beskrevet.

Desuden har der ikke været opslutning til at foretage en nærmere beskrivelse af en model, hvor arbejdsmiljøopgaverne deles mellem kommuner og amter efter miljøbeskyttelseslovens principper, idet opfattelsen i udvalget har været, at kommunernes størrelse ikke gjorde dem egnede til at løse opgaverne på arbejdsmiljøområdet.

Beskrivelsen af de to modeller i afsnit 5.2 og 5.3 er ensartet struktureret, således at det er muligt at sammenholde beskrivelsen af modellerne afsnit for afsnit samt herudover danne sig et generelt indtryk af forventningerne til, hvorledes modellerne vil komme til at virke i praksis.

Afsnittene om VMT's opgaver i de to modeller er identiske med undtagelse af afsnittet om andre indsatsformer. Desuden er der overensstemmelse mellem ressourceafsnittene, ikke i eksakte tal, men i beregningsgrundlaget. De to modeller kan hermed siges at have den samme kerne af opgaver og medarbejdere.

I afsnit 5.4 beskrives forskelle og uligheder mellem de beskrevne modeller baseret på drøftelser i udvalget. I slutningen af afsnit 5.4 er organisationernes hovedsynspunkter opsummeret.

5.2. Den statslige forvaltningsmodel for et fremtidigt virksomhedernes Miljøtilsyn (VMT)

5.2.1. Modellen i hovedtræk

Med den statslige forvaltningsmodel imødekommes 2 hovedhensyn.

For det første forenkles myndighedsbehandlingen af virksomhedernes samlede miljøforhold. Miljøtilsynet samles og lovgivningen og administrationen gøres mere overskuelig for virksomhederne og for borgerne. Det offentliges ressourceindsats på miljøområdet effektiviseres og afbureaukratiseres.

For det andet koncentrerer miljøindsatsen i højere grad om at løse miljøproblemerne ved forureningskilden. Formålet hermed er dobbelt. Dels effektiviseres miljøindsatsen på virksomhederne til gavn for såvel virksomhedsøkonomien som de ansatte og omgivelserne. Og dels styrkes udviklingen af renere teknologi som en vigtig forudsætning for produktion og eksport af miljørigtige produkter og teknologier.

Virksomhedernes Miljøtilsyn forestår alt miljøtilsyn i relation til erhvervsvirksomhederne, dvs. varetager de opgaver, der er nævnt i afsnit 5.2.4.

De resterende miljøopgaver varetages som hidtil af amter og kommuner. Ved den statslige model vil de virksomhedsrelaterede opgaver, der i dag varetages af amter og kommuner samt Arbejdstilsynets opgaver, blive overført til nyoprettede VMT-enheder. De opgaver på ydre miljøområdet, der vedrører drift, planlægning og kvalitetsfastsættelse af det ydre miljø/ bevares i amter og kommuner.

Med etableringen af VMT sikres, at virksomhederne i alle myndighedsrelaterede miljøspørgsmål kun skal henvende sig et sted - til den regionale VMT-enhed. Det er så VMT-enhedens opgave hurtigt og effektivt at afklare og besvare spørgsmålene. Dette skal ske med udgangspunkt i VMT-enhedernes faglige ekspertise samt ved koordinering i forhold til faglig ekspertise fra amter og kommuner.

5.2.2. Centralt niveau

Minister/departement

På det centrale niveau fastholdes ressortfordelingen mellem arbejdsministeren og miljøministeren. Ministrene/departementerne forestår de nødvendige overordnede styrings-, beslutnings- og koordineringsopgaver. Det vil fx dreje sig om regeldannelsen, herunder det internationale norm/standard-arbejde og planlægningsfunktionen.

Udarbejdelsen af nye indre- og ydre miljøregler i forhold til erhvervsvirksomheder skal finde sted i tæt samarbejde mellem de to ministre, således at miljøkravene kan implementeres i virksomhederne, så de resulterer i en forbedring af både det indre og det ydre miljø.

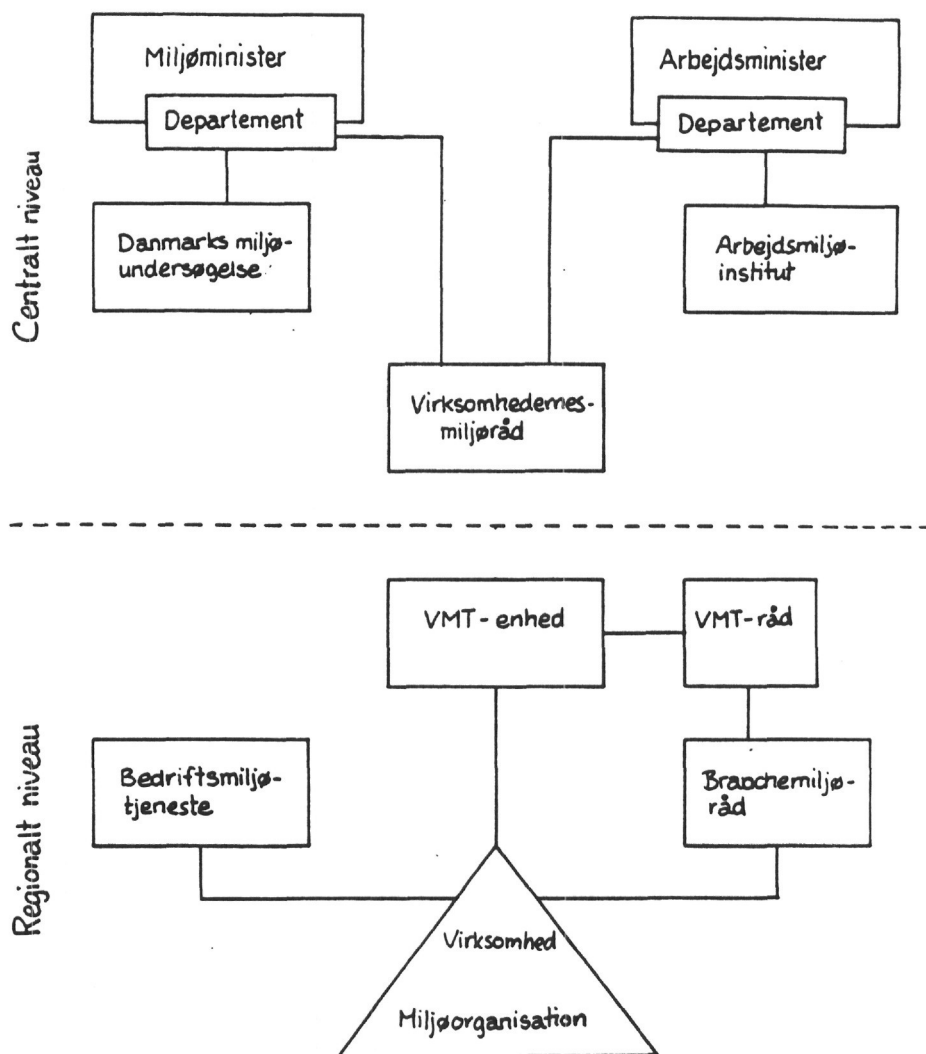
Regelarbejdet forestås af Arbejdsministeriet og Miljøministeriet, byggende på ekspertise såvel fra Arbejdsmiljøinstituttet som fra Danmarks Miljøundersøgelse og de regionale VMT-enheder.

Udarbejdelsen af regler, der specifikt vedrører virksomhedsmiljøet, dvs. de opgaver, der er nævnt i afsnit 5.2.4., sker i et tæt og koordineret samarbejde mellem de to ministerområder. Udkast til nye regler forelægges interessenterne i Virksomhedsmiljørådet. På baggrund af drøftelserne i Virksomhedsmiljørådet udsteder arbejdsministeren eller miljøministeren de nødvendige regelsæt.

VIRKSOMHEDERNES MILJØ TILSYN

Organisationsstrukturen for Virksomhedernes Miljø Tilsyn

Statslig model

Arbejdsmiljøinstituttet/Danmarks Miljøundersøgelse

For DMU, som har status som en institution direkte under miljøministeren, og for AMI, som er et institut under Direktoratet for Arbejdstilsynet, vil der ikke ske ændringer.

Direktoratet for Arbejdstilsynet/Miljøstyrelsen

For så vidt angår de virksomhedsrelaterede opgaver i Direktoratet for Arbejdstilsynet og Miljøstyrelsen udlægges disse til **VMT-enhederne**. Herved nedlægges Direktoratet for Arbejdstilsynet. Direktoratets resterende opgaver overføres til Arbejdsmiljøinstituttet, Arbejdsministeriets departement eller et centralt sekretariat i tilknytning hertil.

Begrundelsen for udlægning af opgaver fra Direktoratet for Arbejdstilsynet og Miljøstyrelsen er et ønske om decentralisering, det vil sige at bringe ekspertisen tæt på virksomhederne og dermed skabe mulighed for hurtigere og bedre løsninger af miljøproblemerne samtidig med, at der i kraft af **VMT-enhedernes** størrelse er grundlag for, at VMT-enhederne kan have en tværfaglig ekspertise og fastholde denne ekspertise i kraft af faglige miljøer.

Virksomhedernes Miljøråd

For at sikre dialogen og samarbejdet mellem myndighederne og hovedinteressenterne på virksomhedsmiljøområdet etableres på centralt niveau Virksomhedernes Miljøråd. Det eksisterende Arbejdsmiljøråd nedlægges.

Virksomhedernes Miljøråd ledes af en formand, der er udnævnt af arbejds-/miljøministeren. Der er knyttet teknisk/lægelig ekspertise til rådet. Rådssekretariatet udgøres af Arbejds-/Miljøministeriet.

Opgaverne for Virksomhedernes Miljøråd er at kanalisere interessedindflydelse i forbindelse med generelle eller konkrete initiativer til forbedring af virksomhedernes miljøforhold.

Det bør ske ved:

nedsættelse af særlige udvalg,
 behandling af sager, hvor der klages over afgørelser truffet af de regionale VMT-enheder,
 udtale sig om og medvirke ved udarbejdelse af nye regler,
 følge branchemiljørådenes arbejde,
 afgive årlige udtalelser til arbejdsministeren og miljøministeren om udviklingen i virksomhedsmiljøerne med forslag til forbedringer,
 medvirke til fastlæggelse af de regionale miljøråds opgaver.

Herudover bør Virksomhedernes Miljøråd medvirke til en tæt koordinering med Rådet for Genanvendelse og Renere Teknologi samt Teknologirådet, således at hele investerings- og tilskudspolitikken til erhvervene kan blive målrettet i forhold til renere teknologi og en miljømæssigt bæredygtig udvikling generelt.

Branchemiljøråd

Der oprettes en række branchemiljøråd, der dækker forskellige brancheområder. Disse erstatter de nuværende **branchesikkerhedsråd**. Som et eksempel kan nævnes jern- og metalområdet, det grafiske område og undervisningsområdet. Branchemiljørådene består af arbejdsgiver-, arbejdsleder- og arbejdstagerrepræsentanter udpeget af branchens organisationer.

Branchemiljørådene medvirker ved løsning af de særlige miljøproblemer som helhed, der findes inden for den pågældende branche. Det sker ved, at rådene holder sig orienteret om og drøfter branchens miljøforhold. Desuden kan rådene udtale sig om forslag til eller selv stille forslag om nye regler. De kan endvidere udtale sig om enkelte sager, og de kan bistå branchens virksomheder ved løsning af miljøproblemer. Endelig kan de lave egne vejledninger om forskellige arbejds miljøforhold.

Branchemiljørådet kan oprette sekretariater. Til disse sekretariater kan der knyttes konsulenter.

5.2.3. Regionalt niveau

VMT-enhed

Den primære organisatoriske nyskabelse på det regionale niveau er etableringen af et enstrengt miljøtilsyn til betjening af erhvervsvirksomhederne. Det vil sige, at den samlede virksomhedsbetjening, hvad enten det drejer sig om luft, vand, støj m.v. i eller uden for virksomheden - virksomhedsmiljøet - forestås af en decentral instans kaldet Virksomhedernes Miljøtilsyn.

Der etableres fra 5-15 VMT-enheder. Det præcise antal VMT-enheder bør fastlægges på baggrund af en samlet vurdering bl.a. af de administrative og ressourcemæssige aspekter.

I VMT samles følgende **hovedfunktioner**:

Hovedparten af de nuværende arbejdstilsynsfunktioner på kreds niveau

Hovedparten af de nuværende funktioner i Direktoratet for Arbejdstilsynet

Visse af Miljøstyrelsens funktioner i relation til erhvervsvirksomhederne

Support-funktioner i relation til øvrige **VMT'er** på socialistområder og til departementer og Arbejdsmiljøinstituttet samt Danmarks Miljøundersøgelse

Den regionale/lokale viden- og informationsfunktion, og

Administrative funktioner vedrørende miljøtilsynet (økonomi, personale og uddannelse).

Organisatorisk bør der ved opbygningen af miljøtilsynet lægges vægt på en brancheopdelt, tværfaglig struktur, som afspejler regionernes særlige demografiske, erhvervsmæssige m.v. karakteristika.

Som nævnt tidligere vil der skulle overflyttes en lang række opgaver fra det centrale niveau til det regionale niveau ved etableringen af de regionale VMT-enheder. Det drejer sig navnlig om den tekniske, kemiske og sundhedsfaglige ekspertise samt delvis den juridisk/administrative ekspertise. Dele af denne ekspertise kan være yderst specialiseret og båret af et begrænset antal personer. I sådanne tilfælde placeres ekspertisen i én eller to VMT-enheder, som så vil kunne stå til rådighed for de øvrige VMT-enheder efter behov.

Myndighedskontakten vedrørende spørgsmål knyttet til virksomhedsmiljøet foregår som nævnt udelukkende til én myndighed - den regionale VMT-enhed. Det er ensbetydende med, at virksomhederne maksimalt vil stå over for to **forvaltnings-**niveauer: den regionale VMT-enhed og Arbejdsministeriet og/eller Miljøministeriet.

Interessentsamarbejde

I tilknytning til hver af de regionale VMT-enheder etableres et rådgivende VMT-råd. VMT-rådene ledes af en formand, der er udpeget af arbejdsministeren og miljøministeren. Der er knyttet teknisk/lægelig ekspertise til rådet, ligesom cheferne fra VMT-enhederne deltager uden stemmeret i rådernes møder. Sekretariatsbetjeningen af rådene forestås af VMT-enhederne.

VMT-rådernes opgave er at sikre dialogen og samarbejdet mellem VMT og de lokale interessenter om miljøindsatsen i relation til erhvervsvirksomhederne generelt og VMT's virksomhed og samarbejde specielt.

De nærmere rammer for VMT-rådernes arbejde fastsættes af arbejdsministeren og miljøministeren i samråd med virksomhedernes miljøråd. I rammerne skal bl.a. indgå:

udpegningsprocedure for medlemmer til VMT-rådene,
arbejdsområder, herunder pligtmæssig inddragelse i visse anliggender,
arbejds måde - herunder mødefrekvens, form for udtalelser m.v.

Udgifterne ved VMT-rådernes virksomhed afholdes af VMT-enhederne.

Miljøorganisationen (MIO)

For at sikre, at de personer, som har virksomhedernes miljøproblemer tættest inde på livet, også deltager aktivt i problemløsningen, skal der på den enkelte virksomhed etableres en miljøorganisation med udgangspunkt i den eksisterende sikkerhedsorganisation, hvorigennem samarbejdet mellem ledelse og ansatte omkring sikring af et godt virksomheds-

miljø kan udøves. MIO skal bl.a. forestå opgaver som registrering af virksomhedernes miljøproblemer og komme med forslag til prioriterings- og tidsplan for løsning af problemerne samt kontrollere resultaterne af aktiviteterne for skabelse af et sikkert og sundt virksomhedsmiljø. De ansattes interesse i dette samarbejde varetages af miljørepræsentanter, der er valgt af de ansatte. Ledelsen har pligt til enten personlig eller gennem en repræsentant at deltage i miljøarbejdet. Herudover skal der etableres en særlig obligatorisk miljøuddannelse for personer, der indgår i virksomhedernes miljøorganisations arbejde. Uddannelsen skal give deltagerne forudsætninger, som gør dem i stand til at indgå aktivt i det forebyggende miljøarbejde i virksomhederne.

Bedriftsmiljøtjenesten

Som et særligt redskab i virksomhedernes miljøarbejde etableres der inden for udvalgte brancheområder bedriftsmiljøtjenester med udgangspunkt i de eksisterende bedriftssundhedstjenester.

Bedriftsmiljøtjenesten er organiseret som en privat enhed. Det forudsættes, at arbejdstagerne vil være repræsenteret i den overordnede ledelse af den enkelte bedriftsmiljøtjeneste.

Det er virksomheden, der rekvirerer bedriftsmiljøtjenesten til udførelse af opgaver. Det er dog fastsat, at der skal være et samarbejde mellem bedriftsmiljøtjenesten og virksomhedens miljøorganisation ved udvælgelsen og løsningen af miljøopgaver.

Bedriftsmiljøtjenesten har til opgave at rådgive ved og deltage i planlægning og gennemførelse af miljømæssige foranstaltninger i virksomheder. Det kan bl.a. ske ved:

registrering, analyse og vurdering af miljøpåvirkninger og de krav, arbejdet og arbejdsforholdene stiller,

rådgivning og planlægning af nye produktioner og ændringer af eksisterende,

rådgivning ved eller foretagelse af miljømålinger,

rådgivning ved indkøb af eller kontrol med beskyttelsesmidler,

medvirken ved tilpasning af miljøet og arbejdsprocesserne til menneskets forudsætninger,

systematisk helbredsundersøgelse af særligt udsatte grupper med henblik på generel forebyggelse,

andre helbredsundersøgelser, fx arbejdsskader,

medvirke ved undervisning og rådgivning i miljømæssige samt hygiejniske spørgsmål.

5.2.4. VMT-opgaver

Som nævnt i indledningen omfatter den statslige forvaltningsmodel alle bpgaver vedrørende det indre og ydre miljø, der er relateret til virksomhederne. Det drejer sig om følgende:

5.2.4.1. Godkendelser m.m.

Virksomheder omfattet af EF's risikodirektiv skal forelægge planer vedrørende nye eller væsentlige ændringer i eksisterende arbejdsgange, arbejdsprocesser og -metoder til godkendelse, såfremt de rummer betydelige risici. Virksomheder, omfattet af anmeldelsespligten i risikobekendtgørelsen, skal endvidere ansøge om miljøgodkendelse

i forbindelse med nyetablering, bygnings- eller driftsmæssige ændringer eller udvidelser, der medfører forøget forurening. Der skal føres tilsyn med og analyse af risikovirkksomheder, herunder vurdering af, om risikobetonede virksomheder har truffet de nødvendige foranstaltninger. Det vil sige, om de anmeldelsespligtige virksomheder har indgivet anmeldelse og klarlagt de bestående risici for større uheld.

Kap. 5-virksomheder det vil sige, de virksomheder, der er fastsat krav til i bekendtgørelsen om arbejdets udførelse kap. 5 og i miljøbeskyttelseslovens kap. 5, skal der foretages godkendelser af.

Dette sker ved, at der indgives anmeldelse/ansøgning i forbindelse med nyetablering eller ændringer/udvidelser, hvorefter der fastsættes vilkår for virksomhedens etablering og drift, herunder virksomhedens egenkontrol, godkendelse af planer over nye arbejdsgange, -processer og -metoder.

- Laboratorier og laboratorieområder, hvori der skal udføres genteknologisk arbejde, skal klassificeres. Forskningsprojekter, laboratorieopgaver eller produktion, hvori der indgår genteknologisk arbejde, skal anmeldes til godkendelse/ansøge om miljøgodkendelse.
- Der skal ske godkendelse af lægeattester i relation til unge menneskers arbejde med ioniserende stråling.
- Der skal meddeles tilladelse til og fastsættes vilkår for tilslutning af spildevand til spildevandsanlæg.

Der skal meddeles tilladelse til, at spildevand, især mejerispildevand og spildevand fra andre levnedsmiddelvirksomheder, udledes på jordoverfladen ved udsprøjtning, overrisling eller på lignende måde.

- Der skal meddeles tilladelse til udledning af spildevand til vandløb, søer og havet.

Tilladelse til offentlige og private spildevandsanlæg og den hermed forbundne udledningstilladelse skal meddeles.

- Der skal modtages anmeldelser om opbevaring, bortskaffelse og transport af olie- og kemikalieaffald samt foretages vurdering/meddelelse af dispensation fra afleveringspligten af olie- og kemikalieaffald.

5.2.4.2. Tilsynsopgaver

Tilsyn består i

at påse, at gældende lovgivning på arbejdsmiljø- og miljøområdet overholdes,

at påse, at godkendelser, tilladelser og de heri givne vilkår overholdes inden for ovennævnte godkendelsesområder,

at påse, at påbud og forbud efterkommes.

Tilsynsopgavernes art

Sundhedstilsyn vedrører primært opgaver, der skal afværge arbejdsbetingede lidelser.

- Det kan være inden for området stoffer og materialer, hvor der sker en vurdering af de stoffer, der anvendes, og mulighederne for substitution. Der skal føres tilsyn med, at opbevaring og mærkning af farlige stoffer er forsvarlig, og at de nødvendige brugsanvisninger er til stede. Det skal sikres, at der ikke sker udslip af farlige stoffer, og at arbejdstagerne ikke udsættes for

stoffer og materialer i en sådan grad, at det giver risiko for helbredsforringelser.

- Det kan være inden for området arbejdsstedets indretning, hvor der skal ske en vurdering af indretning, arbejdsstillinger og bevægelser, således at der kan sættes ind mod ergonomiske belastninger ved tunge løft, monotont arbejde, tempoarbejde og ensidigt gentaget arbejde.
- Endvidere kan nævnes, at inden for området indeklima ses der på støvkoncentrationer, støjniveau og strålinger.

Sikkerhedstilsyn skal primært afværge arbejdsulykker.

Dette sker ved at se på arbejdsstedets indretning, hvor der især inden for bygge- og anlægsområdet er store problemer bl.a. med skiftende midlertidige arbejdspladser.

- Der føres tilsyn med virksomhedernes tekniske hjælpemidler, hvorvidt der er den nødvendige afskærmning, og om anvendelse, vedligeholdelse og pasning sker forsvarligt.

Der føres tilsyn med støjklilder såsom transportanlæg, køleanlæg, maskiner m.m.

Miljøtilsyn skal primært afværge forurening af det ydre miljø og dets eventuelle effekter på borgerne.

- Der føres virksomhedstilsyn med henblik på at påse, at godkendelsesvilkårene overholdes. Ved tilsynet vurderes endvidere, om godkendelsesvilkårene bør ændres med henblik på at forbedre egenkontrollen eller med henblik på at opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn. Ved ikke-godkendte virksomheder går tilsynet ud på at kontrollere, at de pågældende virksomheder ikke giver anledning til væsentlig forurening. Tilsynet med ikke-listevirksomheder (reglementsvirksomheder) består i at foretage en vurde-

ring af, om virksomhederne giver anledning til væsentlige gener.

Der føres tilsyn med, at opbevaring, bortskaffelse og transport af olie- og kemikalieaffald sker på en miljømæssig forsvarlig måde.

- Der føres tilsyn med offentlige og private spildevandsanlæg herunder, at vilkårene fastsat i udledningstilladelse overholdes.

Der føres tilsyn med udledning af industrispildevand.

Der føres tilsyn med olietanke med henblik på, at oplag af mineralolieprodukter ikke udsætter grundvandet for forurening samt udskiftning af olietanke.

Der føres tilsyn med vandforsyningsanlæg, herunder vandkvalitet og de indvundne vandmængder.

Der skal føres tilsyn med virksomhedernes affald.

Tilsyn med miljøorganisationerne, hvor det kontrolleres, om der på virksomhederne er oprettet en miljøorganisation, at organisationens medlemmer har fået den nødvendige uddannelse, og at den fungerer i overensstemmelse med reglerne.

5.2.4.3. Rådgivning og vejledning

En væsentlig del af VMT-enhedernes opgave bliver at rådgive og vejlede virksomhederne, og dette kan bl.a. ske ved:

Helhedsvurderinger, hvor hele produktionsprocessen gennemgås og vurderes, og hvor løsningsmulighederne skal dække alle afledte effekter. Der kan blive tale om substitution af stoffer, indkapsling af arbejdsprocesser, renere teknologi m.m., der har betydning for såvel det indre som ydre miljø.

I forbindelse med projektering, planlægning og leverandør, hvor tilsynet kan sikre, at konstruktion, udførelse og opstilling, anmeldelse og afprøvning er sikkerhedsmæssigt forsvarlig. Der skal tillige gives de nødvendige udtalelser eller eventuelle godkendelser af planerne for konstruktion, udførelse og opstilling.

5.2.4.4. Andre indsatsformer

Til sikring af en effektiv ressourceudnyttelse må tilsynsarbejdet ofte målrettes mod de alvorligste arbejdsmiljø- og miljøproblemer. Dette kan og bør ske i form af landsdækkende og regionale emne- og brancheindsatser eller -kampagner.

Emnerne for indsatserne såvel på lands- som regionalt niveau bestemmes i vid udstrækning af dokumentationen for, at effekterne i form af arbejds- og miljøskader inden for afgrænsede områder er forårsaget af forhold i virksomhedsmiljøet. Det kan fx hænge sammen med brugen af farlige kemiske stoffer og materialer, som kan medvirke til udvikling af kræft-, luftvejs-, hud-, allergi- og reproduktionssygdomme samt alvorlige miljøforureninger. Det kan fx også dreje sig om at nedbringe antallet af dødsulykker og andre alvorlige ulykker, ligesom kampagnerne kan have til formål at sætte virksomhederne i stand til at løse egne miljøproblemer, fx via arbejdet i miljøorganisationerne.

Tilrettelæggelsen af landsdækkende indsatser finder sted på centralt niveau ved, at Arbejdsministeriet og Miljøministeriet i tæt samarbejde med **VMT'erne**, relevante organisationer repræsenteret i miljørådet, branchemiljøråd samt amter og kommuner forestår arbejdet.

Den centrale koordinerende og detaljerende tilrettelæggelse skaber grundlag for, at VMT-enhederne kan føre en ensartet og konsekvent praksis over for de udvalgte arbejdsmiljø og miljøproblemer. Dette er ensbetydende med, at uanset

virksomhedstype og hvor i landet problemerne konstateres, vil VMT-enhederne over for de udvalgte problemer benytte samme fremgangsmåde.

De regionale indsatser tilrettelægges lokalt i tæt samarbejde med relevante interessenter. Et eller flere af følgende hensyn har indflydelse ved tilrettelæggelse af regionale indsatser:

- Ønsker fra VMT-råd.

VMT-enhedernes egne erfaringer fra tilsynsvirksomheder
statistisk dokumentation.

Lokale bedriftsmiljøtjenester
m.v.

5.2.5. VMT-enhedernes ressourcer

VMT-enhedernes ressourcer kan deles i to hovedgrupper: faglige og administrative medarbejdere.

Med faglige medarbejdere menes de medarbejdere, der beskæftiger sig med arbejdsmiljø- og miljøopgaver. Denne gruppe består af specialister (såsom læger, kemikere, psykologer), akademiske medarbejdere (især ingeniører, **cand.scient'ler**, farmaceuter), miljøteknikere samt tilsynsførende (det er som oftest medarbejdere med en faglig uddannelse og herefter oplæring inden for arbejdsmiljø eller miljøarbejdet), sundhedspersonale (såsom sygeplejersker, ergo-/fysioterapeuter o.a.) samt jurister og kontormedarbejdere, der er tilknyttet de **arbejdsmiljø-/miljøfaglige** medarbejdere.

I dag varetages de arbejdsmiljø- og miljøfaglige opgaver, som skal overføres til VMT, af ca. 400 medarbejdere i Arbejdstilsynets tilsynskredse, 110 medarbejdere i Direktoratet for Arbejdstilsynet, ca. 220 medarbejdere i amtskommunerne, ca. 600 medarbejdere i kommunerne, ca. 120

medarbejdere i **MLKE**'erne og ca. 80 medarbejdere i Miljøstyrelsen. Dette udgør i alt 1.530 medarbejdere til den faglige del i **VMT-enhederne**.

Hver VMT-enhed kan - når der regnes med 15 VMT-enheder - i gennemsnit bemannes med ca. 100 arbejdsmiljø-/miljøfaglige medarbejdere. Kontormedarbejderne udgør ca. 1/5 af det samlede faglige personale.

I overgangsfasen vil der være et stort uddannelses-, oplærings- og tilpasningsbehov, og det må forventes, at ressourcerne i VMT-enhederne vil afspejle det nuværende ressourceforbrug, men at det over en 5-årig periode vil kunne effektiviseres med ca. 6%.

Ud over ressourcerne i VMT-enhederne vil der være betydelige faglige ressourcer i det øvrige arbejdsmiljø-/miljøapparat. I dag er der ca. 70.000 sikkerhedsrepræsentanter i tilknytning til virksomhedernes sikkerhedsorganisationer, og der er ca. 700 ansatte i **BST**'erne. Hertil kommer miljøarbejdet i tilknytning til branchesikkerhedsrådene, hvor der er ansat arbejdsmiljøkonsulenter samt nedsat arbejdsgrupper til varetagelse af miljøopgaver.

5.3. Den amtskommunale forvaltningsmodel for et fremtidigt virksomhedernes Miljøtilsyn (VMT)

5.3.1. Modellen i hovedtræk

Den amtskommunale model imødekommer kravet om enstrenghed i relation til erhvervsvirksomhederne samt kravet om kilde-synspunkt.

Modellen samler tilsynet med det ydre miljø og arbejdsmiljø i forhold til erhvervsvirksomhederne i et system. Virksomheder skal således kun forholde sig til én myndighed.

Endvidere sikrer modellen, at miljøindsatsen koncentrerer sig om at løse miljøproblemerne ved forureningskilden. Dette medfører desuden en effektivisering af miljøindsatsen samt en styrkelse af udviklingen af renere teknologi.

Amtskommunerne og Miljøkontrollen for København og Frederiksberg kommune (**VMT-enheder**) vil således i hovedtræk komme til at forestå alt miljøtilsyn i relation til erhvervsvirksomhederne, dvs. varetage de opgaver, der er nævnt i afsnit 5.3.4.

De resterende miljøopgaver varetages som hidtil af amtskommunerne og kommunerne.

Ved den amtskommunale model vil de arbejdsmiljøopgaver, der i dag varetages af arbejdstilsynskredsene, blive overført til amtskommunerne og Københavns Miljøkontrol, som får overført arbejdsmiljøopgaverne fra tilsynskredsen for København og Frederiksberg kommune.

Herudover lægges til amtskommunerne de virksomhedsrelaterede opgaver, der i dag varetages af kommunerne, således at amts-

kommunerne kommer til at varetage samtlige opgaver, der har relation til størstedelen af erhvervsvirksomhederne.

For Københavns Miljøkontrols vedkommende overgår miljøopgaverne fra Frederiksberg kommunes forvaltning hertil, og den samlede miljøkontrol kommer til at hedde Miljøkontrollen for København og Frederiksberg kommune. Dette betyder, at Miljøkontrollen i forbindelse med sagsbehandling og tilsyn med erhvervsvirksomheder i København kommune indstiller til København magistrat og ved erhvervsvirksomheder, beliggende i Frederiksberg kommune, indstiller til Frederiksberg magistrat. Således vil det politiske ansvar fortsat ligge hos kommunalbestyrelsen i Frederiksberg kommune. Miljøkontrollen for København og Frederiksberg kommune vil i øvrigt betjene Københavns kommune som hidtil.

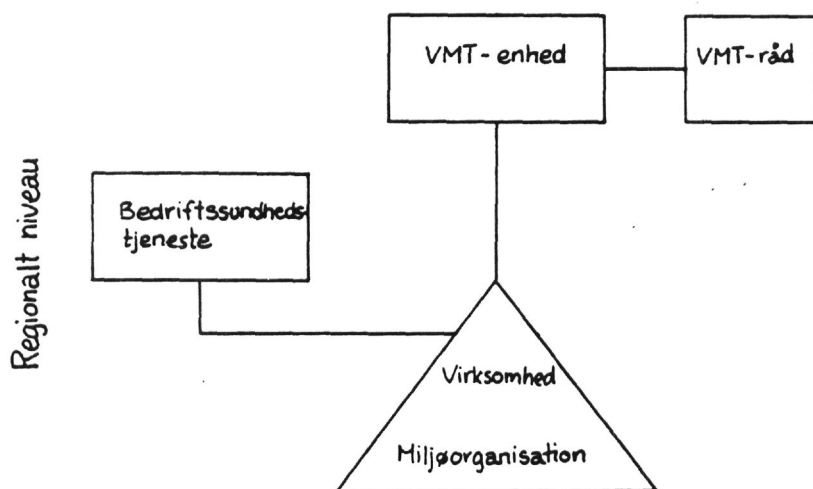
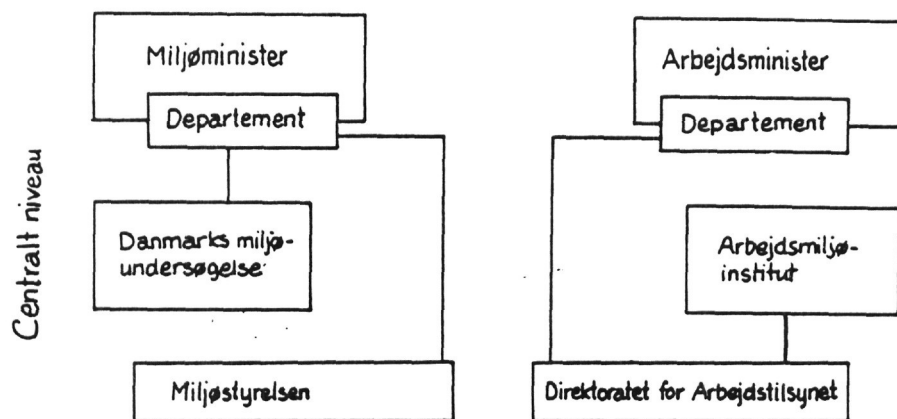
Efterfølgende vil amtskommunerne og Miljøkontrollen for København og Frederiksberg kommune blive betegnet amtskommuner. Der er i modellen ikke taget stilling til spørgsmålet vedrørende godkendelse af/tilsyn med de amtskommunale virksomheder. Dette kan løses enten ved kompetenceforskydning eller ved at lade amtskommunerne føre tilsyn med deres egne virksomheder.

Miljøtilsynet i relation til erhvervsvirksomhederne bliver således samlet hos amtskommunerne og Miljøkontrollen for København og Frederiksberg kommune. Tilbage hos kommunerne refter miljøtilsynet med landbrugsvirksomheder, driften af spildevandsanlæg og lossepladser, tilsyn med vandforsyninger, drift af kommunale vandforsyningsanlæg samt affaldsplanlægning og renovation.

VIRKSOMHEDERNES MILJØ TILSYN

Organisationsstrukturen for Virksomhedernes Miljø Tilsyn

Amtskommunal model

5.3.2. Centrale niveau

Minister/departement/styrelser

På centralt niveau vil der ikke ske ændringer, hvilket betyder, at Direktoratet for Arbejdstilsynet og Miljøstyrelsen stort set opretholdes som i dag. Dog vil direktoratets arbejdsopgave vedrørende administration af arbejdstilsynskredsene overgå til amtskommunerne og Miljøkontrollen for København og Frederiksberg kommune og således bortfalde.

Arbejds miljøadministrationen er baseret på en - i det primære - skønsbaseret lovgivning uden detaljeret normfastsættelse. Ensartetheden og ligebehandlingen opnås i dag ved, at reglerne administreres af samme myndighed. Skal ensartethed og ligebehandlingskriteriet fastholdes, kræver det, at staten styrer ved hjælp af love og bekendtgørelser. Dette vil kræve en omfattende gennemgang og præcisering af hele det eksisterende regelsæt på arbejdsmiljøområdet samt en omlægning af de eksisterende cirkulæreskrivelser og anvisninger til bekendtgørelser m.v. Dette vil i en periode kræve betydelige ekstra ressourcer i forhold til i dag. Endvidere kan en ankeadgang fra amtskommune til Arbejdstilsynet fremme **ensartetheden**.

Indflydelse fra arbejdsmarkedets parter på **arbejds miljø-**spørgsmålene bevares.

Det ydre miljø administreres i høj grad ved skøn, hvor det er legalt, at forskellige lokale myndigheder vælger forskellige løsninger. Der lægges ikke op til strammere central styring på dette område.

DMU/Arbejdsmiljøinstitut

For DMU, som har status som en institution direkte under miljøministeren, og for AMI, som er et institut under Direktoratet for Arbejdstilsynet, vil der ikke ske ændringer.

Arbejdsmiljøråd/branchesikkerhedsråd

Arbejdsmiljørådets struktur/sammensætning forbliver uændret og Arbejdsmiljørådets partsindflydelse i forbindelse med generelle og konkrete initiativer til forbedring af arbejdsmiljøforhold bevares ligeledes uændret.

Branchesikkerhedsrådene, der dækker forskellige arbejdsområder, vil heller ikke undergå forandringer. De vil fortsat medvirke til løsning af særlige arbejdsmiljøproblemer inden for den pågældende branche, ligesom de kan udtale sig om forslag til eller selv stille forslag om nye regler inden for arbejdsmiljøområdet.

5.3.3. Decentralt niveau

VMT-enheder

På decentralt niveau medfører den organisatoriske sammenlægning af det ydre miljø og arbejdsmiljø etablering af et enstrengt system i forhold til hovedparten af erhvervsvirksomhederne. Der etableres 15 decentrale enheder (VMT-enheder), nemlig de 14 amtskommuner samt Miljøkontrollen for København og Frederiksberg kommune.

De etablerede VMT-enheder vil i kraft af deres størrelse være grundlag for en høj tværfaglig ekspertise. Myndighedskontakten for virksomhedernes vedkommende vil udelukkende være til de decentrale enheder.

Ledelsen bliver for amtskommunernes vedkommende rent amtskommunal med amtsråd som besluttende/styrende organ og amtsborgmesteren som øverste chef for forvaltningen. Amtsrådet kan delegere beslutningsmyndigheden/-kompetencen inden for miljøområdet til det stående udvalg, som forestår forvaltningen af de miljømæssige anliggender. Det vil for de fleste amtskommuner være til udvalget for teknik og miljø med undtagelse af Frederiksborg amtskommune, hvor den er henlagt til miljøudvalget.

Miljøkontrollen for København og Frederiksberg kommune vil have kommunal ledelse. For København kommunes vedkommende er det styrende organ borgerrepræsentationen med mulighed for delegation til magistraten. Frederiksberg kommune har kommunalbestyrelsen som styrende organ og kan ligeledes delegere til magistraten.

VMT-råd

I tilknytning til de decentrale enheder oprettes et rådgivende råd, som består af repræsentanter fra det lokale erhvervsliv, fagbevægelsen samt Naturbeskyttelsens organisationer. Samarbejdet og koordinationen mellem amtskommune og de ovennævnte parter kan ske via det rådgivende råd.

VMT-rådenes opgave er at sikre dialogen og samarbejdet mellem VMT-enhederne og de lokale interesser om miljøindsatsen i relation til erhvervsvirksomhederne og **VMT's** virksomhed.

Nærmere regler om det rådgivende råd fastsættes centralt af miljøministeren og arbejdsministeren. Heri skal indgå

Udpegningsprocedure for medlemmer til VMT-rådene.

- Arbejdsområde (pligtmæssig inddragelse i visse anliggender).

- Arbejds måde (mødefrekvens, form for udtalelser m.v.).

Samarbejde til kommunerne

Ved den decentraliserede model vil der være behov for regelmæssig myndighedskoordination til kommunerne vedrørende de sager m.v., der har forbindelse med fx affaldsplanlægningen, planlægning/drift af spildevandsanlæg og kloak m.v., der forbliver i kommunalt regi.

Herudover vil modellen generelt medføre et tæt samarbejde til kommunerne.

Miljøorganisationen (MIO)

For at sikre, at de personer, som har virksomhedernes miljøproblemer tættest inde på livet, også deltager aktivt i problemløsningen, skal der på den enkelte virksomhed etableres en miljøorganisation med udgangspunkt i den eksisterende sikkerhedsorganisation, hvorigennem samarbejdet mellem ledelse og ansatte omkring sikring af et godt virksomhedsmiljø kan udøves. MIO skal bl.a. forestå opgaver som registrering af virksomhedernes miljøproblemer og komme med forslag til prioriterings- og tidsplan for løsning af problemerne samt kontrollere resultaterne af aktiviteterne for skabelse af et sikkert og sundt virksomhedsmiljø. De ansattes interesse i dette samarbejde varetages af miljørepræsentanter, der er valgt af de ansatte. Ledelsen har pligt til enten personlig eller gennem en repræsentant at deltage i miljøarbejdet. Herudover skal der etableres en særlig obligatorisk miljøuddannelse for personer, der indgår i virksomhedernes miljøorganisations arbejde. Uddannelsen skal give deltagerne forudsætninger, som gør dem i stand til at indgå aktivt i det forebyggende miljøarbejde i virksomhederne.

Bedriftssundhedstjeneste

Bedriftssundhedstjenesten opretholdes i sin nuværende form som et redskab i den forebyggende arbejdsmiljøindsats og bibeholder sin rådgivende/vejledende status over for virksomheden.

Miljø- og levnedsmiddelkontrollenhederne

Modellen medfører ingen strukturelle ændringer i **MLKE'ernes** opbygning, dog vil **MLKE'ernes** nuværende arbejdsopgaver i form af udarbejdelse af miljøgodkendelser og tilsyn med særligt forurenende virksomheder bortfalde som følge af overførslen af disse opgaver til amtskommunerne. **MLKE'erne** vil fortsat kunne tilbyde udførelse af analytiske analyser indem for miljøområdet. Men om amtskommunerne ønsker at anvende **MLKE'erne** er op til dem selv at afgøre.

MLKE'erne vil dog fortsat have opgaverne inden for levnedsmiddelområdet, mælkelovgivning samt udførelse af en række analyseopgaver for kommunerne i form af driftsopgaver m.v.

5.3.4. VMT-opgaver

Som nævnt i indledningen omfatter den amtskommunale model alle opgaver vedrørende det indre og ydre miljø, der er relateret til virksomhederne. Det drejer sig om følgende:

5.3.4.1. Godkendelser ra.ra.

- **Virksomheder** omfattet af EF's risikodirektiv skal forelægge planer vedrørende nye eller væsentlige ændringer i eksisterende arbejdsgange, arbejdsprocesser og -metoder til godkendelse, såfremt de rummer betydelige risici. Virksomheder, omfattet af anmeldelsespligten i risikobekendtgørelsen, skal endvidere ansøge om miljøgodkendelse

i forbindelse med nyetablering, bygnings- eller driftsmæssige ændringer eller udvidelser, der medfører forøget forurening. Der skal føres tilsyn med og analyse af risikovirkksomheder, herunder vurdering af, om risikobetonede virksomheder har truffet de nødvendige foranstaltninger. Det vil sige, om de anmeldelsespligtige virksomheder har indgivet anmeldelse og klarlagt de bestående risici for større uheld.

Kap. 5-virkksomheder det vil sige de virksomheder, der er fastsat krav til i bekendtgørelsen om arbejdets udførelse kap. 5 og i miljøbeskyttelseslovens kap. 5, skal der foretages godkendelser af.

Dette sker ved, at der indgives anmeldeIse/ansøgning i forbindelse med nyetablering eller ændringer/udvidelser, hvorefter der fastsættes vilkår for virksomhedens etablering og drift, herunder virksomhedens egenkontrol, godkendelse af planer over nye arbejdsgange, -processer og -metoder.

Laboratorier og laboratorieområder, hvori der skal udføres genteknologisk arbejde, skal klassificeres. Forskningsprojekter, laboratorieopgaver eller produktion, hvori der indgår genteknologisk arbejde, skal anmeldes til godkendeIse/ansøge om miljøgodkendelse.

Der skal ske godkendelse af lægeattester i relation til unge menneskers arbejde med ioniserende stråling.

- Der skal meddeles tilladelse til og fastsættes vilkår for tilslutning af spildevand til spildevandsanlæg.
- Der skal meddeles tilladelse til, at spildevand, især mejerispildevand og spildevand fra andre levnedsmiddelvirksomheder, udledes på jordoverfladen ved udsprøjtning, overrisling eller på lignende måde.

- Der skal meddeles tilladelse til udledning af spildevand til vandløb, søer og havet.
- Tilladelse til offentlige og private spildevandsanlæg og den hermed forbundne udledningstilladelse skal meddeles.
- Der skal modtages anmeldelser om opbevaring, bortskaffelse og transport af olie- og kemikalieaffald samt foretages vurdering/meddelelse af dispensation fra afleveringspligten af olie- og kemikalieaffald.

5.3.4.2. Tilsynsopgaver

Tilsyn består i

at påse, at gældende lovgivning på arbejdsmiljø- og miljøområdet overholdes,

at påse, at godkendelser, tilladelser og de heri givne vilkår overholdes inden for ovennævnte godkendelsesområder,

at påse, at påbud og forbud efterkommes.

Tilsynsopgavernes art

Sundheds tilsyn vedrører primært opgaver, der skal afværge arbejdsbetingede lidelser.

Det kan være inden for området stoffer og materialer, hvor der sker en vurdering af de stoffer, der anvendes, og mulighederne for substitution. Der skal føres tilsyn med, at opbevaring og mærkning af farlige stoffer er forsvarlig, og at de nødvendige brugsanvisninger er til stede. Det skal sikres, at der ikke sker udslip af farlige stoffer, og at arbejdstagerne ikke udsættes for

stoffer og materialer i en sådan grad, at det giver risiko for helbredsforringelser.

Det kan være inden for området arbejdsstedets indretning, hvor der skal ske en vurdering af indretning, arbejdsstillinger og bevægelser, således at der kan sættes ind mod ergonomiske belastninger ved tunge løft, monotont arbejde, tempoarbejde og ensidigt gentaget arbejde.

- Endvidere kan nævnes, at inden for området indeklima ses der på støvkoncentrationer, støjniveau og strålinger.

Sikkerhedstilsyn skal primært afværge arbejdsulykker.

- Dette sker ved at se på arbejdsstedets indretning, hvor der især inden for bygge- og anlægsområdet er store problemer bl.a. med skiftende midlertidige arbejdspladser.
- Der føres tilsyn med virksomhedernes tekniske hjælpemidler, hvorvidt der er den nødvendige afskærmning, og om anvendelse, vedligeholdelse og pasning sker forsvarligt.
- Der føres tilsyn med støjkloder såsom transportanlæg, køleanlæg, maskiner m.m.

Miljøtilsyn skal primært afværge forurening af det ydre miljø og dets eventuelle effekter på borgerne.

- Der føres virksomhedstilsyn med henblik på at påse, at godkendelsesvilkårene overholdes. Ved tilsynet vurderes endvidere, om godkendelsesvilkårene bør ændres med henblik på at forbedre egenkontrollen eller med henblik på at opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn. Ved ikke-godkendte virksomheder går tilsynet ud på at kontrollere, at de pågældende virksomheder ikke giver anledning til væsentlig forurening. Tilsynet med ikke-listevirksomheder (reglementsaktiviteter) består i at foretage en

vurdering af, om virksomhederne giver anledning til væsentlige gener.

Der føres tilsyn med, at opbevaring, bortskaffelse og transport af olie- og kemikalieaffald sker på en miljømæssig forsvarlig måde.

Der føres tilsyn med offentlige og private spildevandsanlæg herunder, at vilkårene fastsat i udledningstilladelse overholdes.

- Der føres tilsyn med udledning af industrispildevand.
- Der føres tilsyn med olietanke med henblik på, at oplag af mineralolieprodukter ikke udsætter grundvandet for forurening samt udskiftning af olietanke.

Der føres tilsyn med vandforsyningsanlæg, herunder vandkvalitet og de indvundne vandmængder.

Der skal føres tilsyn med virksomhedernes affald.

Tilsyn med miljøorganisationerne, hvor det kontrolleres, om der på virksomhederne er oprettet en miljøorganisation, at organisationens medlemmer har fået den nødvendige uddannelse, og at den fungerer i overensstemmelse med reglerne.

5.3.4.3. Rådgivning og vejledning

En væsentlig del af VMT-enhedernes opgave bliver at rådgive og vejlede virksomhederne, og dette kan bl.a. ske ved:

Helhedsvurderinger, hvor hele produktionsprocessen gennemgås og vurderes, og hvor løsningsmulighederne skal dække alle afledte effekter. Der kan blive tale om substitution af stoffer, indkapsling af arbejdsprocesser, renere teknologi m.m., der har betydning for såvel det indre som ydre miljø.

I forbindelse med projektering, planlægning og leverandør hvor tilsynet kan sikre, at konstruktion, udførelse og opstilling, anmeldelse og afprøvning er sikkerhedsmæssigt forsvarlig. Der skal tillige gives de nødvendige udtalelser eller eventuelle godkendelser af planerne for konstruktion, udførelse og opstilling.

5.3.4.4. Andre indsatsformer

Den decentraliserede model indebærer, at de enkelte amtsråd samt henholdsvis borgerrepræsentationen i København kommune og kommunalbestyrelsen i Frederiksberg kommune har ansvaret for prioriteringen af **VMT's** opgaver.

Denne prioritering kan dog bindes i større eller mindre omfang ved centrale initiativer.

På arbejdsmiljøområdet må det forventes, at prioriteringen i ret høj grad vil blive bundet gennem de centrale initiativer.

Også på ydre miljøområdet vil en række centrale prioriteringer lægge bånd på amtskommunernes og de to ovennævnte kommuners prioriteringer. Der er dog ikke tanker om i væsentlig grad at øge den centrale styring. Hovedindtrykket vil derfor fortsat blive, at man går ud fra, at amtsrådene samt Københavns borgerrepræsentation og kommunalbestyrelsen i Frederiksberg kommune selv kan vurdere, hvad der i deres områder er væsentlige miljøproblemer.

Undtagen fra ovennævnte VMT-opgaver vil være godkendelse af og tilsyn med godkendelsespligtige landbrugsejendomme, herunder fjerkræfarme og pelsdyrfarme, dyrehospitaler, dyreklinikker, stalde for forsøgsdyr og rideskoler, erhvervsmæssige hundehandlere, hundekenneler og hundepensioner samt tilsyn med pelsdyrfarme under branchebekendtgørelsen,

der forbliver hos kommunerne. Pågældende opgaver vurderes at hænge nøje sammen med det øvrige landbrugstilsyn.

5.3.4.5. VMT-enhedernes ressourcer

VMT-enhedernes ressourcer kan opdeles i to hovedgrupper: faglige og administrative medarbejdere.

Med faglige medarbejdere menes de medarbejdere, der beskæftiger sig med arbejdsmiljø- og miljøopgaver. Denne gruppe består af specialister (såsom læger, psykologer o.l., akademiske medarbejdere (især ingeniører, **cand.scient'er**, farmaceuter m.v.), miljøteknikere samt tilsynsførende (oftest medarbejdere med en faglig uddannelse og herefter oplæring inden for arbejdsmiljø- eller miljøområdet), sundhedspersonale (såsom sygeplejersker, ergo-/fysioterapeuter o.a.) samt jurister og kontormedarbejdere, der er tilknyttet de arbejdsmiljø-/ miljøfaglige medarbejdere.

I dag varetages de arbejdsmiljø- og miljøfaglige opgaver, som skal overføres til VMT-enhederne, af ca. 400 medarbejdere i Arbejdstilsynets tilsynskredse, ca. 20 medarbejdere i Direktoratet for Arbejdstilsynet (relateret til administrationen af arbejdstilsynskredsene), ca. 220 medarbejdere i amtskommunerne (virksomhedsrelateret), ca. 600 medarbejdere i kommunerne og ca. 120 i **MLKE'erne**. Tallene inkluderer kontormedarbejdere, og den samlede medarbejderstab, der skal forestå **VMT-opgaverne**, udgør i alt 1360 medarbejdere.

Hver VMT-enhed kan - når der regnes med 15 VMT-enheder - i gennemsnit bemandes med ca. 90 medarbejdere til varetagelse af de i modellen skitserede arbejdsopgaver. Kontorpersonalet udgør ca. 1/5 heraf.

I overgangsfasen vil der være et stort uddannelses-, oplærings- og tilpasningsbehov, og det må forventes, at ressourcerne i denne periode vil afspejle det nuværende

ressourceforbrug, men at det over en 5-årig periode vil kunne effektiviseres med ca. 6%.

Ud over ressourcerne i VMT-enhederne vil der være betydelige faglige ressourcer i det øvrige arbejdsmiljø-/miljøapparat. I dag er der ca. 70.000 sikkerhedsrepræsentanter i tilknytning til virksomhedernes sikkerhedsorganisationer, og der er ca. 700 ansatte i **BST'erne**. Hertil kommer miljøarbejdet i tilknytning til branchesikkerhedsrådene, hvor der er ansat arbejdsmiljøkonsulenter samt nedsat arbejdsgrupper til varetagelse af miljøopgaver.

5.4. Udvalgets kommentarer til den statslige og den amtskommunale forvaltni rigsmodel for et fremtidigt VMT

Udvalget har drøftet fordele og ulemper ved henholdsvis den statslige forvaltningsmodel for et fremtidigt VMT og den amtskommunale forvaltningsmodel for et fremtidigt VMT. Disse modeller er beskrevet i afsnit 5.2. og 5.3.

Baseret på drøftelserne i udvalget kan forskelle og ligheder mellem de to modeller kort beskrives således:

5.4.1. Centralt niveau

Der er ikke i nogen af modellerne stillet forslag om ressortændringer. Begge modeller bygger derfor på den eksisterende ressortfordeling, der kort kan karakteriseres således, at arbejdsministeren varetager opgaverne vedrørende arbejdsmiljøet, mens miljøministeren varetager det ydre miljø.

Miljøstyrelsens og Direktoratet for Arbejdstilsynets fremtid

I den amtskommunale model er begge centrale styrelser opretholdt, mens den statslige model udlægger samtlige Direktoratet for Arbejdstilsynets opgaver til de regionale VMT-enheder samt de opgaver i Miljøstyrelsen, der vedrører VMT.

Ved en udlægning af de centrale opgaver til de regionale enheder formindskes antallet af ankeniveauer fra tre til to. I den amtslige model er der ved uændrede regler fortsat tre ankeniveauer.

Interessentindflydelsen på centralt niveau

I den amtskommunale model forudsættes det, at **Arbejdsmiljørådet** og branchesikkerhedsrådenes kompetencer ikke udvides, mens den statslige model udvider naturbeskyttelsesorgani-

sationernes formelle indflydelsesmuligheder på det indre miljø såvel som på de dele af det ydre miljø, der vedrører virksomhederne.

5.4.2. **VMT's opgaver**

Udvalget har tilsluttet sig den opgavesammensætning, der, som nævnt, er ensartet skitseret i de to **forvaltningsmodeller**. Dog har Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen påpeget, at opgaverne vedrørende spildevand og olie- og kemikalieaffald efter deres opfattelse ikke hører hjemme i VMT, idet disse opgaver er tæt knyttede til de øvrige kommunale og amtskommunale opgaver på ydremiljøområdet, og at driften af spildevandsanlæggene, kloakanlæggene m.v. samt sikring af affaldsbortskaffelsessystemer er kommunale opgaver. En ny opdeling på dette område vil efter de kommunale repræsentanters opfattelse skabe nye koordinationsbehov på de regionale niveauer.

Ifølge opgavesammensætningen for et fremtidigt VMT er ydre miljøopgaverne i forhold til "det åbne land", herunder landbruget, fortsat placeret i primærkommunerne.

Den regionale organisering af interessentsamarbejdet

I begge modeller oprettes der i tilknytning til hver af de regionale VMT-enheder et rådgivende VMT-råd, hvis opgave er at sikre dialogen og samarbejdet mellem VMT og de lokale interessenter.

I den statslige model udvides de opgaver, der i dag ligger i sikkerhedsorganisationen og bedriftssundhedstjenesten, til også at omfatte de ydremiljøopgaver, der fremover skal varetages af **VMT-enhederne**. I den amtslige model udvides i sikkerhedsorganisationen tilsvarende, mens BST opretholdes i sin nuværende form. Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen har tilkendegivet, at de gerne ser, at be-

driftssundhedstjenestens opgaver også i denne model udvides til at omfatte samtlige VMT-opgaver efter forhandlinger med arbejdsmarkedets parter.

5.4.3. VMT-enhedernes ressourcer

Da samtlige arbejdsmiljøfaglige opgaver, der i dag varetages af Direktoratet for Arbejdstilsynet i den statslige model, udlægges til **VMT-enhederne**, bliver de enkelte enheder alene af denne grund i den statslige model større end i den amtskommunale. Det er dog ikke samtlige opgaver fra Direktoratet for Arbejdstilsynet, der udlægges til VMT-enhederne, idet visse opgaver kan tænkes placeret i Arbejdsmiljøinstituttet eller i Arbejdsministeriets departement.

Hertil kommer, at den statslige model ikke lægger sig fast på, at der skal dannes 15 VMT-enheder, men angiver et antal på 5-15 enheder.

5.4.4. Organisationernes synspunkter

På baggrund af forhandlingerne i udvalget samt modtagne skriftlige tilkendegivelser kan organisationernes synspunkter opsummeres således:

Dansk Arbejdsgiverforening, Industrirådet og Landsorganisationen i Danmark støtter den statslige model. Dansk Arbejdsgiverforening og Industrirådet understreger dog behovet for en samling af myndighedskompetencen på centralt niveau, for at en sammenlægning kan nyttiggøres på decentralt niveau. LO tilslutter sig ikke, at Direktoratet for Arbejdstilsynet skal nedlægges ifølge den statslige model, ligesom LO finder, det er forkert, at landbruget, ifølge opgavebeskrivelsen i begge modeller, ikke er omfattet af VMT.

Landbrugets repræsentanter har tilkendegivet, at man kan støtte den amtskommunale model. Man ønsker dog fortsat, at

det ydre miljøtilsyn i forbindelse med landbruget er placeret det samme sted som recipienttilsynet m.v. Landbruget er derfor tilfreds med, at man ikke er omfattet af den enstrengede VMT-system, jf. afsnittet om VMT's opgaver. Landbruget ser gerne en udbygning af det centrale samarbejde.

Danmarks Naturfredningsforening støtter den amtskommunale model, idet denne model ikke skaber nye skillelinier inden for det ydre miljø, og at Miljøtilsynet bevares inden for en struktur med folkevalgte politikere som de ansvarlige.

Amtsrådsforeningen i Danmark kan acceptere den amtskommunale model, men foretrækker som Kommunernes Landsforening en model, hvor arbejdsmiljøopgaverne fordeles mellem kommuner og amter efter principperne i miljøbeskyttelsesloven. En sådan model vil ifølge de kommunale organisationer sikre en reduktion i antallet af tilsynsmyndigheder i relation til den enkelte virksomhed og en fastholdelse af, at reguleringen af det ydre miljø er undergivet folkevalgte råds styring og kontrol.

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd kan ikke gå ind for nogen af de to modeller, da dette vil stride mod Erhvervsrådets hidtidige holdning om, at de to miljøsystemer skal opfattes som værende ligeværdige.